សេចក្ដីព្រាងច្បាប់ភូមិបាល

(សម្រាប់សិក្ខាសាលាថ្ងៃទី២៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤)

មាតិកា

មាតិកាទី១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ១

ជំពូកទី១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ១

ជំពូកទី២ សមត្ថកិច្ច ១

ជំពូកទី៣ គោលការណ៍ ២

មាតិកាទី២ កម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុ ៣

ជំពូកទី១ គោលការណ៍ទូទៅនៃកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុ ៣

ជំពូកទី២ កម្មសិទ្ធិសាធារណៈ ៦

ជំពូកទី៣ កម្មសិទ្ធិសម្ហូភាព ១១

ផ្នែកទី១ អចលនវត្ថុរបស់វត្ត ១២

ផ្នែកទី២ ដីបញ្ចុះសព ១២

ផ្នែកទី៣ អចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ១៣

ជំពូកទី៤ សហកម្មសិទ្ធិ ១៥

ជំពូកទី៥ សម្បទានដី ២០

មាតិកាទី៣ បទប្បញ្ញត្តិនៃការប្រើប្រាស់ដី ២៥

ជំពូកទី១ វិធាននៃដី ២៥

ជំពូកទី២ សេវភាពសាធារណៈ ២៥

មាតិកាទី៤ ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ ២៧

ជំពូកទី១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ២៧

ផ្នែកទី១ ឯកតាសុរិយោដី ២៧

ផ្នែកទី២ ឯកសារសុរិយោដី ២៨

ផ្នែកទី៣ រដ្ឋបាលសុរិយោដី ៣០

ផ្នែកទី៤ សិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងដំណើរការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ ៣៣

ផ្នែកទី៥ គណៈកម្មការសុរិយោដី ៣៤

ផ្នែកទី៦ អធិការកិច្ចសុរិយោដី ៣៥

ជំពូកទី២ ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុលើកដំបូង ៣៧

ផ្នែកទី១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ៣៧

ផ្នែកទី២ ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ៤០

ផ្នែកទី៣ ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ ៤៣
ផ្នែកទី៤ ការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ..... ៤៦
ផ្នែកទី៥ ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច..... ៤៧
ផ្នែកទី៦ អានុភាពនៃការចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ៤៩
ផ្នែកទី៦ ការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា ៥០
ជំពូកទី៣ ការចុះបញ្ជីបន្ត..... ៥២
ផ្នែកទី១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ..... ៥២
ផ្នែកទី២ ការចុះបញ្ជីតាមរយៈការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីបន្ត..... ៥៤
ផ្នែកទី៣ ការពិនិត្យការស្នើសុំចុះបញ្ជី ៥៦
ផ្នែកទី៤ ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជី ៥៧
ផ្នែកទី៥ ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរឬការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវសិទ្ធិ..... ៥៨
ផ្នែកទី៦ ការចុះបញ្ជីអំពីទ្រព្យសម្បត្តិរួមប្តីប្រពន្ធ..... ៦០
ផ្នែកទី៧ ការចុះបញ្ជីតាមការផ្ទុកផ្តាក់..... ៦១
ផ្នែកទី៨ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីទៅតាមប្រភេទនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស..... ៦១
ផ្នែកទី៩ ការចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងជាបណ្តោះអាសន្ន..... ៦៦
ផ្នែកទី១០ ការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា..... ៦៧
មាតិកាទី៥ ទោសប្បញ្ញត្តិ ៦៨
មាតិកាទី៦ អន្តរប្បញ្ញត្តិ.....៦៨
មាតិកាទី៧ អវសានប្បញ្ញត្តិ ៦៨
ឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់ភូមិបាល.....៦៩

មាតិកាទី១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

ជំពូកទី១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា១._ គោលដៅនិងគោលបំណង

ច្បាប់នេះ កំណត់អំពីគោលការណ៍ វិធាន និងនីតិវិធីក្នុងការគ្រប់គ្រងដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀតក្នុងគោលបំណងដើម្បី៖

- ធានាការគ្រប់គ្រងដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀត ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះក្នុងការរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចីរភាព និងបរិយាបន្ន
- ធានាការពារដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀតរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត
- ធានាការពារកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងដីនិងអចលនវត្ថុរបស់បុគ្គលឯកជន
- ធានាការគ្រប់គ្រងនិងការផ្ដល់សេវាសាធារណៈក្នុងវិស័យដីធ្លី ប្រកបដោយជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និរន្តរភាព ឯកភាព ប្រសិទ្ធភាព និងឆ្លើយតបទាន់ពេលវេលាទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ធានាសុវត្ថិភាពនៃការប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផល និងចាត់ចែងដីដែលជាទុនរបស់ប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយទំនុកចិត្ត សំដៅបង្កើនប្រាក់ចំណូលនិងលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង
- បង្កើនជំនឿទុកចិត្តរបស់វិនិយោគិនលើទីផ្សារអចលនទ្រព្យ។

មាត្រា២._ វិសាលភាព

ច្បាប់នេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀត នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មាត្រា៣._ និយមន័យ

វាក្យសព្ទសំខាន់ៗដែលប្រើក្នុងច្បាប់នេះត្រូវបានកំណត់និយមន័យនៅក្នុងសទ្ទានុក្រមដែលជាឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់នេះ។

ជំពូកទី២

សមត្ថកិច្ច

មាត្រា៤._ សមត្ថកិច្ច

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ មានសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងវិស័យដីធ្លី។

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ អាចផ្ទេរមុខងារមួយចំនួនក្នុង ការគ្រប់គ្រងវិស័យដីធ្លី ដល់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីជួយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្នុងការបំពេញការងាររដ្ឋបាលដីធ្លី។

ជំពូកទី៣

គោលការណ៍

មាត្រា៥._ គោលការណ៍

ការគ្រប់គ្រងដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀតត្រូវគោរពគោលការណ៍៖

- ធានាអធិបតេយ្យរបស់រដ្ឋ និងបូរណភាពទឹកដី
- ការពារផលប្រយោជន៍សាធារណៈនិងសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន
- ប្រព័ន្ធឯកភាព
- អភិបាលកិច្ចល្អ សុក្រឹត្យភាព និងភាពឆាប់រហ័ស
- ចីរភាព សមធម៌ និងបរិយាបន្ន។

មាតិកាទី២
កម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុ
ជំពូកទី១
គោលការណ៍ទូទៅនៃកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុ

មាត្រា៦._ ទំនាក់ទំនងរវាងក្រមរដ្ឋប្បវេណីនិងច្បាប់ភូមិបាល

បទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះនិយមន័យនៃអចលនវត្ថុ និយមន័យនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស គោលការណ៍កំណត់សិទ្ធិប្រត្យក្សដោយច្បាប់ ប្រភេទនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស គោលការណ៍នៃការបង្កើត ការផ្ទេរ និងការកែប្រែនូវសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ លើកលែងតែមានកំណត់ផ្សេងនៅក្នុងច្បាប់នេះ។

ក្រៅពីទម្រង់ដែលបានបញ្ញត្តនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី កម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងៗទៀតលើអចលនវត្ថុមានទម្រង់ជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពនិងសហកម្មសិទ្ធិដូចមានបញ្ញត្តក្នុងច្បាប់នេះ។

មាត្រា៧._ ការការពារកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀត

បុគ្គលគ្រប់រូបត្រូវគោរពកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀត ដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ របស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងរបស់បុគ្គលឯកជន។

កម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុត្រូវបានធានាដោយរដ្ឋនិងគាំពារដោយច្បាប់។

មាត្រា៨._ បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីកម្មសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីកម្មសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ អនុវត្តទៅលើអចលនវត្ថុទាំងអស់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់នេះ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធជាធរមានផ្សេងទៀត។

មាត្រា៩._ ការដកហូតកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុ

គ្មានបុគ្គលណាមួយត្រូវបានគេដកហូតកម្មសិទ្ធិនិងសិទ្ធិផ្សេងទៀតលើអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើការដកហូតនេះមិនមែនដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណៈឬផលប្រយោជន៍ជាតិ។ ការដកហូតត្រូវធ្វើតាមគោលការណ៍និង នីតិវិធីដែលបញ្ញត្តដោយច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធជាធរមាន បន្ទាប់ពីបានផ្តល់សំណងជាមុន ដោយសមរម្យនិងយុត្តិធម៌។

មាត្រា១០._ ការលុបចោលរបបកម្មសិទ្ធិមុនឆ្នាំ១៩៧៩

របបកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុមុនឆ្នាំ១៩៧៩ មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ឡើយ។

មាត្រា១១._ ការទទួលស្គាល់ភោគៈស្របច្បាប់

មានតែភោគៈត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចនាំឱ្យទទួលបានកម្មសិទ្ធិ។

ភោគៈស្របច្បាប់អាចជាកម្មវត្ថុនៃការផ្លាស់ប្តូរ ផ្ទេរសិទ្ធិ ឬជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចការជំនួញបាន។

មាត្រា១២._ ការកំណត់សញ្ជាតិរបស់កម្មសិទ្ធិករលើដី

មានតែរូបវន្តបុគ្គលឬនីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរទេ ទើបមានសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិករលើដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

បុគ្គលមានឧបនិស្ស័យជាកម្មសិទ្ធិករលើដី គឺពលរដ្ឋខ្មែរទាំងអស់ រដ្ឋ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ សហគ្រាសសាធារណៈ សហគមន៍ សមាគម អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម និងគ្រប់អង្គការចាត់តាំងដទៃទៀត ដែលបានចុះបញ្ជីនិងទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ថាជានីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ។

មាត្រា១៣._ ការកំណត់សញ្ជាតិខ្មែររបស់នីតិបុគ្គល

ការកំណត់សញ្ជាតិខ្មែររបស់សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មឬរបស់នីតិបុគ្គលផ្សេងទៀត ដែលអាចជាកម្មសិទ្ធិករនៃដី ត្រូវអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មឬតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាធរមានផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិបុគ្គលនោះ។

មាត្រា១៤._ ការក្លែងបន្លំឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងសញ្ជាតិខ្មែរដោយបុគ្គលសញ្ជាតិបរទេសដើម្បីក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករលើដីនៅកម្ពុជា

ជនបរទេសដែលបានក្លែងបន្លំឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងសញ្ជាតិខ្មែរដើម្បីក្លាយជាកម្មសិទ្ធិករលើដីនៅកម្ពុជា នឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។ ទ្រព្យដែលបានមកក្នុងលក្ខខណ្ឌនេះត្រូវរឹបអូសយកទុកជាសម្បត្តិរដ្ឋដោយរដ្ឋមិនចេញសំណងឱ្យឡើយ។

មាត្រា១៤-១ ការបាត់បង់សញ្ជាតិខ្មែរ (បំបែកមកពីមាត្រា១៣)

ក្នុងករណីសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មឬនីតិបុគ្គលផ្សេងទៀតលែងមានសញ្ជាតិខ្មែរ សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មឬនីតិបុគ្គលផ្សេងទៀតនោះ មានកាតព្វកិច្ចផ្តល់ព័ត៌មានទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីអំពីការប្រែប្រួលនេះដោយអនុវត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ជាធរមាន។

តុលាការ និងក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវជូនដំណឹងមកក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ អំពីករណីការលះបង់សញ្ជាតិនិងបាត់សញ្ជាតិក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ ១៥(ដប់ប្រាំ)ថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃចេញព្រះរាជក្រឹត្យអនុញ្ញាតឱ្យលះបង់សញ្ជាតិខ្មែរ ឬថ្ងៃចូលជាស្ថាពរនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ឬថ្ងៃចូលជាធរមាននៃការកែប្រែលក្ខន្តិកៈ។

បន្ទាប់ពីពេលបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវចេញសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការចុះបញ្ជីអំពីការហាមឃាត់ការបង្កើតនិងការកែប្រែសិទ្ធិផ្សេងៗលើដីនោះ និងបញ្ជូនសេចក្តីសម្រេចនោះទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីអនុវត្ត។

មាត្រា១៥._ កាតព្វកិច្ចរបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ

កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ មានកាតព្វកិច្ចធ្វើអនុប្បទាននិងស្នើសុំចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីនោះ ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ៦(ប្រាំមួយ)ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃចេញព្រះរាជក្រឹត្យអនុញ្ញាតឱ្យលះបង់សញ្ជាតិខ្មែរ ឬថ្ងៃមានសេចក្ដីសម្រេចស្ថាពររបស់តុលាការ ឬថ្ងៃចូលជាធរមាននៃការកែប្រែលក្ខន្តិកៈ។ ក្នុងរយៈពេលនេះ កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ អាចបន្តប្រើប្រាស់និងអាស្រ័យផលដីនោះដោយរក្សាស្ថានភាពដើមឱ្យនៅដដែល ប៉ុន្តែមិនអាចបង្កើតសិទ្ធិថ្មីផ្សេងទៀត ទាំងសិទ្ធិប្រត្យក្ស ទាំងសិទ្ធិលើបំណុលពាក់ព័ន្ធនឹងដីនោះដល់តតិយជនឡើយ។

ក្នុងករណីកម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ ពុំអាចធ្វើអនុប្បទាននិងស្នើសុំចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីនោះក្នុងរយៈពេលដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវបង្គាប់ទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីមានសមត្ថកិច្ចឱ្យដាក់ពាក្យស្នើសុំអនុវត្តដោយបង្ខំចំពោះអចលនវត្ថុជាដីនោះទៅតុលាការ។

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់កម្មសិទ្ធិករដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ អំពីការស្នើសុំឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំចំពោះអចលនវត្ថុជាដីនោះដោយធ្វើតាមវិធីលក់ដោយបង្ខំ។ កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ មិនអាចប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផល និងចាត់ចែងដីដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិឡើយ។ ប៉ុន្តែកម្មសិទ្ធិករនោះអាចធ្វើសកម្មភាពចាត់ចែងទាក់ទងនឹងការរលត់សិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតលើដីនោះបាន។

មាត្រា១៦._ សេចក្ដីសម្រេចស្ដីពីការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិបានក្នុងករណីកម្មសិទ្ធិករនៃដីបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ អាចចេញសេចក្ដីសម្រេចស្ដីពីការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិបាន ទោះបីដីនោះត្រូវបានចុះបញ្ជីអំពីការអនុវត្តដោយបង្ខំឬការចាត់ចែងរក្សាការពារ ដូចមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីរួចហើយក៏ដោយ។

ក្នុងករណីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ បានរកឃើញថា នីតិបុគ្គលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរហើយប៉ុន្តែមិនបានធ្វើការផ្លាស់ប្ដូរលក្ខន្តិកៈទេ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវចេញសេចក្ដីសម្រេចជាបន្ទាន់ស្ដីពីការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិរួចបញ្ជូនសេចក្ដីសម្រេចនោះទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីអនុវត្ត។

សិទ្ធិទាំងឡាយដែលមានលើដីរបស់កម្មសិទ្ធិករដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរ មុនពេលចេញសេចក្ដីសម្រេចស្ដីពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិ និងដែលបានបំពេញលក្ខខណ្ឌតតាំងត្រឹមត្រូវ ត្រូវបានរក្សាការពារ។

មាត្រា១៧._ ការគ្រប់គ្រងដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិ

ដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិ ត្រូវស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត។

ក្នុងករណីសិទ្ធិរបស់តតិយជនដែលអាចតតាំងចំពោះការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិ ជាសិទ្ធិបង្កើតដោយកិច្ចសន្យាយកតម្លៃថ្នូរ រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្តត្រូវទទួលនិងគ្រប់គ្រងតម្លៃថ្នូរនោះដោយព្យាយាមប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុចរិត។

ការចំណាយលើការបង់ពន្ធផ្សេងៗ ការចំណាយលើការអនុវត្តនីតិវិធីលក់ដោយបង្ខំ ការចំណាយលើការគ្រប់គ្រងនិងថែរក្សាដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការរឹបអូស និងការចំណាយចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត ជាបន្ទុករបស់កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានបាត់សញ្ជាតិខ្មែរនោះ។

មាត្រា១៨._ ការអនុវត្តក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី

សេចក្តីសម្រេចស្តីពីការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ត្រូវមានអានុភាពដូចគ្នានឹងលិខិតអនុវត្តដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងរូបមន្តអនុវត្តដូចមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

នីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំដែលមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះនីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំចំពោះអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសដើម្បីទប់ស្កាត់ការបង្កើតសិទ្ធិផ្អែកតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១៩._ ការតាំងបទប្បញ្ញត្តិបន្ថែមនិងការតាំងបដិប្បញ្ញត្តិចំពោះនៃច្បាប់នេះ

របបគតិយុត្តនៃកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ប្រែប្រួលទៅតាមតម្រូវការរបស់សង្គមខ្មែរ មានជាអាទិ៍ ដីកសិកម្ម ព្រៃឈើ ផ្លូវទឹក ត្រពាំង បឹងបួ ឬធារទឹក ត្រើយសមុទ្រ ឬច្រាំងទន្លេ ដីស្រែអំបិល អចលនវត្ថុក្នុងទីក្រុង ដីសម្រាប់សាងសង់តំបន់អភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្ម សួនវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ប្រព័ន្ធទឹកកខ្វក់ និងប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត។

ច្បាប់ដោយឡែកផ្សេងទៀតត្រូវបំពេញបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃច្បាប់នេះឬតាំងបដិប្បញ្ញត្តិដើម្បីរក្សានូវការចាំបាច់ខាងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច ការរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងលំនៅឋាន។

លិខិតបទដ្ឋានក្រោមច្បាប់ ត្រូវកំណត់លម្អិតនូវរបបផ្សេងៗនៃកម្មសិទ្ធិដោយគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់។

ជំពូកទី២

កម្មសិទ្ធិសាធារណៈ

មាត្រា២០._ កម្មសិទ្ធិករជារដ្ឋ

រដ្ឋជាកម្មសិទ្ធិករនៃអចលនវត្ថុដូចខាងក្រោម៖

១- អចលនវត្ថុទាំងឡាយក្នុងដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលបានថែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

២- អចលនវត្ថុដែលបានមកពីការលក់ទិញ ការដូរ ប្រទានកម្ម ឬអច្ច័យទាន។

៣- អចលនវត្ថុទិទាយាទភាព។

៤- អចលនវត្ថុគ្មានម្ចាស់។

៥- អចលនវត្ថុដែលបានពីការអនុវត្តសិទ្ធិពិសេសរបស់រដ្ឋ។

៦- អចលនវត្ថុដែលម្ចាស់ប្រគល់ឱ្យរដ្ឋដោយស្ម័គ្រចិត្ត។

៧- អចលនវត្ថុដែលមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការយកធ្វើជារបស់ឯកជនតាមច្បាប់ ឬដែលមិនមែនកំពុងត្រូវបានកាន់កាប់ជារបស់ឯកជនស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

៨- អចលនវត្ថុដទៃទៀតដែលច្បាប់កំណត់ថាជាទ្រព្យរដ្ឋឬរដ្ឋជាកម្មសិទ្ធិករ។

រដ្ឋបរទេសអាចជាកម្មសិទ្ធិករលើអចលនទ្រព្យដែលស្ថានតំណាងរបស់រដ្ឋបរទេសនោះតាំងនៅដោយអនុលោមតាមអនុសញ្ញាទីក្រុងវីយែន ស្តីពីទំនាក់ទំនងការទូតឆ្នាំ១៩៦១ និងទំនាក់ទំនងកុងស៊ុលឆ្នាំ១៩៦៣ និងដោយឈរលើគោលការណ៍បដិការ។

មាត្រា២១._ កម្មសិទ្ធិករជានីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត

ក្រៅពីរដ្ឋ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ សហគ្រាសសាធារណៈ និងនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលបានទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ថា ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈ អាចជាកម្មសិទ្ធិករនៃទ្រព្យជាអចលនវត្ថុក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ក្នុងជំពូកនេះ។

មាត្រា២២._ ការដកហូតអចលនវត្ថុដោយអាជ្ញាធរសាធារណៈ

ក្នុងករណីមានការដកហូតអចលនវត្ថុដោយអាជ្ញាធរសាធារណៈ អចលនវត្ថុនោះត្រូវរក្សាទុកជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ ហើយមិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃការកាន់កាប់ថ្មីបានឡើយ ប្រសិនបើគ្មានបណ្តឹងទាមទារដោយភោគីស្របច្បាប់នៃអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានដកហូតទៅអាជ្ញាធរនោះក្នុងរយៈពេល ៣ (បី) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងស្តីពីការដកហូត។

មាត្រា២៣._ ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត

អចលនវត្ថុមួយចំនួនរបស់រដ្ឋ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ សហគ្រាសសាធារណៈ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ដែលត្រូវបានដាក់នៅក្រោមរបបគតិយុត្តពិសេស គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈ។

អចលនវត្ថុមួយចំនួនទៀតត្រូវគ្រប់គ្រងដូចកម្មសិទ្ធិឯកជន និងអាចជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចការជំនួញ គឺជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈ។

អចលនវត្ថុរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតទាំងអស់ត្រូវចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

មាត្រា២៤._ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈជាអចលនវត្ថុ

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈជាអចលនវត្ថុ រួមមានអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាប្រយោជន៍សាធារណៈ ឬជាប្រយោជន៍ក្នុងការបម្រើសេវាសាធារណៈ ឬជាប់ប្រយោជន៍សាធារណៈ។ ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈជាអចលនវត្ថុ មានជាអាទិ៍៖

១- អចលនវត្ថុទាំងឡាយដែលកើតឡើងតាមធម្មជាតិ មានជាអាទិ៍ ដីដែលលិចទឹកអចិន្ត្រៃយ៍ ដីព្រៃឈើ ភ្នំ ជ្រោះ បឹងបួ អាងទឹក ទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក អូរ ត្រើយសមុទ្រ ឆ្នេរសមុទ្រ កោះ។

២- អចលនវត្ថុទាំងឡាយដែលជាកម្មវត្ថុនៃការរៀបចំពិសេសសម្រាប់ប្រយោជន៍សាធារណៈមានជាអាទិ៍ តំរឋាន កំពង់ផែ ផ្លូវដែក ស្ថានីយរថភ្លើង សំណង់ការងារទឹក អាកាសយានដ្ឋាន ប្រឡាយ ព្រែកជីក។

៣- អចលនវត្ថុទាំងឡាយដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈតាមស្ថានភាពពីកំណើត ឬក្រោយពីបានរៀបចំ មានជាអាទិ៍ ផ្លូវថ្នល់ សួនច្បារ ឧទ្យាន រមណីយដ្ឋាន។

៤- អចលនវត្ថុទាំងឡាយដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យដំណើរការសម្រាប់សេវាសាធារណៈ មានជាអាទិ៍ សាលារៀនឬអគារសិក្សាសាធារណៈ អគាររដ្ឋបាលសាធារណៈ មន្ទីរពេទ្យសាធារណៈ។

៥- ដីទាំងឡាយដែលបង្កើតជាដែនបម្រុងធម្មជាតិការពារដោយច្បាប់។

៦- អចលនវត្ថុជាបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ បេតិកភណ្ឌបុរាណវិទ្យា បុរាណស្ថាន រមណីយដ្ឋានវប្បធម៌ និងប្រវត្តិសាស្ត្រ សំណង់ប្រវត្តិសាស្ត្រ។

៧- អចលនវត្ថុជាព្រះរាជទ្រព្យដែលមិនមែនជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់ព្រះរាជវង្សានុវង្ស។

ក្រៅពីទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈជាអចលនវត្ថុខាងលើ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចចាត់ប្រភេទអចលនវត្ថុផ្សេងទៀតជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ដើម្បីដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្របតាមរបបគតិយុត្តដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់នេះនិងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា២៤-១._ ការកំណត់ព្រំដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត

ការកំណត់ព្រំដីនិងកម្មសិទ្ធិដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តោយផ្លូវសាធារណៈ ឆ្នេរសមុទ្រ ច្រាំងទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក អូរ ប្រឡាយ បឹងបួ និងអាងទឹក ត្រូវកំណត់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច យោងតាមសេចក្តីត្រូវការជាក់ស្តែងនៃផលប្រយោជន៍រួម ពិសេសតាមសេចក្តីត្រូវការនៃការធ្វើចរាចរ។

ផ្លូវថ្នល់ត្រូវកំណត់ដោយព្រំដីចំណីថ្នល់។

ផ្លូវទឹកដែលមានទំហំតូច មានជាអាទិ៍ អូរ ប្រឡាយ ត្រូវកំណត់ដោយព្រំដីចំណីផ្លូវទឹក។

ឆ្នេរសមុទ្រត្រូវកំណត់ដោយខ្សែបន្ទាត់ក្រិតកម្ពស់ទឹកខ្ពស់បំផុតនៃសមុទ្រ។ កោះ ទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក បឹងបួ និងអាងទឹកត្រូវកំណត់ដោយខ្សែបន្ទាត់ក្រិតកម្ពស់ទឹកខ្ពស់បំផុតនៅរដូវវស្សាលើកលែងតែករណីមានទឹកជំនន់ខុសធម្មតា។

ដីសាធារណៈដទៃទៀត មានជាអាទិ៍ ដីអភិរក្ស ដីព្រៃឈើ ដីដែនជលផល ដីដែនបម្រុងធម្មជាតិ ដីបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ ត្រូវកំណត់ដោយព្រំដែលមាននិយាមកាកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា២៥._ របបគតិយុត្តនៃទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ពុំអាចជាកម្មវត្ថុនៃការលក់ ការដូរ ប្រទានកម្ម អច្ច័យទាន ប្រាតិភោគ សម្បទានដី ការរឹបអូស ការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន ការចាត់ចែងជាបណ្តោះអាសន្នដែលហាមឃាត់ការចាត់ចែង ការលក់ដោយបង្ខំ និងពុំមានកំណត់អាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិ។

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត មិនអាចស្ថិតនៅក្រោមរបបលទ្ធកម្មពិសេសនៃភោគៈដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះបានឡើយ។

ប៉ុន្តែអចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត អាចជាកម្មវត្ថុនៃការអនុញ្ញាតឱ្យកាន់កាប់ ឬប្រើប្រាស់ជាបណ្តោះអាសន្ន មិនទៀង ហើយអាចដកហូតវិញបាន បើមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចបង់ពន្ធផ្សេងៗ លើកលែងតែករណីត្រូវបានទទួលស្គាល់និងអនុញ្ញាតតាមគោលការណ៍នៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការអនុញ្ញាតទាំងនេះមិនអាចប្រែក្លាយទៅជាកម្មសិទ្ធិឬជាសិទ្ធិប្រត្យក្សជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកកាន់កាប់ទ្រព្យទាំងនោះបានឡើយ។

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត អាចជាកម្មវត្ថុនៃការជួល ការធ្វើសម្បទានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសម្បទានគ្រប់គ្រងសេវាសាធារណៈ លើកលែងតែទ្រព្យសម្បត្តិដែលមានលក្ខណៈជាបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ជាតិ។

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ដែលបាត់បង់ផលប្រយោជន៍សាធារណៈឬលែងជាកម្មវត្ថុនៃការបម្រើសេវាសាធារណៈ អាចក្លាយជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ ដោយអនុលោមតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

មាត្រា២៦._ ការហាមឃាត់លទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិបានឡើយ ទោះបីក្នុងករណីណាក៏ដោយ។

ស្ថានភាពនៃអ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតនៅតែមិនទៀងទាត់ និងខុសច្បាប់ដដែល ប្រសិនជាស្ថានភាពនោះមិនកើតចេញពីការអនុញ្ញាតតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់នេះ និងលិខិតបទដ្ឋានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។

មាត្រា២៧._ ការហាមឃាត់ការចុះបញ្ជីឬចេញឯកសារបញ្ជាក់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ

ការចុះបញ្ជីឬចេញឯកសារបញ្ជាក់សិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ដោយមន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ច ឱ្យដល់បុគ្គលឯកជន ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។

មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចដែលចុះបញ្ជីនិងចេញបណ្ណឬឯកសារសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់នេះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ទាំងផ្នែករដ្ឋបាល ទាំងផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ទាំងផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ។

មន្ត្រីសាធារណៈដែលព្រងើយកន្តើយទាំងដែលខ្លួនបានដឹង ចំពោះការចុះបញ្ជីឬឯកសារបញ្ជាក់សិទ្ធិលើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតឱ្យដល់បុគ្គលឯកជន ត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកសមគំនិត ហើយត្រូវទទួលទោសដូចគ្នានឹងចារីដែរ។

មាត្រា២៨._ ការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត អាចជាកម្មវត្ថុនៃការចាត់ចែងដោយអនុលោមតាមច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត អាចជាកម្មវត្ថុនៃសម្បទានដីក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។ ប៉ុន្តែដីដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលនៅទំនេរ អាចត្រូវបានបែងចែកទៅឱ្យបុគ្គលដែលត្រូវការដីក្នុងគោលដៅសង្គមកិច្ច។

មាត្រា២៩._ ការរំលោភបំពាន ការកាន់កាប់ និងការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាអចលនវត្ថុដោយខុសច្បាប់

រាល់ការរំលោភបំពាន ការកាន់កាប់ ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាអចលនវត្ថុដោយខុសច្បាប់ ត្រូវទុកជាមោឃៈនិងគ្មានអានុភាព ហើយមិនអាចធ្វើនិយ័តកម្ម ទោះតាមរូបភាពណាក៏ដោយ។

អំពើដូចខាងក្រោមត្រូវចាត់ទុកជាការរំលោភបំពាន ឬជាការកាន់កាប់ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាអចលនវត្ថុ ដោយខុសច្បាប់៖

១- រាល់ការចូលកាន់កាប់អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងរាល់ការបំប្លែងការកាន់កាប់អចលនវត្ថុដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ទៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន ទោះបី

ការកាន់កាប់និងការបំប្លែងនេះ កើតមាននៅពេលណាក៏ដោយ ដែលមិនស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងនីតិវិធីដែលបានកំណត់កន្លងមក។

២- រាល់ការបំប្លែងដីសម្បទាន ទៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន ទោះជាការបំប្លែងនោះ កើតឡើងមុនពេលច្បាប់នេះ ចូលជាធរមានក៏ដោយ លើកលែងតែសម្បទានដែលឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សង្គម។

៣- រាល់សម្បទានមិនស្របនឹងបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃច្បាប់នេះ។

៤- រាល់ការចូលកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ទោះតាមរូបភាពណាក៏ដោយ ដែលបានកើតឡើងក្រោយថ្ងៃទី៣០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០១។

៥- រាល់អំពើដែលច្បាប់ដោយឡែកផ្សេងទៀត ចាត់ទុកជាការរំលោភបំពាន ការកាន់កាប់ ឬការប្រើប្រាស់អចលនវត្ថុជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋដោយខុសច្បាប់។

មាត្រា៣០._ វិធានការចំពោះការរំលោភបំពាន ការកាន់កាប់ ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាអចលនវត្ថុដោយខុសច្បាប់

បុគ្គលដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត ឬបានទទួលការចុះបញ្ជីនិងចេញបណ្ណដោយបានប្រព្រឹត្តការរំលោភបំពាន ការកាន់កាប់ ឬការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋជាអចលនវត្ថុដោយខុសច្បាប់ មិនអាចទាមទារសំណងទូទាត់ ឬសោហ៊ុយសម្រាប់ការថែទាំ ឬការរៀបចំដែលបានធ្វើនៅលើអចលនវត្ថុនោះ។

លទ្ធកម្មណាមួយដោយខុសច្បាប់ និងដោយចេតនា ឬដោយបោកប្រាស់លើទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ត្រូវបានហាមឃាត់។

ចំពោះការកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ដែលបណ្តាលឱ្យខូចខាតឬធ្វើឱ្យយឺតយ៉ាវដល់ការងារដែលជាប្រយោជន៍ទូទៅ ពិសេសចំពោះការកាន់កាប់ដីចំណីផ្លូវ កម្រិតទោសនឹងត្រូវកំណត់ជាទ្វេ។

ក្នុងគ្រប់ករណី បើជនល្មើសមិនបញ្ឈប់ការកាន់កាប់របស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេលដែលបានកំណត់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចទេ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចដំណើរការបណ្តេញជនល្មើសចេញ ហើយសោហ៊ុយនៃការរុះរើសំណង់ផ្សេងៗជាបន្ទុករបស់ជនល្មើស។

ជំពូកទី៣

កម្មសិទ្ធិសមូហភាព

ផ្នែកទី១

អចលនវត្ថុរបស់វត្ត

មាត្រា៣១._ និយមន័យនៃអចលនវត្ថុរបស់វត្ត

អចលនវត្ថុជាដីនិងជាសំណង់ដែលមាននៅក្នុងនិងក្រៅបរិវេណវត្តអារាមនៃព្រះពុទ្ធសាសនាជាបេតិកភណ្ឌប្រើប្រាស់ជានិច្ចកាលសម្រាប់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងដាក់ឱ្យពុទ្ធសាសនិកប្រើប្រាស់ក្រោមការថែទាំរបស់គណៈកម្មការវត្ត។

អចលនវត្ថុទាំងអស់របស់វត្តអារាមនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រូវស្ថិតក្រោមរបបគតិយុត្តនៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាព និងត្រូវគ្រប់គ្រងដោយគណៈកម្មការវត្តស្របតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

មាត្រា៣២._ របបគតិយុត្តនៃអចលនវត្ថុរបស់វត្ត

អចលនវត្ថុទាំងអស់របស់វត្ត ត្រូវចាត់ទុកជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ហើយមិនអាចលក់ ដូរធ្វើអំណោយ ឬជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគឡើយ ហើយគ្មានកំណត់អាជ្ញាយុកាល។ អចលនវត្ថុរបស់វត្តអាចជួលឬប្រវាស់បាន តែផលទុនដែលបានមកពីការជួលឬប្រវាស់នេះ ត្រូវទុកសម្រាប់តែកិច្ចការក្នុងសាសនាប៉ុណ្ណោះ។

កិច្ចការពារអចលនវត្ថុទាំងនេះត្រូវធានាដោយតំណាងគណៈកម្មការវត្ត។ នីតិវិធីនៃការជ្រើសរើសគណៈកម្មការនិងតំណាងដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍វត្ត ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការ និងសាសនា។ ការគ្រប់គ្រងសំណង់បេតិកភណ្ឌដែលស្ថិតនៅលើដីវត្ត ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ។

មាត្រា៣៣._ ទីកន្លែងសក្ការបូជានិងអចលនទ្រព្យនៃជំនឿសាសនាដទៃទៀត

ទីកន្លែងសក្ការបូជានិងអចលនទ្រព្យនៃជំនឿសាសនាដទៃទៀតមិនស្ថិតនៅក្រោមរបបដែលមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់នេះឡើយ។ ទីកន្លែងសក្ការបូជានិងអចលនទ្រព្យទាំងនោះត្រូវគ្រប់គ្រងដោយសមាគមនៃសាសនិកដែលបង្កើតឡើងទៅតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់។

ផ្នែកទី២

ដីបញ្ចុះសព

មាត្រា៣៤._ និយមន័យនៃដីបញ្ចុះសព

ដីទាំងឡាយដែលប្រជាពលរដ្ឋបាននិងកំពុងប្រើប្រាស់ជាដីបញ្ចុះសពតាមជំនឿ ទំនៀមទម្លាប់ និងប្រពៃណី ស្ថិតនៅក្នុងដែនដីនៃឃុំ សង្កាត់ ឬដីដែលត្រូវបានរៀបចំដោយរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ ជាដីបញ្ចុះសពទៅតាមជំនឿ ប្រពៃណី និងទំនៀមទម្លាប់នីមួយៗ ត្រូវចាត់ទុកជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព។

មាត្រា៣៥._ របបគតិយុត្តនៃដីបញ្ចុះសព

ដីបញ្ចុះសពមិនអាចលក់ ទិញ ដូរ ធ្វើអំណោយ ឬជាកម្មវត្ថុនៃសិទ្ធិប្រាតិភោគឡើយ និងគ្មានកំណត់អាជ្ញាយុកាល។

ដីបញ្ចុះសពដែលបានចុះបញ្ជីរួចជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព មិនអាចបំប្លែងទៅជាកម្មសិទ្ធិឯកជនបានឡើយ ទោះជាតាមរូបភាពណាក៏ដោយ។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីបញ្ចុះសព ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៣៥-១

ដីបញ្ចុះសពដែលស្ថិតក្រោមទម្រង់សហកម្មសិទ្ធិ និងដីបញ្ចុះសពដែលស្ថិតក្នុងដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច មិនស្ថិតនៅក្រោមរបបគតិយុត្តនៃផ្នែកនេះទេ។

ផ្នែកទី៣

អចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

មាត្រា៣៦._ ការគ្រប់គ្រងសហគមន៍និងអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនតាមប្រពៃណីក្នុងពេលរង់ចាំការកំណត់ខាងផ្លូវច្បាប់នូវលក្ខន្តិកៈរបស់សហគមន៍

ក្នុងពេលរង់ចាំការកំណត់ខាងផ្លូវច្បាប់នូវលក្ខន្តិកៈរបស់សហគមន៍ ក្រុមដែលមានជាក់ស្ដែងមកទល់បច្ចុប្បន្ននេះ នឹងបន្តគ្រប់គ្រងសហគមន៍និងអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនតាមប្រពៃណី ហើយត្រូវអនុវត្តតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

រដ្ឋបាលខេត្តត្រូវដាក់ចេញវិធានការណ៍ការពារបណ្ដោះអាសន្នតាមសំណើក្រុមសមាជិកសហគមន៍ដែលបានសម្ដែងការឯកភាពជាតិពន្ធុនិងឆន្ទៈបន្តគ្រប់គ្រងសហគមន៍និងអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនតាមប្រពៃណីស្របតាមច្បាប់នេះ។ បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការចេញវិធានការជាបណ្ដោះអាសន្នដើម្បីការពារអចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា៣៧._ សមាជិករបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ចាត់ទុកជាសមាជិករបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលអាចទទួលគុណប្រយោជន៍ពីការធានាសិទ្ធិនិងការការពារដែលរៀបចំឡើងដោយច្បាប់នេះ រាល់បុគ្គលដែលឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃជាតិពន្ធុ អំពីវប្បធម៌និងសង្គមរបស់សហគមន៍ដែលទទួលស្គាល់ដោយមតិភាគច្រើននៃសមាជិកដទៃទៀត និងដោយព្រមទទួលនូវសាមគ្គីភាពនិងភាពចំណុះដែលនាំឱ្យមានការចូលក្នុងសហគមន៍។

មាត្រា៣៨._ សមាសភាគនៃដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមានដីសម្រាប់លំនៅឋាន ដីសម្រាប់ប្រកបរបរកសិកម្មប្រពៃណី និងដីសម្រាប់ប្រតិបត្តិប្រពៃណី ជំនឿ និងវប្បធម៌។

សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច អាចមានដីបម្រុងដែលជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ចាំបាច់ក្នុងការផ្លាស់វេនដំណាំបន្ថែមទៅលើដីដែលបានដាំដុះជាក់ស្តែង ដែលតម្រូវទៅតាមរបៀបទាញយកផលដែលធ្លាប់ធ្វើកន្លងមក ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ។

ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចធ្លាប់ប្រើប្រាស់តាមបែបប្រពៃណីកន្លងមក ដូចជាដីព្រៃឈើសម្រាប់ការប្រមូលផលនៃអនុផលព្រៃឈើ ឬកន្លែងប្រើប្រាស់ទឹក មិនអាចចាត់ចូលជាសមាសភាគនៃដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបានឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណា សហគមន៍ជនជាតិភាគតិចដែលធ្លាប់ប្រើប្រាស់តាមបែបប្រពៃណីកន្លងមក អាចបន្តប្រើប្រាស់និងអាស្រ័យផលតាមបែបប្រពៃណីរបស់ខ្លួនទៀតបាន ប៉ុន្តែត្រូវចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយស្ថាប័នសាមីដែលមានអាណត្តិកាន់កាប់ដីរដ្ឋនោះ។

មាត្រា៣៩._ របបគតិយុត្តនៃដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

កម្មសិទ្ធិនៃអចលនវត្ថុដែលរដ្ឋចុះបញ្ជីទទួលស្គាល់និងផ្តល់ជូនសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដូចមានចែងក្នុងជំពូកនេះ ត្រូវស្ថិតក្រោមរបបគតិយុត្តនៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាព។ ក្នុងនាមជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិសមូហភាព សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលបាននូវរាល់សិទ្ធិនិងការការពារកម្មសិទ្ធិដូចកម្មសិទ្ធិឯកជន ប៉ុន្តែគ្មានសិទ្ធិចាត់ចែងនូវចំណែកណាមួយនៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាពដែលជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតឱ្យទៅបុគ្គលឬក្រុមណាមួយបានឡើយ។

រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគ្រប់ថ្នាក់ ត្រូវត្រួតពិនិត្យ តាមដាន បង្ការ និងទប់ស្កាត់រាល់ការបំពានកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

ការអនុវត្តនូវសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធិទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ និងលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់នៃការប្រើប្រាស់ដីត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់អាជ្ញាធរប្រពៃណី និងយន្តការនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចរបស់សហគមន៍អនុលោមតាមទំនៀមទម្លាប់របស់សហគមន៍ ហើយត្រូវដាក់ឱ្យនៅក្រោមការអនុវត្តច្បាប់ពិសេសទាក់ទងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដូចជាបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងការការពារបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិជាដើម។

បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះមិនមែនជាឧបសគ្គដល់សកម្មភាពការងាររបស់រដ្ឋដែលជាតម្រូវការនៃផលប្រយោជន៍ជាតិឬតម្រូវការជាបន្ទាន់របស់ជាតិឡើយ។

មាត្រា៤០._ ការចូលនិងការចេញពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ការស្នើសុំចូលជាសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចឬការស្នើសុំចេញពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវអនុលោមតាមលក្ខន្តិកៈនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនោះ ព្រមទាំងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

ក្នុងករណីបុគ្គលជាជនជាតិដើមភាគតិចណាម្នាក់ស្នើសុំចូលជាសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចណាមួយ បុគ្គលនោះត្រូវយកដីដែលជាកម្មសិទ្ធិឯកជនរបស់ខ្លួនទាំងអស់ ទៅដាក់បញ្ចូលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនោះ។

ដីដែលជាកម្មសិទ្ធិឯកជនសម្រាប់ដាក់បញ្ចូល រួមមានដីដែលស្ថិតនៅក្នុងប្លង់រួមនៃក្បាលដីទាំងអស់របស់សហគមន៍ និងដីដែលស្ថិតនៅក្នុងភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលជាប់គ្នានិងភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលដែលប្លង់រួមតាំងនៅ។

~~ក្នុងករណីសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចណាម្នាក់ ស្នើសុំចេញពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចណាមួយ សមាជិកនោះអាចទទួលបានចំណែកសមស្របណាមួយនៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាពដែលមិនមែនជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ស្របតាមលក្ខន្តិកៈនិងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សហគមន៍~~។

សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមានសិទ្ធិស្នើសុំចេញពីសហគមន៍បាន ប៉ុន្តែគ្មានសិទ្ធិទាមទារដីដែលជាចំណែកឯកជននៃកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ដើម្បីយកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិឯកជនបានឡើយ។

លក្ខខណ្ឌក្នុងការទទួលបានដីនៅពេលសមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចសុំចូល ឬសុំចេញ និងការរំសាយពីសហគមន៍ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៤១._ ភាពផ្តាច់មុខក្នុងការទទួលបានសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

គ្មានអាជ្ញាធរ ឬបុគ្គលឯកជនណាមួយក្រៅពីសមាជិកសហគមន៍ អាចទទួលបានសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចបានឡើយ។

ក្នុងគោលបំណងធានាសុខមាលភាពសង្គម រក្សាប្រពៃណីនិងទំនៀមទំលាប់ល្អ និងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងរបស់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវចុះបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពស្របតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

ជំពូកទី៤

សហកម្មសិទ្ធិ

មាត្រា៤២._ និយមន័យនៃសហកម្មសិទ្ធិ

រាល់កម្មសិទ្ធិលើអចលនទ្រព្យដែលកម្មសិទ្ធិករមានកម្មសិទ្ធិដោយឯករាជ្យលើចំណែកឯកជន និងមានកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួមចំពោះអចលនទ្រព្យ ត្រូវបានកំណត់ថាជាសហកម្មសិទ្ធិ។

មាត្រា៤៣._ ការចាប់ផ្តើមអនុវត្តរបបគតិយុត្តនៃសហកម្មសិទ្ធិ

ក្នុងករណីអគារមានស្រាប់ របបគតិយុត្តនៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីពេលចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនៃចំណែកឯកជនដំបូងគេ។

ក្នុងករណីអគារគ្រោងនឹងសាងសង់ថ្មី របបគតិយុត្តនៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីពេលចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនៃចំណែកឯកជនដំបូង។

ក្នុងករណីបុរី របបគតិយុត្តនៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីពេលចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនៃក្បាលដីចំណែកឯកជនដំបូង។

ក្នុងករណីដីបញ្ចុះសព របបគតិយុត្តនៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវបានអនុវត្តចាប់ពីពេលចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិនៃក្បាលដីចំណែកឯកជនដំបូង។

មាត្រា៤៤._ និយមន័យនៃចំណែកឯកជន

រាល់ចំណែកនៃដីឬអគារសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្តាច់មុខដោយសហកម្មសិទ្ធិករណាមួយបង្កើតបានជាចំណែកឯកជន។

រាល់ចំណែកដែលត្រូវបានខណ្ឌចែកច្បាស់លាស់ដោយព្រំឬរចនាសម្ពន្ធគ្រឿងផ្គុំ និងមានមុខងារប្រើប្រាស់ជាក់លាក់ អាចត្រូវបានកំណត់ជាចំណែកឯកជន។ ចំណែកឯកជននេះជាកម្មវត្ថុនៃកម្មសិទ្ធិដោយឯករាជ្យតាមច្បាប់នេះ។

ដើម្បីទទួលស្គាល់កម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជន តម្រូវឱ្យធ្វើការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននោះនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធជាធរមាន។

មាត្រា៤៥._ អឡុសិទ្ធិភាពនៃសហកម្មសិទ្ធិ

ព្រំដែលខ័ណ្ឌចំណែកឯកជន ត្រូវបានសន្មតជាព្រំអឡុសិទ្ធិ។

បទប្បញ្ញត្តិស្តីពីអឡុសិទ្ធិភាពនៃសហកម្មសិទ្ធិ ត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់ដោយឡែក។

មាត្រា៤៦._ សិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករនៃចំណែកឯកជន

សហកម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយមានសិទ្ធិពេញលេញលើចំណែកឯកជនរបស់ខ្លួនដោយមិនបំពានទៅលើចំណែករួម និងមិនរំខានឬរាំងស្ទះដល់ការប្រើប្រាស់ចំណែករួមដោយសហកម្មសិទ្ធិករដទៃទៀត។ សហកម្មសិទ្ធិករទាំងនោះអាចផ្ទេរសិទ្ធិ ជួលឬបង្កើតផលុបភោគ រៀបចំសិទ្ធិប្រើប្រាស់និងសិទ្ធិអាស្រ័យនៅ ដាក់ហ៊ីប៉ូតែក ដាក់បញ្ចាំនូវចំណែកឯកជនរបស់ខ្លួនដោយសេរី។

សហកម្មសិទ្ធិករអាចទាមទារប្រើប្រាស់ចំណែកឯកជនរបស់សហកម្មសិទ្ធិករដទៃទៀតនិងចំណែករួមដែលខ្លួនមិនមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់បាន ក្នុងទំហំចាំបាច់សម្រាប់ការថែទាំឬការកែលម្អចំណែក

ឯកជនរបស់ខ្លួនបាន។ ប្រសិនបើសហកម្មសិទ្ធិករដទៃទៀតរងការខូចខាតដោយសារការថែទាំឬកែលម្អនោះ សហកម្មសិទ្ធិករដែលទាមទារត្រូវសងការខូចខាត។

មាត្រា៤៧._ និយមន័យនៃចំណែករួមនៃសហកម្មសិទ្ធិ

ក្រៅពីចំណែកឯកជន សមាសភាគនៃអគារនិងក្បាលដីដែលអគារនោះតាំងនៅជាអាទិ៍ ដែលផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍និងការប្រើប្រាស់សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ឬសហកម្មសិទ្ធិករមួយចំនួន ដែលបញ្ញត្តដោយច្បាប់ឬអនុក្រឹត្យ ហៅថាចំណែករួមកំណត់ដោយច្បាប់។

បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិអាចកំណត់ចំណែករួមផ្សេងទៀតដោយគោរពតាមច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

ក្នុងករណីពុំមានចែងក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិឬមានការចែងផ្ទុយគ្នា ខាងក្រោមនេះត្រូវចាត់ទុកជាចំណែករួម៖

- ដី ទីធ្លា ឧទ្យាននិងសួនច្បារ ស្រះទឹក អាងទឹក ផ្លូវ ច្រកចេញចូល
- ជញ្ជាំង ដំបូលអគារ សសរទ្រទ្រង់បន្ទុកនៃអគារ បរិក្ខារ មានជាអាទិ៍ បណ្តាញមេកានិក ទឹក និងអគ្គិសនី ដែលអាចឆ្លងកាត់ចំណែកឯកជន
- ទូរួម បំពង់និងក្បាលបំពង់ផ្សែង
- ទីកន្លែងសេវារួម។

ក្នុងករណីពុំមានចែងក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិឬមានការចែងផ្ទុយគ្នា សិទ្ធិបន្ទាប់បន្សំខាងក្រោមនេះក៏ត្រូវទុកជាសិទ្ធិរួមដែរ៖

- សិទ្ធិជីករុករកវត្ថុដែលមានក្នុងដី
- សិទ្ធិសាងសង់អគារថ្មីក្នុងទីធ្លា ឧទ្យាន ឬសួនច្បារដែលជាចំណែករួម
- សិទ្ធិជីកស្រះ រណ្តៅ ឬអណ្តូងជាអាទិ៍ ក្នុងទីធ្លា ឧទ្យាន ឬសួនច្បារទាំងនោះ
- សិទ្ធិនៃអឡុសិទ្ធិភាពដែលជាប់ទៅនឹងចំណែករួមទាំងឡាយ
- សិទ្ធិសាងសង់បន្ថែមនូវអគារសម្រាប់ប្រើប្រាស់រួមឬសម្រាប់បង្កើតចំណែកឯកជនបន្ថែមទៀត។

គ្មានករណីណាមួយដែលម្ចាស់ចំណែកឯកជនដែលនៅជាន់លើបំផុតនៃអគារសហកម្មសិទ្ធិ អាចសាងសង់បន្ថែមជាន់សម្រាប់តែខ្លួនឯងផ្ទាល់ឬលក់សិទ្ធិនៃការសាងសង់បន្ថែមជាន់នេះឡើយ។

មាត្រា៤៨._ របបគតិយុត្តនៃកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួម

ចំណែកនៃកម្មសិទ្ធិអវិភាគរបស់សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗលើចំណែករួម ត្រូវចំណុះទៅនឹងការចាត់ចែងចំណែកឯកជន។ ការចាត់ចែងឬការបោះបង់ចំណែកនៃកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួមដាច់ដោយឡែកពីចំណែកឯកជន ត្រូវបានហាមឃាត់ លើកលែងតែករណីមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

ម្ចាស់បំណុលរបស់សហកម្មសិទ្ធិករមិនអាចស្នើសុំធ្វើការរឹបអូស រឹបអូសជាបណ្ដោះអាសន្ន ឬចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ន ចំពោះតែចំណែកកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួមដាច់ដោយឡែកពីកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជនដែលកូនបំណុលមានបានឡើយ។

បញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីដូចខាងក្រោម មិនត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះចំណែករួមនៃសហកម្មសិទ្ធិៈ

១- បញ្ញត្តិស្ដីពីលក្ខខណ្ឌតតាំងនៃការបង្កើត ការផ្ទេរ និងការកែប្រែនូវសិទ្ធិប្រត្យក្ស។

២- បញ្ញត្តិស្ដីពីលក្ខខណ្ឌដើម្បីបង្កើតអានុភាពនៃការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយការព្រមព្រៀង។

បញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីដូចខាងក្រោម មិនត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះកម្មសិទ្ធិអវិភាគនៃសហកម្មសិទ្ធិៈ

១- បញ្ញត្តិស្ដីពីការបោះបង់សិទ្ធិនៃចំណែក ជាអាទិ៍

២- បញ្ញត្តិស្ដីពីសិទ្ធិទាមទារបែងចែកវត្ថុកម្មសិទ្ធិអវិភាគ។

ការចាត់ថ្នាក់និងវិសាលភាពនៃចំណែករួម ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៤៩._ សិទ្ធិរបស់សហកម្មសិទ្ធិករលើចំណែករួម

សហកម្មសិទ្ធិករនីមួយៗអាចប្រើប្រាស់ចំណែករួមទៅតាមមុខងារប្រើប្រាស់នៃចំណែករួមនោះបាន ដោយមិនគិតពីសមាមាត្រនៃចំណែកកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួមរបស់ខ្លួនឡើយ។

សហកម្មសិទ្ធិករមិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពដែលប៉ះពាល់ដល់ការថែរក្សាអចលនវត្ថុសហកម្មសិទ្ធិ និងសកម្មភាពផ្សេងទៀតដែលផ្ទុយនឹងផលប្រយោជន៍រួមរបស់សហកម្មសិទ្ធិករនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងឬប្រើប្រាស់ចំណែកឯកជននិងចំណែករួមនោះឡើយ។

បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១និងកថាខណ្ឌទី២ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាចំពោះអ្នកកាន់កាប់ចំណែកឯកជនក្រៅពីសហកម្មសិទ្ធិករផងដែរ។

មាត្រា៥០._ ការផ្លាស់ប្ដូរចំណែកឯកជនទៅជាចំណែករួម

រាល់ចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ អាចត្រូវបានផ្លាស់ប្ដូរទៅជាចំណែករួមវិញបានតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្ដែមិនត្រូវបំពានសិទ្ធិរបស់តតិយជនឡើយ។ ការផ្លាស់ប្ដូរនេះមិនមានអានុភាពឡើយ បើមិនបានចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធជាធរមាន។

មាត្រា៥១._ ការផ្លាស់ប្ដូរចំណែករួមទៅជាចំណែកឯកជន

រាល់ចំណែករួមនៃសហកម្មសិទ្ធិអាចត្រូវបានផ្លាស់ប្ដូរទៅជាចំណែកឯកជនវិញបានតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្ដែមិនត្រូវបំពានសិទ្ធិរបស់តតិយជន

ឡើយ។ ការផ្លាស់ប្ដូរនេះមិនមានអានុភាពឡើយ បើមិនបានចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីតាមលក្ខខណ្ឌ និងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធជាធរមាន។

មាត្រា៥២.- ការពង្រីកចំណែករួមទៅលើក្បាលដីដែលជាប់ឬជិតខាង

សហកម្មសិទ្ធិករអាចធ្វើលទ្ធកម្មដីនៅជាប់ឬនៅជិតអចលនវត្ថុសហកម្មសិទ្ធិ ហើយកំណត់ដីនោះជាចំណែករួមនៅក្នុងបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិបាន។ ការកំណត់នេះមិនមានអានុភាពឡើយ បើមិនបានចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធជាធរមាន។

មាត្រា៥៣.- ឯកសិទ្ធិលើទ្រព្យរបស់សហកម្មសិទ្ធិករជាកូនបំណុល

គណៈគ្រប់គ្រង អ្នកគ្រប់គ្រង និងសហកម្មសិទ្ធិករនៃសហកម្មសិទ្ធិ មានឯកសិទ្ធិទូទៅលើទ្រព្យរបស់សហកម្មសិទ្ធិករផ្សេងទៀតដែលជាកូនបំណុលនៅក្នុងសហកម្មសិទ្ធិជាមួយគ្នា ដើម្បីធានាសិទ្ធិដូចខាងក្រោម÷

- សិទ្ធិលើបំណុលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណែករួម
- សិទ្ធិលើបំណុលផ្សេងទៀតដែលកើតឡើងដោយសារការអនុវត្តបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុង ឬការសម្រេចចិត្តរបស់សហកម្មសិទ្ធិករ។

ឯកសិទ្ធិលើទ្រព្យរបស់សហកម្មសិទ្ធិករជាកូនបំណុល ត្រូវចាត់ទុកថាមានលំដាប់អាទិភាពនិងអានុភាពដូចគ្នានឹងឯកសិទ្ធិចំពោះសោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់ប្រយោជន៍រួមដែរ។

សិទ្ធិលើបំណុលដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះ អាចត្រូវទាមទារចំពោះប្រតិសិទ្ធិដោយឡែករបស់សហកម្មសិទ្ធិករដែលជាកូនបំណុលបានផងដែរ។

មាត្រា៥៤.- សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិរបស់ជនបរទេសលើចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិ

បុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសអាចមានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិចាប់ពីជាន់ទី១(មួយ)ឡើងទៅ។ ជាន់ផ្ទាល់ដីនិងជាន់ក្រោមដីមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសមានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិឡើយ។

សមាមាត្រនិងរបៀបគិតគូរនៃចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិដែលអាចជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៥៥.- ការហាមឃាត់សិទ្ធិកម្មសិទ្ធិរបស់សហកម្មសិទ្ធិករដែលមានសញ្ជាតិបរទេស

ក្នុងករណីណាក៏ដោយក៏ក្បាលដីដែលអគារសហកម្មសិទ្ធិតាំងនៅ និងចំណែករួមនៃអគារសហកម្មសិទ្ធិ មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃកម្មសិទ្ធិរបស់សហកម្មសិទ្ធិករដែលមានសញ្ជាតិបរទេសបានឡើយ ប៉ុន្តែសហកម្មសិទ្ធិករដែលមានសញ្ជាតិបរទេសអាចទទួលបានសិទ្ធិប្រើប្រាស់និងអាស្រ័យផលលើចំណែករួមនៃអគារសហកម្មសិទ្ធិបាន។

បុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យមានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិដែលស្ថិតនៅក្នុងចម្ងាយ៣០(សាមសិប)គីឡូម៉ែត្រពីព្រំដែនគោកឡើយ និងតំបន់ផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល លើកលែងតែអគារសហកម្មសិទ្ធិស្ថិតនៅក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ទីប្រជុំជនសំខាន់ៗ និងតំបន់ផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ការផ្ទេរឬទិញចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិដោយបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសដោយរំលោភបំពានបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះត្រូវទុកជាមោឃៈ ហើយភាគីដែលធ្វើប្រតិបត្តិការជាមួយគ្នាត្រូវធ្វើបដិទានត្រលប់វិញ។

មាត្រា៥៦._ ការផ្ទេរចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិរវាងបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរនិងបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេស

នៅពេលដែលសហកម្មសិទ្ធិករសញ្ជាតិខ្មែរ បានផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជនរបស់ខ្លួនទៅបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេស សហកម្មសិទ្ធិករសញ្ជាតិបរទេសនេះទទួលបានសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជននិងទទួលបានត្រឹមតែសិទ្ធិប្រើប្រាស់និងអាស្រ័យផលលើចំណែករួមតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីនេះ អតីតសហកម្មសិទ្ធិករសញ្ជាតិខ្មែរ បាត់បង់នូវកម្មសិទ្ធិអវិភាគរបស់ខ្លួនលើចំណែករួម។

ក្នុងករណីដែលសហកម្មសិទ្ធិករនៃចំណែកឯកជនជាបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេសបានផ្ទេរចំណែកឯកជនរបស់ខ្លួនមកឱ្យបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ សហកម្មសិទ្ធិករដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរនោះត្រូវទទួលបាននូវសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើចំណែកឯកជននិងកម្មសិទ្ធិអវិភាគលើចំណែករួម។

មាត្រា៥៧._ សន្តតិកម្មនៃចំណែកឯកជនរបស់សហកម្មសិទ្ធិករដែលជាបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេស

សន្តតិជននៃសហកម្មសិទ្ធិករលើចំណែកឯកជនដែលជាបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិបរទេស ត្រូវទទួលបន្តនូវសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចរបស់មតកជនដោយអនុលោមតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន។

ក្នុងករណីដែលមរតកនៅទំនេរដោយគ្មានសន្តតិជនទទួលបន្តឬសន្តតិជនបោះបង់ចោល ឬមរតកមិនត្រូវបានចាត់ចែងឱ្យទៅជនណាមួយតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ មរតកនៅទំនេរនោះត្រូវធ្លាក់ទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ។

មាត្រា៥៨._ អគារជួលអចិន្ត្រៃយ៍រួមគ្នានិងបុរីដែលអភិវឌ្ឍលើដីជួលអចិន្ត្រៃយ៍ឬផលុបភោគ

បទប្បញ្ញត្តិនៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះអគារជួលអចិន្ត្រៃយ៍រួមគ្នាដែលត្រូវបានសាងសង់នៅលើដីជួលអចិន្ត្រៃយ៍ និងចំពោះបុរីដែលអភិវឌ្ឍលើដីជួលអចិន្ត្រៃយ៍ឬផលុបភោគ លុះត្រាតែមានការផ្ទុយពីលក្ខណៈរបស់វា។

ជំពូកទី៥

សម្បទានដី

មាត្រា៥៩._ និយមន័យនៃសម្បទានដី

សម្បទានដីជាសិទ្ធិស្របច្បាប់ដែលបានចែងក្នុងឯកសារគតិយុត្ត ចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច តាមអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិ ឱ្យរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល ឬក្រុមមនុស្ស ដើម្បីកាន់កាប់ដីនិងប្រើប្រាស់សិទ្ធិលើដីនោះតាមការកំណត់នៃច្បាប់នេះ។

មាត្រា៦០._ ប្រភេទនៃសម្បទានដី

សម្បទានដីមាន២(ពីរ)ប្រភេទ រួមមាន សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។

សម្បទានដីសង្គមកិច្ចត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សង្គមអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទទួលប្រយោជន៍រៀបចំដី ដើម្បីសង់លំនៅឋានឬនិងដាំដំណាំនៅលើដីដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ/ដើម្បីធានាការស្នាក់នៅនិង/ឬការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត។

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទទួលប្រយោជន៍កាប់ឆ្ការទាញយកផលដោយធ្វើអាជីវកម្មកសិកម្មនិង/ឬកសិឧស្សាហកម្ម។ (មាត្រា៦១)

មាត្រា៦១._ ការការពារប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍ពីការបង្កើតសិទ្ធិសម្បទានដី (មាត្រា៧២)

សម្បទានដីអាចធ្វើឡើងបានតែនៅលើដីដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលបានចុះបញ្ជីរួចនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីតែប៉ុណ្ណោះ។ សម្បទានដីមិនអាចប៉ះពាល់ដីចំណីផ្លូវថ្នល់ ដីចំណីឆ្នេរសមុទ្រ ទន្លេ ស្ទឹង ដីចំណីព្រែក អូរ ប្រឡាយ បឹងបួ និងអាងទឹក និងដែនទឹកបម្រុងដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍ឡើយ។

មាត្រា៦២._ ប្រភេទសម្បទានដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ (មាត្រា៦២)

សម្បទានអាចមានប្រភេទផ្សេងទៀត ដូចជាការអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ រៀបចំ ឬធ្វើអាជីវកម្មដីដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ ទោះជាភ្ជាប់ឬមិនភ្ជាប់ទៅនឹងការបំពេញសេវាសាធារណៈក៏ដោយ មានជាអាទិ៍ សម្បទានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ សម្បទានរ៉ែ សម្បទានកំពង់ផែ សម្បទានអាកាសយានដ្ឋាន សម្បទានរៀបចំតំបន់អភិវឌ្ឍឧស្សាហកម្ម សួនវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត សម្បទានដីស្រែអំបិល សម្បទាននេសាទ មិនស្ថិតនៅក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះទេ។

មាត្រា៦៣._ ថ្លៃសម្បទានដី (មាត្រា៦៣)

សម្បទានដីមិនអាចប្រគល់ឱ្យដោយឥតគិតថ្លៃទេ លើកលែងតែសម្បទានឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សង្គមដែលប្រគល់ឱ្យគ្រួសារក្រីក្រសម្រាប់តាំងទីលំនៅឬនិងដាំដំណាំចិញ្ចឹមជីវិត។/

មាត្រា៦៤._ លក្ខខណ្ឌនៃសម្បទានដី (មាត្រា៦៤)

សម្បទានដីត្រូវមានលក្ខខណ្ឌនិងត្រូវតែអនុលោមទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

សម្បទានដីអាចបង្កើតបានតែសិទ្ធិក្នុងរយៈពេលមួយជាកំណត់តាមកិច្ចសន្យាដែលបានបង្កើតសម្បទាននោះស្របតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះនិងបទប្បញ្ញត្តិដទៃទៀតជាធរមាន។

លិខិតសម្បទានដីអាចមានខ/ លក្ខខណ្ឌដោយឡែកផ្សេងទៀត ដែលមានតម្លៃជាកិច្ចសន្យា។

មាត្រា៦៥._ លក្ខខណ្ឌនៃការដកហូតដីសម្បទាន

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវសម្រេចដកហូតដីសម្បទាន ក្នុងករណីសម្បទានិកមិនគោរពតាមលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធបានកំណត់ និងដែលមានចែងនៅក្នុងខ/ លក្ខខណ្ឌទូទៅនៃកិច្ចសន្យា។ ក្នុងករណីនេះ សម្បទានិកមានសិទ្ធិប្តឹងទៅតុលាការតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលច្បាប់បានកំណត់។

សម្បទានដីអាចត្រូវបានទុកជាមោឃៈដោយតុលាការ កាលបើសម្បទានិកមិនគោរពខ/ លក្ខខណ្ឌដោយឡែកដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវប្តឹងទៅតុលាការ។

មាត្រា៦៦._ ការបង្កើតសម្បទានដី

សម្បទានដីមិនអាចកើតចេញពីស្ថានភាពកាន់កាប់ដីជាក់ស្តែងបានទេ។ សម្បទានដីត្រូវសំអាងលើលិខិតគតិយុត្តជាក់លាក់ ដែលបានចេញមុនការកាន់កាប់ដីដោយរដ្ឋឬដោយនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលជាកម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃសម្បទាន។

មាត្រា៦៧._ សិទ្ធិរបស់សម្បទានិកក្នុងការទទួលបានការការពារដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច

សម្បទានិកត្រូវទទួលបានការការពារស្ថានភាពរបស់ខ្លួនដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។ សម្បទានិកត្រូវការពារដីដែលបានផ្តល់ជាសម្បទានឱ្យខ្លួន ចំពោះការទន្ទ្រានឬការប៉ះពាល់ទោះជាតាមរូបភាពណាក៏ដោយ។

មាត្រា៦៨._ ការទាញយកផលិតផលពីដីសម្បទាន (មាត្រា៦៩)

សម្បទានិកអាចទាញយកនូវផលិតផលពីដីសម្បទាន ធ្វើការរៀបចំ ដាំដុះ ស្របតាមគោលបំណងនៃសម្បទាន។

មាត្រា៦៩._ លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច (មាត្រា៧០)

សម្បទានិកនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ច អាចស្នើសុំចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិទៅតាមនីតិវិធី និងអាចធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិលើដីនោះនៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌត្រូវបានគោរព។

ប្រសិនបើមុខសញ្ញាអ្នកទទួលដីសម្បទានសង្គមកិច្ចណា ខកខានមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃការកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់ដីសម្បទាននោះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចត្រូវដកហូតដីនេះមកវិញ ដើម្បីធ្វើការបែងចែកសាជាថ្មី។

មុខសញ្ញាអ្នកទទួលដីមិនអាចលក់ ដូរ ជួល ឬធ្វើអំណោយដីសម្បទានសង្គមកិច្ចក្នុងរយៈពេល៥ (ប្រាំ)ឆ្នាំដំបូងនៃការអនុវត្តកម្មវិធីសម្បទានសង្គមកិច្ចទេ។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការផ្ដល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៧០._ ការផ្ទេរសិទ្ធិសម្បទានដីសង្គមកិច្ច (មាត្រា៦៨)

ការផ្ទេរសិទ្ធិសម្បទានដីត្រូវធ្វើឡើងតែតាមរយៈការបង្កើតកិច្ចសន្យាថ្មីនៃសម្បទានដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចជាគុណប្រយោជន៍ដល់អ្នកទទួលសិទ្ធិសម្បទានថ្មី លើកលែងតែក្នុងករណីដែលសម្បទានិកទទួលមរណភាព សន្តតិជនទាំងឡាយរបស់មតកជនអាចបន្តអនុវត្តកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ចរហូតដល់គ្រប់៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ។

មាត្រា៧១._ ការផ្ទេរសិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

ការផ្ទេរដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចមិនអាចធ្វើឡើងតាមរយៈការផ្ទេរសិទ្ធិបានឡើយ។

រាល់ការជួលបន្ត ការផ្ទេរសិទ្ធិ ការដាក់ប្រាតិភោគដើម្បីធានាបំណុល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ បើគ្មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណា សម្បទានិកនៃសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច មានសិទ្ធិស្នើសុំឱ្យបង្កើតកិច្ចសន្យាថ្មីដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីផ្ទេរសិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ទៅឱ្យអ្នកទទួលសិទ្ធិសម្បទានថ្មីបាន។

សម្បទានិកនៃសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច អាចបង្កើតសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍លើដីរដ្ឋដែលជាកម្មវត្ថុនៃសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ប៉ុន្តែអ្នកជួលអចិន្ត្រៃយ៍នោះពុំអាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិដូចជាអ្នកជួលអចិន្ត្រៃយ៍លើកម្មសិទ្ធិឯកជនឡើយ។

ការផ្ទេរសិទ្ធិដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចត្រូវធ្វើឡើងតែតាមរយៈការបង្កើតកិច្ចសន្យាថ្មីនៃសម្បទានដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចុះកិច្ចសន្យាជាគុណប្រយោជន៍ដល់អ្នកទទួលសិទ្ធិសម្បទានថ្មី លើកលែងតែក្នុងករណីដែលសម្បទានិកទទួលមរណភាព សន្តតិជនទាំងឡាយរបស់មតកជន អាចបន្តប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនោះក្នុងរយៈពេលសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលនៅសល់។

មាត្រា៧២._ លក្ខខណ្ឌនៃការដកហូតសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចុះកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវបញ្ចប់កិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដោយឯកតោភាគី និងដកហូតរាល់សិទ្ធិទាំងឡាយពីសម្បទានិក ក្នុងករណីណាមួយដូចខាងក្រោម÷

១- សម្បទានិកមិនបានចាប់ផ្ដើមធ្វើអាជីវកម្មក្នុងរយៈពេល១២ (ដប់ពីរ) ខែ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលសម្បទានិកត្រូវបានផ្ដល់សិទ្ធិឱ្យចូលគ្រប់គ្រងនិងកាន់កាប់ដីសម្បទាន។

២- សម្បទានិកខកខានធ្វើអាជីវកម្មដោយគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវក្នុងរយៈពេលលើសពី ១២ (ដប់ពីរ) ខែ ជាប់គ្នា។

៣- សម្បទានិកមិនបានធ្វើអាជីវកម្មដោយគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវចាប់ពី ១២ (ដប់ពីរ) ខែ ឡើងទៅគិតពីថ្ងៃដែលច្បាប់នេះចូលជាធរមាន ចំពោះករណីសម្បទានដីដែលបានផ្ដល់ឱ្យមុនច្បាប់នេះចូលជាធរមាន។

៤- សម្បទានិកមិនបានបំពេញកិច្ចតាមសៀវភៅបន្ទុក។

៥- ករណីផ្សេងទៀតដែលកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ក្នុងករណីនៃការដកហូតសម្បទានទោះជាមានមូលហេតុអ្វីក៏ដោយ សម្បទានិកគ្មានសិទ្ធិទារសំណងនៃការខូចខាតណាមួយឡើយ។

មាត្រា៧៣._ លក្ខខណ្ឌតតាំងនៃការបង្កើតសិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច

សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចត្រូវតែចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី។ ការចុះបញ្ជីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចជាលក្ខខណ្ឌតតាំងជាមួយតតិយជន។

មាតិកាទី៣
បទប្បញ្ញត្តិនៃការប្រើប្រាស់ដី
ជំពូកទី១
វិធាននៃដី

មាត្រា៧៤._ ការកម្រិតសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចនៃកម្មសិទ្ធិករ

សិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ចនៃកម្មសិទ្ធិករ ត្រូវបានកម្រិតដោយវិធានដីទាំងឡាយ សំដៅធានាការពារផលប្រយោជន៍ទូទៅដែលកំណត់ដោយច្បាប់។

មាត្រា៧៥._ គោលការណ៍និងវិធាននៃការរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់

កម្មសិទ្ធិករត្រូវគោរពគោលការណ៍និងវិធាននៃការរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ដែលមានបញ្ញត្តក្នុងច្បាប់ដោយឡែក។

មាត្រា៧៦._ សិទ្ធិបុព្វក្រៃលើអចលនវត្ថុ

ក្នុងករណីមានតម្រូវការចាំបាច់នៃផលប្រយោជន៍សាធារណៈ រដ្ឋ នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងបុគ្គលឯកជនអាចអនុវត្តសិទ្ធិបុព្វក្រៃលើអចលនវត្ថុជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន។ សិទ្ធិបុព្វក្រៃរបស់រដ្ឋ របស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងរបស់បុគ្គលឯកជនលើអចលនវត្ថុជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន ត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់ដោយឡែក។

មាត្រា៧៦-១._ ការប៉ះពាល់ដល់កម្មសិទ្ធិឯកជនក្នុងស្ថានភាពប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភាពអាសន្ន

រដ្ឋមានសិទ្ធិដាក់ចេញវិធានការទាក់ទងនឹងកំណែន ការដកហូតជាបណ្តោះអាសន្ន ការគ្រប់គ្រង និងការចាត់ចែង កម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុឬសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុរបស់បុគ្គលឯកជនក្នុងករណីប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភាពអាសន្ន មានជាអាទិ៍ គ្រោះថ្នាក់ដែលបង្កឡើងដោយសង្គ្រាមឬការឈ្លានពានពីកម្លាំងបរទេស គ្រោះអាសន្នបន្ទាន់ចំពោះសុខភាពសាធារណៈបណ្តាលមកពីការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺភាពរីករាលធ្ងន់ធ្ងរដល់សន្តិសុខជាតិនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ គ្រោះមហន្តរាយធ្ងន់ធ្ងរ ដែលគម្រាមកំហែងឬបង្កគ្រោះថ្នាក់រីករាលដាលដល់កម្រិតទូទាំងប្រទេស ។

មាត្រា៧៦-២._ ការអនុវត្តបន្ទាន់នៃវិធាននៃដី

ក្នុងករណីបន្ទាន់ឬតម្រូវការចាំបាច់នៃផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ច្បាប់អាចបញ្ញត្តថែមទៀតនូវការអនុវត្តបន្ទាន់នៃវិធានដីដោយកម្រិតពីការប្រើប្រាស់កម្មសិទ្ធិ។

ជំពូកទី២
សេវភាពសាធារណៈ

មាត្រា៧៧._ សញ្ញាណសេវភាពសាធារណៈ

អចលនវត្ថុជាទ្រព្យរបស់បុគ្គលឯកជន អាចទទួលរងបន្ទុកនៃសេវភាពសាធារណៈ។

រាល់សេវភាពសាធារណៈត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ក្នុងគោលបំណងបម្រើប្រយោជន៍សាធារណៈ ហើយផលប្រយោជន៍សាធារណៈដែលកើតពីបន្ទុកនោះ ត្រូវមានតម្លៃខ្ពស់ជាងការខាតបង់របស់ម្ចាស់អចលនវត្ថុដែលទទួលរងបន្ទុកនៃសេវភាពនោះ។

សេវភាពរដ្ឋបាល ត្រូវអនុលោមតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ដែលកម្រិតសិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករឬម្ចាស់សិទ្ធិលើការកាន់កាប់និងប្រើប្រាស់ដី។

រដ្ឋនិងនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធ្វើការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនូវរាល់សេវភាពសាធារណៈទាំងឡាយតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីជាធរមាន។

មាត្រា៧៨._ ការអនុវត្តតាមប្លង់តម្រង់ជួរ

មុននឹងធ្វើរបងឬកសាងអគារប្រភេទណាក៏ដោយដែលស្ថិតនៅជាប់នឹងផ្លូវសាធារណៈ ឆ្នេរសមុទ្រ ជ្រោះ ច្រាំងទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក អូរ ប្រឡាយ បឹងបួ និងអាងទឹក កម្មសិទ្ធិករចាំបាច់ត្រូវតែត្រួតពិនិត្យមើលនូវភាពសមស្របនៃរបងឬអគារនោះជាមួយនឹងប្លង់តម្រង់ជួរឆ្នេរសមុទ្រ ជ្រោះ ច្រាំងទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក អូរ ប្រឡាយ បឹងបួ និងអាងទឹកប្រសិនបើមាន។ រាល់លិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ដល់ខ្សែបន្ទាត់ជួរតម្រង់ផ្លូវសាធារណៈដែលមានរួចហើយ។

មាតិកាទី៤
ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ
ជំពូកទី១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ផ្នែកទី១
ឯកតាសុរិយោដី

មាត្រា៧៩._ និយមន័យនៃឯកតាសុរិយោដី

ក្បាលដីឬឯកតាសុរិយោដី គ្របដណ្ដប់លើផ្ទៃដីមួយជាក់លាក់ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិតែមួយ មិនពុះបំបែកដោយព្រំជាប់មិនដាច់ ជារបស់បុគ្គលម្នាក់ឬច្រើននាក់ក្នុងករណីអវិភាគកម្ម ហើយស្ថិតក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ដីតែមួយ។

ក្នុងករណីក្បាលដីមួយស្ថិតនៅក្នុងភូមិសាស្ត្រនៃភូមិលើសពីមួយ ដោយពុំមានការពុះបំបែកដោយព្រំជាប់មិនដាច់ ក្បាលដីនោះត្រូវចុះបញ្ជីឱ្យស្ថិតនៅក្នុងភូមិណាមួយដែលចំណែកភាគច្រើននៃក្បាលដីនោះតាំងនៅ។

ចាត់ទុកជាព្រំជាប់មិនដាច់ដែលនាំឱ្យបំបែកក្បាលដីជាច្រើនក្បាលដីនោះ គឺផ្លូវថ្នល់សាធារណៈ ប្រឡាយសាធារណៈ និងផ្លូវទឹកធម្មជាតិដែលមានទទឹងយ៉ាងតិចពីរម៉ែត្រ។

គោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងមាត្រានេះ មិនអនុវត្តចំពោះដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋនិងដីសាធារណៈរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតឡើយ។

មាត្រា៨០._ ~~ករណីលើកលែងចំពោះដីរដ្ឋ~~

~~គោលការណ៍ដែលមានចែងក្នុងផ្នែកនេះ មិនអនុវត្តចំពោះដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋនិងដីសាធារណៈរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតឡើយ។~~

មាត្រា៨១._ និយាមកានៃក្បាលដី

ប្រព័ន្ធនិយាមកានៃក្បាលដីសម្រាប់អនុវត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មានតែមន្ត្រីសុរិយោដីដែលបានទទួលការបណ្ដុះបណ្ដាលត្រឹមត្រូវជាមុនលើការងារវាស់វែង ទើបអាចអនុវត្តការងារវាស់វែងនិងកំណត់និយាមកានៃក្បាលដីបាន។

អ្នកវិជ្ជាជីវៈវាស់វែងនិងក្រុមហ៊ុនវាស់វែងដែលមានអាជ្ញាបណ្ណផ្ដល់ដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យអនុវត្តការងារវាស់វែងនិងកំណត់និយាមកា

នៃក្បាលដីបាន។ ការគ្រប់គ្រងអ្នកវិជ្ជាជីវៈវាស់វែងនិងក្រុមហ៊ុនវាស់វែង ត្រូវកំណត់ដោយច្បាប់ដោយឡែក។

ផ្នែកទី២
ឯកសារសុរិយោដី

មាត្រា៨២._ ប្លង់សុរិយោដី

ប្លង់សុរិយោដីគ្របដណ្តប់តំបន់ដែលបានធ្វើការវិនិច្ឆ័យ ដោយមានកំណត់ព្រំប្រទល់ក្បាលដីកម្មសិទ្ធិសាធារណៈ ដីកម្មសិទ្ធិសម្ហូហភាព និង/ឬក្បាលដីកម្មសិទ្ធិឯកជនទាំងអស់។

ក្បាលដីកម្មសិទ្ធិនីមួយៗត្រូវមានលេខក្បាលដី។

មាត្រា៨៣._ សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី

សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី មានតម្លៃពេញលេញតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់កត់ត្រានូវកម្មសិទ្ធិ និងរាល់ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងក្បាលដីនីមួយៗ មានជាអាទិ៍ លេខក្បាលដី អត្តសញ្ញាណរបស់កម្មសិទ្ធិករ មធ្យោបាយនៃការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មក្បាលដី និងការពិពណ៌នាអំពីកម្មសិទ្ធិ ទំហំក្បាលដី ប្រភេទដី ប្រភេទប្រើប្រាស់ដី តំបន់ប្រើប្រាស់ដី ព្រមទាំងបន្ទុកលើក្បាលដី មានជាអាទិ៍ ហ៊ីប៉ូតែក ការបញ្ចាំ ផលុបភោគ សេវភាព សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍។

សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីត្រូវតម្កល់និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីគ្រប់ថ្នាក់ដែលពាក់ព័ន្ធ។

មាត្រា៨៤._ សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ

សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ មានតម្លៃពេញលេញតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សទាក់ទងនឹងក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មានជាអាទិ៍ សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិផលុបភោគ។

មាត្រា៨៥._ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល

ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថលត្រូវកត់ត្រារាល់ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៅក្នុងប្លង់សុរិយោដីនិងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីនិងឯកសារសុរិយោដីចាំបាច់ផ្សេងទៀត។

ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថលត្រូវមាន៣(បី)កម្រិតអនុលោមតាមថ្នាក់នៃរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថលជាប្រចាំតាមការវិវត្តនៃសិទ្ធិប្រត្យក្សពាក់ព័ន្ធនឹងក្បាលដីនីមួយៗ។

ការបង្កើត ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា៨៦._ អានុភាពនៃឯកសារសុរិយោដី

ឯកសារសុរិយោដីនិងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថលមានតម្លៃពេញលេញតាមផ្លូវច្បាប់និងមានអានុភាពច្បាស់លាស់។ ប្លង់សុរិយោដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដី និងសៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ មិនត្រូវមានការឆូតលុប ការសរសេរត្រួត ការកែ លើកលែងតែមានការបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់។

មាត្រា៨៧._ ការរក្សាទុកឯកសារសុរិយោដី

ប្លង់សុរិយោដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ និងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល ត្រូវរក្សាទុកជាអចិន្ត្រៃយ៍។

បញ្ជីឈ្មោះម្ចាស់ដី ទម្រង់បែបបទនៃការប្រមូលទិន្នន័យក្បាលដី កំណត់ហេតុអង្កេតដី ត្រូវរក្សាទុករយៈពេល ១៥(ដប់ប្រាំ)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាលើឯកសារទាំងនេះ។

សលាកបត្របង្រួមក្បាលដី សលាកបត្របំបែកក្បាលដី លិខិតអំណោយ លិខិតលក់ផ្តាច់ និងលិខិតសន្តតិកម្ម ត្រូវរក្សាទុករយៈពេល១០(ដប់)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាលើឯកសារទាំងនេះ។

រាល់ឯកសារសុរិយោដីត្រូវរក្សាទុកក្នុងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល។

រយៈពេលសម្រាប់រក្សាទុកឯកសារសុរិយោដីផ្សេងទៀត ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៨៨._ បណ្ណនិងព័ត៌មានសុរិយោដី

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុ ត្រូវបង្ហាញព័ត៌មានទាំងឡាយមានជាអាទិ៍ លក្ខណៈរូប ប្រភេទដី ប្រភេទប្រើប្រាស់ដី តំបន់ប្រើប្រាស់ដី និងបន្ទុកនៃក្បាលដី ដោយផ្អែកលើឯកសារនិងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី។

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ត្រូវចេញឱ្យតែកម្មសិទ្ធិករនៃអចលនវត្ថុនោះប៉ុណ្ណោះ។

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់សិទ្ធិផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុ ត្រូវចេញឱ្យអ្នកមានសិទ្ធិស្របច្បាប់លើអចលនវត្ថុនោះតែប៉ុណ្ណោះ។

ទម្រង់ដែលមានព័ត៌មានសុរិយោដីនិងចេញដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី គឺជាមូលដ្ឋាននៃការអះអាងជាផ្លូវការមួយនៃលិខិតគតិយុត្ត។

មាត្រា៨៩._ ការហាមឃាត់ការចុះបញ្ជី

ត្រូវហាមឃាត់ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដែលមិនអាចយកធ្វើជារបស់ឯកជនបានឬដែលមិនបានកាន់កាប់តាមលក្ខខណ្ឌនៃច្បាប់ និងការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុទៅឱ្យបុគ្គលដែលពុំបានទទួលសិទ្ធិនោះតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃច្បាប់។

ផ្នែកទី៣
រដ្ឋបាលសុរិយោដី

មាត្រា៩០._ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី

ត្រូវបានបង្កើតរដ្ឋបាលសុរិយោដី ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

រដ្ឋបាលសុរិយោដី មានរចនាសម្ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖

១- រដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់កណ្តាល។

២- រដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត។

៣- រដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៩១._ លក្ខន្តិកៈគតិយុត្តរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី

ការរៀបចំនិងការគ្រប់គ្រងមន្ត្រីសុរិយោដីដែលជាមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីសហលក្ខន្តិកៈមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មន្ត្រីសុរិយោដីនៃរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវស្ថិតក្នុងអង្គ ក្របខណ្ឌ ឋានន្តរស័ក្តិ និងថ្នាក់ដែលត្រូវអនុវត្តទាំងថ្នាក់កណ្តាល ថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត និងថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

លក្ខន្តិកៈដោយឡែកនៃក្របខណ្ឌមន្ត្រីសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយព្រះរាជក្រឹត្យ។

មាត្រា៩២._ ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី

មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវគោរពក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ។

ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៩៣._ ការគ្រប់គ្រងមុខជំនាញរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី

មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវមានជំនាញផ្នែកសុរិយោដី ផ្នែកភូមិសាស្ត្រ ឬផ្នែកនីតិសាស្ត្រ។

មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវទទួលការបណ្តុះបណ្តាលសុក្រឹត្យការឬវិក្រឹត្យការលើមុខជំនាញវិជ្ជាជីវៈដើម្បីបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។

មាត្រា៩៤._ ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសម្គាល់ និងសញ្ញាសក្តិរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី

ក្នុងពេលប្រតិបត្តិការការងារ មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន និងមានសញ្ញាសម្គាល់។

ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសម្គាល់ និងសញ្ញាសក្តិរបស់មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៩៥._ សមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីមានសមត្ថកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- កសាង អភិរក្ស និងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មប្លង់សុរិយោដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជី និងប្រព័ន្ធមូលដ្ឋានទិន្នន័យសុរិយោដី
- ចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុឬសិទ្ធិផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុ
- ចេញសលាកបត្រក្បាលដី សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការងារសិក្សាគម្រោងប្លង់ និងការងារសាងសង់នៅលើក្បាលដី
- ចេញលិខិតបញ្ជាក់ព័ត៌មានសុរិយោដីអំពីស្ថានភាពអចលនវត្ថុឬសិទ្ធិដែលពាក់ព័ន្ធ មានជាអាទិ៍ លក្ខណៈរូប ស្ថានភាពគតិយុត្ត បន្ទុកផ្សេងៗដែលអាចមានលើអចលនវត្ថុនោះ ដោយផ្អែកលើសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជី និងប្រព័ន្ធមូលដ្ឋានទិន្នន័យសុរិយោដី។

សមត្ថកិច្ចផ្សេងទៀតរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា៩៦._ ភារកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីមានតួនាទីនិងភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- ធ្វើសម្រង់សុរិយោដីដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័ន និងអាជ្ញាធរដែលពាក់ព័ន្ធ តាមរយៈការអង្កេតវាស់វែងសុរិយោដី និងធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនវត្ថុ
- ធ្វើលេខាចារឹកឈ្មោះកម្មសិទ្ធិករនិងរាល់ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានទាក់ទងទៅនឹងលក្ខណៈរូប ទំហំ និងអត្តសញ្ញាណនៃអចលនវត្ថុ និងរាល់បន្ទុក មានជាអាទិ៍ ហ៊ីប៉ូតែក ការបញ្ចាំ ផលុបភោគ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ សេវភាព ដែលបានបង្កើតឡើងលើអចលនវត្ថុ
- ធ្វើចរន្តការនូវរាល់ការផ្លាស់ប្តូរប្រែប្រួលទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិដែលកើតឡើងដោយកិច្ចសន្យាផ្ទេរ មានជាអាទិ៍ ការលក់ ការឱ្យ ការដូរ សន្តតិកម្ម ឬពាក់ព័ន្ធនឹងការដូរប្រភេទដី ប្រភេទប្រើប្រាស់ដី តំបន់ប្រើប្រាស់ដី ឬស្ថានភាពនៃដី មានជាអាទិ៍ ការសាងសង់ ការចាក់បំពេញដី ការជីកកកាយយកដី
- អភិរក្សនូវរាល់ឯកសារសុរិយោដីដែលមានប្លង់សុរិយោដី បញ្ជីឈ្មោះម្ចាស់ដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដី សៀវភៅចុះបញ្ជី និងរាល់ឯកសារគតិយុត្តទាក់ទងទៅនឹងក្បាលដីនីមួយៗ
- ផ្តល់សេវាព័ត៌មានសុរិយោដី មានជាអាទិ៍ ការចេញសលាកបត្រក្បាលដី លិខិតបញ្ជាក់ព័ត៌មានសុរិយោដី សេវាថតចម្លងឯកសារឬប្លង់សុរិយោដី
- ផ្ញើច្បាប់ចម្លងនៃសម្រង់ឯកសារសុរិយោដីជូនរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់ដែលពាក់ព័ន្ធ
- កត់ត្រានូវរាល់ការផ្លាស់ប្តូរដែលទាក់ទងទៅនឹងស្ថានភាពនៃកម្មសិទ្ធិ កម្មសិទ្ធិករ សិទ្ធិ និងម្ចាស់សិទ្ធិពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន។

តួនាទីនិងភារកិច្ចផ្សេងទៀតរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា៩៧._ សិទ្ធិអំណាចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី

មានតែរដ្ឋបាលសុរិយោដីតែមួយគត់ដែលមានសមត្ថកិច្ចកំណត់និយាមកានៃក្បាលដីជាផ្លូវការ។

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកំណត់ព្រំដី អ្នកវាស់វែង និងមន្ត្រីវិនិច្ឆ័យ មានសិទ្ធិចូលក្នុងបរិវេណក្បាលដីឬសំណង់ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការចុះបញ្ជីនិងក្បាលដីឬចំណែកឯកជនដែលនៅជាប់ព្រំនៅពេលធ្វើការអង្កេតវាស់វែង។

ក្នុងករណីចាំបាច់ រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចស្នើសុំទៅអាជ្ញាធរដែនដីឬកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធឱ្យជួយជ្រោមជ្រែងក្នុងការអនុវត្តការងារវាស់វែង។

មាត្រា៩៨._ ការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់និងអភិរក្សឯកសារសុរិយោដី។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវទទួលខុសត្រូវលើភាពជាក់លាក់នៃព័ត៌មាននិងទិន្នន័យដែលទទួលបានពីក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសម្រង់សុរិយោដី។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធានាថា ប្លង់សុរិយោដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជី និងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថលនៅគ្រប់ថ្នាក់ដែលពាក់ព័ន្ធ មានទិន្នន័យដូចគ្នានិងធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មដំណាលគ្នា។

មាត្រា៩៩._ លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី

បុគ្គលដែលមានផលប្រយោជន៍អាចស្នើសុំព័ត៌មានសុរិយោដីពីរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

មន្ត្រីសុរិយោដីត្រូវផ្តល់ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យសុរិយោដីឱ្យបានត្រឹមត្រូវដល់អ្នកស្នើសុំ។

ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យសុរិយោដីដែលផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី មិននាំឱ្យជាប់ការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីឡើយ។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១០០._ កម្រៃសេវាសាធារណៈផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី

ការស្នើសុំសេវាសាធារណៈដែលផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវបង់កម្រៃសេវា។

កម្រៃសេវាសាធារណៈផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

កម្រៃសេវាសាធារណៈផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ថវិកាជាតិនិង ថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

មាត្រា១០១._ ឌីជីថលភាវូបនីយកម្មនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវជំរុញកសាងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល និងធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលក្នុងវិស័យសុរិយោដីដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនិងស័ក្តិសិទ្ធិភាព និងជំរុញការផ្តល់សេវាសាធារណៈក្នុងវិស័យដីធ្លីកាន់តែប្រសើរឡើង។

បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈតាមប្រព័ន្ធឌីជីថលត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

ផ្នែកទី៤

សិទ្ធិនិងភារកិច្ចរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងដំណើរការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ

មាត្រា១០២._ ការចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសម្រង់សុរិយោដី

បុគ្គលទាំងឡាយ ជាពិសេសម្ចាស់អចលនវត្ថុ អ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុ និងបុគ្គលដែលមានការពាក់ព័ន្ធ មានកាតព្វកិច្ចចូលរួមនិងសហការក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសម្រង់សុរិយោដី។ បុគ្គលទាំងនោះត្រូវជួយសម្រួលដល់កិច្ចប្រតិបត្តិការវាស់វែងសុរិយោដី និងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មអ្នកកាន់កាប់ឬកម្មសិទ្ធិករ ហើយត្រូវរាយការណ៍អំពីការផ្លាស់ប្តូរទាំងអស់ដែលកើតមានទាក់ទងនឹងក្បាលដីរបស់ខ្លួន និងស្ថានភាពនៃដី។

មាត្រា១០៣._ កាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកកាន់កាប់ដីឬអ្នកតំណាងស្របច្បាប់របស់ខ្លួន

អ្នកកាន់កាប់ដីឬអ្នកតំណាងស្របច្បាប់របស់ខ្លួន មានកាតព្វកិច្ចចូលរួមនិងសហការក្នុងការកំណត់ព្រំដី ការវាស់វែង និងការវិនិច្ឆ័យ តាមរយៈការផ្តល់នូវព័ត៌មានពិត ដោយផ្ទាល់មាត់ ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬភស្តុតាងឬឯកសារផ្សេងៗទាក់ទងនឹងក្បាលដីរបស់ខ្លួន ឬក្បាលដីដែលខ្លួនឈរឈ្មោះជាតំណាង ឬក្បាលដីអ្នកជាប់ព្រំដល់មន្ត្រីជំនាញដែលមានសមត្ថកិច្ច។

បុគ្គលដែលបង្ហាញឬប្រគល់ភស្តុតាងឬឯកសារណាមួយដល់មន្ត្រីជំនាញដែលមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់អំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃភស្តុតាងឬឯកសារនោះ។

អ្នកដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ មានកាតព្វកិច្ចចូលរួមនិងសហការក្នុងការកំណត់ព្រំដី ការវាស់វែង និងការវិនិច្ឆ័យតាមសេចក្តីជូនដំណឹងរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុក។

បុគ្គលដែលមានការពាក់ព័ន្ធមានកាតព្វកិច្ចចូលរួមនិងសហការក្នុងការកំណត់ព្រំដី ការវាស់វែង និងការវិនិច្ឆ័យដោយផ្តល់ព័ត៌មានផ្ទាល់មាត់ ឯកសារ និង/ឬភស្តុតាងផ្សេងៗតាមសំណូមពររបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុក។

មាត្រា១០៤._ សិទ្ធិរបស់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ

បុគ្គលគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចូលរួមពិនិត្យនិងផ្តល់យោបល់ក្នុងរយៈពេលបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ និងមានសិទ្ធិស្នើសុំឱ្យមន្ត្រីជំនាញពន្យល់បំភ្លឺអំពីខ្លឹមសារនៃទិន្នន័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងតំបន់ធ្វើការវិនិច្ឆ័យ។

ក្នុងកំលុងពេលនៃការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ បុគ្គលដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី ឬអ្នកដែលមានផលប្រយោជន៍លើក្បាលដីណាមួយដែលបានចាត់ទុកថាឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យមិនជាក់លាក់ឬមិនពេញលេញ អាចផ្តល់ដំណឹងដល់មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យនូវការជំទាស់របស់ខ្លួន។

ក្នុងរយៈពេលប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីជំនាញ អ្នកកាន់កាប់ដី ឬអ្នកតំណាងស្របច្បាប់របស់ខ្លួន ឬបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ មានសិទ្ធិជំទាស់ឬតវ៉ា ប្រសិនបើខ្លួនយល់ថា ទិន្នន័យដែលមន្ត្រីជំនាញបានកត់ត្រាចូលក្នុងទម្រង់បែបបទនៃការប្រមូលទិន្នន័យនោះ មិនត្រឹមត្រូវឬខុសពីចម្លើយរបស់ខ្លួន។

មាត្រា១០៥._ ការចូលរួមរបស់អាជ្ញាធរដែនដី និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ

អាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ត្រូវបង្កលក្ខណសម្បត្តិងាយស្រួល សហការឱ្យបានល្អ និងផ្តល់សុវត្ថិភាពដល់កិច្ចប្រតិបត្តិការទាំងឡាយ មានប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេស រដ្ឋបាល គតិយុត្ត ដើម្បីធ្វើឱ្យសម្រេចនូវការអនុវត្តនីតិវិធីនៃការវិនិច្ឆ័យដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងដែនដីដែលខ្លួនទទួលខុសត្រូវ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចស្នើសុំទៅអាជ្ញាធរដែនដី ឬកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ឱ្យជួយជ្រោមជ្រែងដល់កិច្ចប្រតិបត្តិការនៃការធ្វើសម្រង់សុរិយោដីនៅនឹងកន្លែង។

ក្នុងរយៈពេលនៃការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យក្នុងឃុំ សង្កាត់ណាមួយ មេឃុំ ចៅសង្កាត់ ឬតំណាងស្របច្បាប់របស់ខ្លួន ត្រូវមានវត្តមានតាមកាលកំណត់ និងតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃការងារ។

តួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ក្នុងការចុះបញ្ជីដីធ្លី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ផ្នែកទី៥
គណៈកម្មការសុរិយោដី

មាត្រា១០៦._ ~~ការបង្កើតនិងសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី~~

~~ត្រូវបានបង្កើតគណៈកម្មការសុរិយោដីដើម្បីដោះស្រាយវិវាទទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជី ទាំងវិវាទដែលកើតនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ ទាំងវិវាទដែលកើតនៅក្នុងតំបន់វិនិច្ឆ័យនិងដែលមិនអាចសម្រុះសម្រួលបានដោយមន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យ។~~

មាត្រា១០៧._ ~~រចនាសម្ព័ន្ធនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី~~

~~គណៈកម្មការសុរិយោដីមានរចនាសម្ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖~~

~~១- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ~~

~~២- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត~~

~~៣- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។~~

~~ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។~~

មាត្រា១០៨._ ~~សមត្ថកិច្ចដោះស្រាយបណ្តឹង~~

~~ក្នុងករណីដែលរដ្ឋបាលសុរិយោដីមិនព្រមចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ អ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុនោះមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៅស្ថាប័នដូចខាងក្រោម៖~~

~~១- ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ចំពោះបណ្តឹងពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីរបស់មន្ត្រីសុរិយោដី។~~

~~២- គណៈកម្មការសុរិយោដី ចំពោះបណ្តឹងទាមទារសិទ្ធិលើដី។~~

មាត្រា១០៩._ ~~ការទាមទារសិទ្ធិលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត~~

~~ក្នុងករណីមានបណ្តឹងទាមទារសិទ្ធិលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត គណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវបដិសេធសិទ្ធិកាន់កាប់ដីនោះ។~~

~~ក្នុងករណីភាគីម្ខាងជារដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត គណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវសម្រេចទទួលស្គាល់ជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ហើយអាជ្ញាធរសាធារណៈត្រូវគ្រប់គ្រងថែរក្សាដីនោះ។~~

មាត្រា១១០._ ~~វិវាទរវាងភាគីចំពោះអចលនវត្ថុមួយដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីនិងមិនទាន់ត្រូវបានចុះបញ្ជី~~

~~វិវាទរវាងភាគីចំពោះអចលនវត្ថុមួយដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីនិងមិនទាន់ត្រូវបានចុះបញ្ជី ត្រូវដាក់ឱ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតនិងដោះស្រាយដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី។~~

ផ្នែកទី៦
អធិការកិច្ចសុរិយោដី

មាត្រា១១១._ ការតែងតាំងមន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់តែងតាំងមន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីដើម្បីចុះតាមដាន អង្កេត ស្រាវជ្រាវ ត្រួតពិនិត្យ ប្រមូលភស្តុតាង និងជំរុញការអនុវត្តច្បាប់នេះ។

មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីទទួលនីតិសម្បទាជានគរបាលយុត្តិធម៌ឱ្យពិនិត្យបទល្មើសដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការផ្តល់នីតិសម្បទាចំពោះមន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរវាងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១១២.- អត្តសញ្ញាណរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដី

ក្នុងពេលប្រតិបត្តិការអនុវត្តច្បាប់ មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីត្រូវស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន មានសញ្ញាសម្គាល់ និងលិខិតបញ្ជាបេសកកម្ម។

ឯកសណ្ឋាន សញ្ញាសម្គាល់ និងសញ្ញាសក្តិរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១១៣.- ភារកិច្ចនិងសិទ្ធិរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដី

មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីមានភារកិច្ចនិងសិទ្ធិដូចខាងក្រោម៖

- ត្រួតពិនិត្យ បញ្ឈប់ ចាត់វិធានការបណ្តោះអាសន្ន និងពិន័យអន្តរការណ៍ចំពោះបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ
- ដកហូតជាបណ្តោះអាសន្ននូវលិខិតអនុញ្ញាតឬអាជ្ញាបណ្ណពាក់ព័ន្ធក្នុងករណីដែលអ្នកកាន់កាប់លិខិតអនុញ្ញាតឬអាជ្ញាបណ្ណនោះប្រព្រឹត្តល្មើសនឹងច្បាប់នេះ
- ចាប់យកវត្ថុតាងនិងកសាងសំណុំរឿងនៃបទល្មើសនឹងច្បាប់នេះ
- ចាត់វិធានការផ្សេងទៀតនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការអនុវត្តច្បាប់នេះ។

បែបបទនិងនីតិវិធីនៃការធ្វើអធិការកិច្ចសុរិយោដីត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១១៤.- សិទ្ធិរបស់មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីចូលទៅក្នុងបរិវេណក្បាលដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀត

មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីអាចចូលទៅក្នុងបរិវេណក្បាលដីនិងអចលនវត្ថុដទៃទៀតគ្រប់ពេលវេលានៅក្នុងម៉ោងធ្វើការដើម្បីបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន។

មាត្រា១១៥.- ការអនុវត្តនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដោយមន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដី

រាល់ប្រតិបត្តិការអធិការកិច្ចសុរិយោដីក្នុងការពិនិត្យបទល្មើសត្រូវអនុវត្តតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីអាចស្នើសុំជំនួយពីអាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ អង្គភាពប្រដាប់អាវុធ និងអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដើម្បីចូលរួមបង្ក្រាបបទល្មើសដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ។

ក្នុងករណីបទល្មើសជាក់ស្តែង អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានជាបន្ទាន់ដល់មន្ត្រីអធិការកិច្ចសុរិយោដីមានសមត្ថកិច្ចដែលនៅជិតបំផុតដើម្បីចាត់ការតាមនីតិវិធី។

ជំពូកទី២
ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុលើកដំបូង
ផ្នែកទី១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា១១៥-១._ គោលការណ៍នៃការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុលើកដំបូង

ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុលើកដំបូង ត្រូវមានគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម៖

- វិជ្ជាជីវៈ
- ការចូលរួម
- ការពិគ្រោះយោបល់
- សមធម៌
- ការឆ្លើយតប
- តម្លាភាព។

មាត្រា១១៦._ លក្ខខណ្ឌនៃភោគៈស្របច្បាប់

ក្នុងក្របខណ្ឌនៃការបង្កើតឡើងវិញនូវកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុនៅកម្ពុជាក្រោយមានវិបត្តិពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ ដោយមិនចំណុះទៅនឹងវិធានទូទៅនៃអាជ្ញាយុកាលស្តីពីកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ភោគៈនៃអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨៩ អាចបង្កើតជាពិសេសនូវសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ នឹងនាំទៅដល់លទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិដោយអ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

១- ការកាន់កាប់អចលនវត្ថុត្រូវបានចាប់ផ្តើមនៅមុនថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០១ និង

២- ការកាន់កាប់អចលនវត្ថុត្រូវបានធ្វើដោយពិតប្រាកដ គ្មានហិង្សា ដឹងឮជាសាធារណៈ គ្មានអាក់ខាន និងដោយសុចរិត។

ភោគីត្រូវកាន់កាប់អចលនវត្ថុដោយពិតប្រាកដគឺថា ភោគីទោះកាន់កាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ឱ្យអ្នកដទៃធ្វើឱ្យក្តី ត្រូវកាន់កាប់ឱ្យឃើញថា ការកាន់កាប់នោះប្រាកដជាធ្វើដើម្បីខ្លួនក្នុងគោលបំណងឱ្យខ្លួនជាភោគីយ៉ាងផ្តាច់មុខ កុំឱ្យឃើញថា ការដែលធ្វើនោះគឺធ្វើដោយសារសិទ្ធិណាមួយផ្សេងទៅវិញ។ ប្រសិនបើភោគីពិតប្រាកដមិនចេញមុខ នៅពីក្រោយភោគីមិនពិតប្រាកដ ភោគីនោះមិនអាចទាមទារធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិបានឡើយ។ ភោគៈដោយភោគីមិនចេញមុខនោះ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។

ភោគីត្រូវកាន់កាប់អចលនវត្ថុដោយគ្មានហិង្សា គឺថាភោគៈដែលបានមកដោយហិង្សាមិនទុកជាភោគៈត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែបើកាលណាគេប្រើហិង្សាក្នុងពេលមានតតិយជនឥតសិទ្ធិសោះ

មកដណ្តើមនោះ ហិង្សានេះគ្មានឥទ្ធិពលអ្វីទៅលើភោគៈដែលគេបានមកដោយសន្តិភាពតាំងពីដើមមកនោះទេ។

ភោគីត្រូវកាន់កាប់អចលនវត្ថុដោយមានការដឹងឮជាសាធារណៈ គឺថាភោគីត្រូវកាន់កាប់ដោយឥតលាក់ឬបិទបាំងពីអ្នកទាំងពួងដែលចង់តវ៉ាអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនលើអចលនវត្ថុនោះ នឹងបានដឹងឮឬឃើញមិនខាន។

ភោគីត្រូវកាន់កាប់អចលនវត្ថុដោយគ្មានអាក់ខាន គឺថាភោគីត្រូវធ្វើនូវកិច្ចការផងទាំងពួងតាមធម្មតាជាប្រក្រតីក្នុងរយៈពេលចាំបាច់នៃការទាមទារលទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិ។ ការអាក់ខានក្នុងរយៈពេលខ្លី ឬបោះបង់ទុកឱ្យនៅទំនេរដើម្បីឱ្យមានជីជាតិឡើងវិញ មិនមែនជាឧបសគ្គដល់លទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិនោះទេ។

ភោគីត្រូវកាន់កាប់អចលនវត្ថុដោយសុចរិត គឺថាភោគីមិនដឹងពីសិទ្ធិជាយថាហេតុរបស់តតិយជនលើអចលនវត្ថុដែលខ្លួនកំពុងកាន់កាប់នោះសោះ។

មាត្រា១១៧._ ការការពារភោគីស្របច្បាប់

មានតែអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចក្នុងនាមរដ្ឋនិងក្នុងនាមនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតប៉ុណ្ណោះដែលអាចឱ្យអ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជី ឬដែលចុះបញ្ជីមិនបានត្រឹមត្រូវ ចាកចេញពីទីតាំងអចលនវត្ថុនោះ។

បុគ្គលឯកជន មន្ត្រីសាធារណៈ ឬអាជ្ញាធរដែលមិនបានទទួលអាណត្តិពីរដ្ឋ ឬពីនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត គ្មានសមត្ថកិច្ចដេញដោយបង្ខំនូវអ្នកកាន់កាប់ដោយសន្តិភាពនូវដីដែលបានចុះបញ្ជីភោគៈ និងចេញបណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ ឬបណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លីត្រឹមត្រូវបានឡើយ។ ការដេញអាចធ្វើបានតែតាមការបង្គាប់របស់តុលាការ យោងតាមបណ្តឹងរបស់បុគ្គលដែលបានប្តឹងទាមទារទ្រព្យ។

តុលាការត្រូវពិនិត្យបញ្ជាក់រូបភាព ប្រភព កាលបរិច្ឆេទ និងលក្ខខណ្ឌទាំងឡាយនៃបណ្ណដែលបានបង្ហាញ។ តុលាការមិនអាចប្រកែកក្នុងការបង្គាប់ឱ្យចាកចេញដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដែលបង្ហាញឯកសារត្រឹមត្រូវនិងពេញលេញរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីបានឡើយ។

បើវិធានការបណ្តេញចេញបង្គាប់ដោយតុលាការ អាចបណ្តាលឱ្យមានភាពវឹកវរឬមានផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរដល់សង្គម អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចសុំព្យួរការអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នបាន។

មាត្រា១១៨._ សិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតលើអចលនវត្ថុមុនពេលធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិដោយភោគៈ

ក្នុងករណីភោគីបានធ្វើលទ្ធកម្មកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ សិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតលើអចលនវត្ថុនោះមុនពេលធ្វើលទ្ធកម្ម ត្រូវក្លាយជាសិទ្ធិដែលយកអចលនវត្ថុឬកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដដែលនោះមកធ្វើជាកម្មវត្ថុដោយស្វ័យប្រវត្តិ។

ក្នុងករណីបញ្ហាអំពីអំឡុងពេលបានកើតឡើងចំពោះសិទ្ធិដែលត្រូវបានបង្កើតលើអចលនវត្ថុនោះ មុនពេលធ្វើលទ្ធកម្ម អំឡុងពេលត្រូវគណនាចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិនោះត្រូវបានបង្កើតជាដំបូង។

មាត្រា១១៩._ វិធានចំពោះភោគៈមិនស្របច្បាប់

រដ្ឋមិនទទួលស្គាល់រាល់ការចូលកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងរាល់ការបំប្លែងការកាន់កាប់ទ្រព្យសម្បត្តិឯកជនរបស់រដ្ឋ និងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ទៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់បុគ្គលឯកជន ទោះបីការកាន់កាប់និងការបំប្លែងនេះកើតមាននៅពេលណាក៏ដោយដែលមិនស្របនឹងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនិងនីតិវិធីដែលមានជាធរមាននៅមុនច្បាប់នេះចូលជាធរមាន។

លទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយភោគៈ អាចសម្រេចបានចំពោះតែគុណប្រយោជន៍ដល់ភោគីស្របច្បាប់។ លទ្ធកម្មនេះមិនអាចជាគុណប្រយោជន៍ដល់ភោគីដែលកេងបន្លំឡើយ។

ការទទួលស្គាល់ដោយរំលោភដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច នូវភោគៈដែលមិនបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃច្បាប់ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈនិងគ្មានអានុភាព។ អាជ្ញាធរឬមន្ត្រីសាធារណៈដែលបានទទួលស្គាល់ដោយរំលោភនេះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់ខ្លួនចំពោះមុខច្បាប់។

អចលនវត្ថុទាំងឡាយដែលមិនអាចក្លាយជាកម្មសិទ្ធិនៃអ្នកកាន់កាប់ ដោយហេតុមកពីលក្ខណសម្បត្តិរបស់អ្នកកាន់កាប់នោះជាភោគីមិនស្របច្បាប់ ត្រូវទុកជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ហើយមិនអាចឱ្យបុគ្គលឯកជនណាកាន់កាប់ជាភោគីថ្មីសម្រាប់លទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិបានឡើយ។

មាត្រា១២០._ សិទ្ធិរបស់ភោគីស្របច្បាប់ក្នុងការស្នើសុំចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ

ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុទៅឱ្យបុគ្គលក្រៅពីភោគីពិតប្រាកដដែលបានកាន់កាប់អចលនវត្ថុនោះ ត្រូវបានហាមឃាត់។

បុគ្គលណាក៏ដោយនៅតែមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារជាភោគីស្របច្បាប់តាមអំណាចនៃច្បាប់នេះ ទោះបីអចលនវត្ថុដែលខ្លួនកំពុងកាន់កាប់ជាភោគៈ មិនទាន់ត្រូវបានចុះបញ្ជីសុរិយោដី ដោយមូលហេតុមិនបានដឹងឬដោយធ្វេសប្រហែសក្តី។

ក្នុងករណីមានការជំទាស់នឹងការចុះបញ្ជីទៅឱ្យភោគីណាម្នាក់ដែលកំពុងកាន់កាប់អចលនវត្ថុ អ្នកតវ៉ាត្រូវយកភស្តុតាងមកបញ្ជាក់ថា ខ្លួនឯងផ្ទាល់បានបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃភោគៈ។

មាត្រា១២១._ ភស្តុតាងនៃសិទ្ធិកាន់កាប់

បណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ និងបណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី ដែលត្រូវបានចេញដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដីមុនច្បាប់នេះចូលជាធរមាន ជាវត្ថុតាងនៃសិទ្ធិកាន់កាប់ ប៉ុន្តែមិនមែនជាឯកសារសម្គាល់កម្មសិទ្ធិទេ ហើយក៏មិនមែនជាលិខិតដែលតវ៉ាមិនបាននោះដែរ។

បណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុ និងបណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី អាចនឹងយកទៅប្រើជាលិខិតដែលមានលក្ខណៈមិនអាចតវ៉ាបាន លុះត្រាតែគ្មានការជំទាស់នៅពេលបង្កើតសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី។

បណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុគឺជាភស្តុតាងមួយ ប៉ុន្តែមិនអាចកំណត់តែឯកឯងបានទេ។

មាត្រា១២២._ សិទ្ធិស្នើសុំចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ

អ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុដែលយល់ថាខ្លួនអាចទទួលបានលទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដោយភោគៈ មានសិទ្ធិស្នើសុំទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុចំពោះអចលនវត្ថុនោះ។ ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋបាលសុរិយោដីមានសិទ្ធិសម្រេចបដិសេធការស្នើសុំ ឬធ្វើការចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ ឬស្នើសុំឱ្យម្ចាស់សំណើរង់ចាំការចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ។

ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវចេញលិខិតជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីការសម្រេចនោះដោយបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុឱ្យបានច្បាស់លាស់។ ការមិនឆ្លើយតបក្នុងរយៈពេលលើសពី១(មួយ)ខែគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យស្នើសុំ ត្រូវចាត់ទុកជាកំហុសរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលទទួលសំណើ។

~~ក្នុងករណីរដ្ឋបាលសុរិយោដីបដិសេធចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ អ្នកកាន់កាប់អចលនវត្ថុនោះមានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្នុងរយៈពេល ៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលលិខិតជូនដំណឹងស្តីពីការបដិសេធ។~~

មាត្រា១២៣._ ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ឱ្យបុគ្គលក្រៅពីភោគីពិតប្រាកដដែលបានកាន់កាប់អចលនវត្ថុ

ការចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ឱ្យបុគ្គលក្រៅពីភោគីពិតប្រាកដដែលបានកាន់កាប់អចលនវត្ថុ គឺជាបទល្មើសដែលត្រូវទទួលទោសតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាធរមាន។

ផ្នែកទី២
ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ

មាត្រា១២៤._ ~~បន្ទុកក្នុងការចំណាយលើការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ~~

~~រដ្ឋទទួលបន្ទុកចំណាយលើការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធជូនប្រជាពលរដ្ឋនៅទូទាំងប្រទេស។~~

មាត្រា១២៥._ ~~គោលការណ៍នៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ~~

~~ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ត្រូវមានគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម៖~~

~~— វិជ្ជាជីវៈ~~

~~— ការចូលរួម~~

~~— ការពិគ្រោះយោបល់~~

~~— សបធមិ~~

~~— ការឆ្លើយតប~~

~~— តម្លាភាព។~~

មាត្រា១២៦._ ការកំណត់តំបន់វិនិច្ឆ័យ

រដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្តមានសមត្ថកិច្ចធ្វើការកំណត់តំបន់វិនិច្ឆ័យសម្រាប់ការចុះបញ្ជីដីធ្លីក្នុងដែនភូមិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន ទៅតាមការណែនាំរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងរដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់កណ្តាល ឬតាមសំណើរបស់រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ដែលពាក់ព័ន្ធ។

តំបន់វិនិច្ឆ័យសម្រាប់អនុវត្តការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ត្រូវកំណត់តូចបំផុតត្រឹមព្រំប្រទល់ភូមិសាស្ត្រនៃភូមិ។

មាត្រា១២៧._ ការកំណត់ព្រំដី

ការកំណត់ព្រំដីជាសមត្ថកិច្ចរបស់មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកំណត់ព្រំដី។

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកំណត់ព្រំដីមានសិទ្ធិចូលក្នុងបរិវេណអចលនវត្ថុ ដើម្បីកំណត់ព្រំដីនិងវាស់វែង ហើយអាចអញ្ជើញបុគ្គលពាក់ព័ន្ធឱ្យផ្តល់ចម្លើយផ្ទាល់មាត់ ឯកសារ ឬបង្ហាញភស្តុតាងផ្សេងៗទាក់ទងនឹង ព្រំដីដែលកំពុងធ្វើការកំណត់។

ក្នុងការកំណត់ព្រំដី មន្ត្រីទទួលបន្ទុកកំណត់ព្រំដីត្រូវគោរពគោលការណ៍ណាមួយដូចខាងក្រោម៖

ក- ការព្រមព្រៀងរវាងម្ចាស់ដីឬអ្នកកាន់កាប់ដីដែលមានព្រំនៅជាប់គ្នា។

ខ- ការផ្អែកតាមឯកសារដែលមាននិងភស្តុតាងជាលក្ខណៈរូប ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ឬចម្លើយផ្ទាល់មាត់ទាក់ទងនឹងព្រំដី។

វិវាទអំពីព្រំដីដែលទទួលបាននៅពេលកំណត់ព្រំដីហើយមិនអាចសម្រុះសម្រួលបាន ត្រូវបញ្ជូនទៅមន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យ ឱ្យធ្វើការសម្រុះសម្រួលនិងដោះស្រាយ នៅពេលបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ។

មាត្រា១២៨._ ការងារវាស់វែង

ការងារវាស់វែងត្រូវអនុវត្តបន្ទាប់ពីបានកំណត់ព្រំដីរួច។

អ្នកវាស់វែងត្រូវអនុវត្តការងារវាស់វែងដែលជាតម្រូវការក្នុងការកសាងប្លង់សុរិយោដី និងការអនុវត្តនីតិវិធីនៃការវិនិច្ឆ័យ។

មាត្រា១២៩._ ការងារវិនិច្ឆ័យ

មន្ត្រីវិនិច្ឆ័យមានសិទ្ធិដូចខាងក្រោម៖

- អាចអញ្ជើញបុគ្គលពាក់ព័ន្ធឱ្យផ្តល់ចម្លើយដោយផ្ទាល់មាត់ ឯកសារ ឬភស្តុតាងផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងការវិនិច្ឆ័យ

- សាកសួរយកព័ត៌មានចាំបាច់សម្រាប់អនុវត្តការងារវិនិច្ឆ័យ
- ប្រមូលរាល់ឯកសារ ភស្តុតាង និងព័ត៌មានផ្សេងៗទាក់ទងនឹងសិទ្ធិលើក្បាលដីនីមួយៗ ក្នុងតំបន់វិនិច្ឆ័យ ហើយកត់ត្រាសិទ្ធិទាំងនោះចូលក្នុងទម្រង់បែបបទនៃការប្រមូលទិន្នន័យក្បាលដី រួចឱ្យអ្នកកាន់កាប់ដីផ្តិតស្នាមមេដៃ។

មន្ត្រីវិនិច្ឆ័យមានកាតព្វកិច្ចចុះហត្ថលេខា និងសរសេរឈ្មោះរបស់ខ្លួនទទួលខុសត្រូវលើទម្រង់បែបបទនៃការប្រមូលទិន្នន័យក្បាលដីផងដែរ។

មាត្រា១៣០._ ការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ

ឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យត្រូវបិទផ្សាយជាសាធារណៈនៅតាមទីកន្លែងដែលងាយមើលឃើញនៅក្នុងភូមិដែលត្រូវបានប្រកាសជាតំបន់វិនិច្ឆ័យ មានជាអាទិ៍ ទីវត្តអារាម ទីសាធារណៈ សាលារៀន សាលាឃុំ សង្កាត់ ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ ជាភារកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលទទួលបន្ទុកប្រកាសតំបន់វិនិច្ឆ័យ។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលទទួលបន្ទុកប្រកាសតំបន់វិនិច្ឆ័យ ត្រូវជូនដំណឹងជាមុនអំពីការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ។

បុគ្គលដែលមានផលប្រយោជន៍ មានសិទ្ធិប្ដឹងតវ៉ាអំពីវិការៈនៃនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីធ្លីនិងអំពីការទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើដី តែក្នុងរយៈពេលនៃការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យប៉ុណ្ណោះ។

រយៈពេលបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១៣១._ ការសម្រុះសម្រួល

ក្នុងករណីមានវិវាទពាក់ព័ន្ធនឹងការទាមទារសិទ្ធិលើក្បាល ឬវិវាទអំពីទំហំនៃក្បាលដី ឬឈ្មោះនៃកម្មសិទ្ធិករកើតឡើងក្នុងពេលប្រតិបត្តិការធ្វើសម្រង់សុរិយោដីក្នុងតំបន់ដែលកំពុងធ្វើការវិនិច្ឆ័យ មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យត្រូវអញ្ជើញសាមីខ្លួនឬអ្នកតំណាងមកសម្រុះសម្រួល ប៉ុន្តែមន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យពុំមានសមត្ថកិច្ចធ្វើការសម្រេចទេ។

ការដោះស្រាយតាមការព្រមព្រៀងខាងលើនេះត្រូវធ្វើក្នុងរយៈពេល៧(ប្រាំពីរ)ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យបណ្ដឹងតវ៉ា។ ផុតរយៈពេលនេះ មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យត្រូវបញ្ជូនបណ្ដឹងតវ៉ាដែលមិនអាចដោះស្រាយបានទៅគណៈកម្មការរដ្ឋបាលនៃតំបន់វិនិច្ឆ័យនោះ។ មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យត្រូវបន្តធ្វើអង្កេតវាស់វែងសុរិយោដី ទោះបីជាភាគីវិវាទមិនព្រមព្រៀងគ្នាក៏ដោយ។ ក្នុងករណីនេះ មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យត្រូវកសាងកំណត់ហេតុនិងបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការរដ្ឋបាល។ មន្ត្រីគ្រប់គ្រង

តំបន់វិនិច្ឆ័យមានសិទ្ធិច្រានចោលការទាមទារណាមួយដែលមិនត្រឹមត្រូវឬមិនមែនជាសមត្ថកិច្ចដោះស្រាយដែលអនុញ្ញាតដោយច្បាប់នេះ។

ក្នុងកំលុងពេលបិទផ្សាយជាសាធារណៈ ជនណាដែលមានប្រយោជន៍លើក្បាលដីណាមួយដែលបានចាត់ទុកថាឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យមិនជាក់លាក់ឬមិនពេញលេញ អាចប្ដឹងតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅគណៈកម្មការរដ្ឋបាល។

គណៈកម្មការរដ្ឋបាលត្រូវសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយរាល់វិវាទទាំងអស់ក្នុងកំលុងពេលនៃការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ។

ការជំទាស់ឬវិវាទណាមួយដែលមិនអាចដោះស្រាយបានដោយគណៈកម្មការរដ្ឋបាលនៅក្នុងកំលុងពេលនៃការបិទផ្សាយជាសាធារណៈនូវឯកសារនៃការវិនិច្ឆ័យ ត្រូវបញ្ជូនទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិស្របតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះនិងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។

ផុតកំលុងពេលបិទផ្សាយជាសាធារណៈ ក្បាលដីទាំងឡាយដែលមិនអាចសម្រុះសម្រួលដោះស្រាយបានត្រូវដកចេញពីបញ្ជីក្បាលដីនៃតំបន់វិនិច្ឆ័យ សម្រាប់ទុកអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីបំពេញបន្ថែមនៅថ្ងៃក្រោយ។

មាត្រា១៣១-១

ក្នុងករណីម្ចាស់ដីណាមួយមិនបានចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ម្ចាស់ដីនោះអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីដីបំពេញបន្ថែមនៅក្រោយពេលដែលការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធត្រូវបានបញ្ចប់។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីបំពេញបន្ថែម ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១៣២._ លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ផ្នែកទី៣

ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ

មាត្រា១៣៣._ សិទ្ធិស្នើសុំចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ

ក្នុងការរង់ចាំការចុះបញ្ជីដើម្បីឱ្យបានទៅជាកម្មសិទ្ធិពេញលេញ ភោគៈដែលស្របតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ បង្កើតបានជាសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ។

ម្ចាស់ដីឬអ្នកកាន់កាប់ដីដែលស្ថិតនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ មានសិទ្ធិស្នើសុំមករដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ។

មាត្រា១៣៤._ លក្ខខណ្ឌនៃក្បាលដីសម្រាប់ធ្វើការចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ

ក្បាលដីដែលអាចធ្វើការចុះបញ្ជីតាមនីតិវិធីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ ត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

- ក្បាលដីត្រូវបានកាន់កាប់ជាភោគៈដែលស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ
- ក្បាលដីពុំមានជាប់ព្រំជាមួយក្បាលដីរដ្ឋឬស្ថិតក្នុងតំបន់ដែលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចអាចកំណត់ព្រំប្រទល់ដីរដ្ឋបាន។

មាត្រា១៣៥._ ប្រភេទនៃការចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ

នៅក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុនៅក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី។

មាត្រា១៣៦._ ការបញ្ចូលក្បាលដីដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំរួចហើយ

ពេលចុះអនុវត្តការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវបញ្ចូលក្បាលដីដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំរួចហើយ ទៅក្នុងទិន្នន័យក្បាលដីនិងផែនទីនៃតំបន់វិនិច្ឆ័យដោយស្វ័យប្រវត្តិ និងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុថ្មីជូនកម្មសិទ្ធិករ។ ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋបាលសុរិយោដី ពុំអាចកែសម្រួលរូបរាងឬទំហំនៃក្បាលដីដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំរួចហើយ ដោយការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីកម្មសិទ្ធិករនៃក្បាលដីបានឡើយ។

មាត្រា១៣៧._ លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំ

ការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំត្រូវធ្វើការបិទផ្សាយជាសាធារណៈ។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ផ្នែកទី៣-១.

ការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋ

មាត្រា១៣៧-១._

អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋគ្រប់ថ្នាក់មានករណីយកិច្ចជំរុញនិងចូលរួមអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីរដ្ឋស្ថិតក្រោមការកាន់កាប់របស់ខ្លួន។

មាត្រា១៣៧-២._

ការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈការចុះបញ្ជីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធឬមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំដោយអនុលោមតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋត្រូវបំពេញតួនាទីក្នុងនាមរដ្ឋដែលជាកម្មសិទ្ធិករនៃដីរដ្ឋ និងនីតិបុគ្គលសាធារណៈដែលជាម្ចាស់ដីរដ្ឋដទៃទៀត ចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធឬបំពេញបែបបទស្នើសុំចុះបញ្ជីដីរដ្ឋមានលក្ខណៈដាច់ដោយដុំទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

មាត្រា១៣៧-៣._

ដីរដ្ឋត្រូវចុះបញ្ជីនៅក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ឬជាដីឯកជនរដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត។

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដីរដ្ឋជាប្រភេទដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ឬជាប្រភេទដីឯកជនរដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ជាសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត ក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ក្នុងករណីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់មិនអាចសម្រេចអំពីប្រភេទដីរដ្ឋណាមួយ ក្រសួងត្រូវស្នើសុំការសម្រេចពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី។

មាត្រា១៣៧-៤._

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ត្រូវបង្កើតនិងគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធទិន្នន័យនិងផែនទីដីរដ្ឋ។ គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់រាជធានី ខេត្តភារកិច្ចថែរក្សា និងធ្វើចរន្តការប្រព័ន្ធទិន្នន័យ និងផែនទីដីរដ្ឋប្រចាំរាជធានី ខេត្តរបស់ខ្លួន។

ក្រសួង ស្ថាប័ន រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដែលជាអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋណាមួយ ឬអះអាងថាក្បាលដីណាមួយស្ថិតនៅក្រោមអាណត្តិកាន់កាប់របស់ខ្លួន មានកាតព្វកិច្ចប្រគល់មកក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នូវរាល់ព័ត៌មាននិងឯកសារចាំបាច់ដើម្បីគាំទ្រនូវអំណះអំណាងរបស់ខ្លួន។

រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវផ្តល់រាល់ព័ត៌មាននិងឯកសារទាក់ទងនឹងដីរដ្ឋទាំងអស់ដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន មកក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ បើទោះបីជាដីទាំងនោះមិនស្ថិតនៅក្រោមអាណត្តិកាន់កាប់របស់ខ្លួនក៏ដោយ។

មាត្រា១៣៧-៥._

ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់អាចចាត់ចែងធ្វើការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋដោយផ្ទាល់តាមនីតិវិធីពិសេសក្នុងលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម៖

១- ដីរដ្ឋត្រូវបានកំណត់ទំហំ ប្រភេទ ប្រភេទប្រើប្រាស់ និងមានព័ត៌មានចាំបាច់ផ្សេងទៀតសម្រាប់ការចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវរួចហើយ។

២- អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋបានស្នើសុំមកក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋតាមនីតិវិធីពិសេស។

មាត្រា១៣៧-៦._

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីរដ្ឋត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ផ្នែកទី៤
ការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ

មាត្រា១៣៨._ ការចាប់ផ្តើមធ្វើការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ

សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិដែលមានស្រាប់ ការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវអនុវត្តក្រោយការចុះបញ្ជីដីដែលសហកម្មសិទ្ធិនោះតាំងនៅជាដីសហកម្មសិទ្ធិ។

សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិដែលទើបអភិវឌ្ឍថ្មី ការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិអាចអនុវត្តដំណាលគ្នាឬក្រោយការចុះបញ្ជីដីសហកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើមុនពេលចំណែកឯកជនដំបូងត្រូវបានលក់ចេញ។ ក្នុងករណីនេះ រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចអនុវត្តការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិនោះដោយដាក់អ្នកអភិវឌ្ឍសហកម្មសិទ្ធិនោះជាម្ចាស់នៃចំណែកឯកជនបាន។

មាត្រា១៣៩._ ក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិ

ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ ក្បាលដីដែលសហកម្មសិទ្ធិនោះតាំងនៅត្រូវតែបានចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ជាទ្រព្យអវិភាគរបស់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ជាមុនសិន។

សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិដែលមានស្រាប់ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ជាទ្រព្យអវិភាគរបស់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ មុននឹងធ្វើការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិនោះ។

សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិដែលទើបអភិវឌ្ឍថ្មី រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជីអំពីការប្តូរក្បាលដីដើមដែលសហកម្មសិទ្ធិនោះតាំងនៅ ជាទ្រព្យអវិភាគរបស់សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់នៃសហកម្មសិទ្ធិដែលតាំងនៅលើដីនោះ មុននឹងធ្វើការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិនោះ។

រាល់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុនៃក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិ ត្រូវតម្កល់ទុកនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

មាត្រា១៤០._ ទំហំ ព្រំប្រទល់ និងមុខងារប្រើប្រាស់នៃចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ

ការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិអាចអនុវត្តទៅបានលុះត្រាតែចំណែករួមនិងចំណែកឯកជនទាំងអស់នៃសហកម្មសិទ្ធិនោះត្រូវបានកំណត់ទំហំ ព្រំប្រទល់ និងមុខងារប្រើប្រាស់ច្បាស់លាស់រួចហើយ។

សម្រាប់សហកម្មសិទ្ធិដែលមានស្រាប់ ទំហំ និងព្រំប្រទល់នៃចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិនោះ។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ត្រូវសម្រេចអំពីទំហំនិងព្រំប្រទល់នៃចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិដែលមានស្រាប់ ក្នុងករណីសហកម្មសិទ្ធិករមិនអាចរកឃើញការឯកភាពគ្នា។

ទំហំ ព្រំប្រទល់ និងមុខងារប្រើប្រាស់នៃចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវកំណត់តាមគម្រោងប្លង់ស្ថាបត្យកម្ម និង/ឬគម្រោងប្លង់អភិវឌ្ឍនគរូបនីយកម្មដែលបានទទួលការយល់ព្រមពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច។

វិធីសាស្ត្រនៃការវាស់វែងនិងកំណត់ទំហំនិងព្រំប្រទល់នៃចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១៤១._ វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់ចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់ចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ ត្រូវកំណត់អំពីប្រភេទ ទំហំ និងមុខងារប្រើប្រាស់នៃចំណែកឯកជននោះ។

មាត្រា១៤២._ ការបំបែកក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិ

សហកម្មសិទ្ធិករអាចបំបែកក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិបានស្របតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដូចមានកំណត់ក្នុងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងនៃសហកម្មសិទ្ធិ ប៉ុន្តែមិនត្រូវបំពានសិទ្ធិរបស់តតិយជនឡើយ។ ការបំបែកក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិនេះ ត្រូវមានការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច និងអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការរៀបចំដែនដីនិងនគរូបនីយកម្ម និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

មាត្រា១៤៣._ ការបំបែកក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិក្នុងករណីមានការដកហូតដើម្បីផលប្រយោជន៍សាធារណៈ

ក្នុងករណីមានការដកហូតកម្មសិទ្ធិមួយផ្នែកលើដីសហកម្មសិទ្ធិដើម្បីផលប្រយោជន៍សាធារណៈឬផលប្រយោជន៍ជាតិ សហកម្មសិទ្ធិករត្រូវស្នើសុំបំបែកក្បាលដីសហកម្មសិទ្ធិមួយផ្នែក ហើយធ្វើអនុប្បទានក្បាលដីថ្មីនោះឱ្យរដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀតដាច់ដោយឡែកពីចំណែកឯកជន។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីចំណែកឯកជននៃសហកម្មសិទ្ធិ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ផ្នែកទី៩
ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

មាត្រា១៤៤._ សិទ្ធិស្នើសុំចុះបញ្ជីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

មានតែសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការជានីតិបុគ្គលរួចរាល់ ទើបអាចដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពបាន។

មាត្រា១៤៥._ គោលការណ៍នៃការចុះបញ្ជីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវចុះបញ្ជីដីទាំងអស់របស់សហគមន៍មួយជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពទៅក្នុងប្លង់រួមតែមួយ ទោះបីក្បាលដីទាំងនោះស្ថិតនៅក្នុងភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលខុសគ្នាក៏ដោយ។

វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់កម្មសិទ្ធិសមូហភាពដែលត្រូវចេញជូនសហគមន៍ ត្រូវបញ្ជាក់ឈ្មោះសហគមន៍ ទីតាំងសហគមន៍ លេខយោងទៅរកប្លង់រួមដែលចង្អុលបង្ហាញនូវទីតាំង ទំហំ ព្រំប្រទល់ និយាមកានៃចំណែកដីដែលជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាព និងមានបញ្ជាក់ប្រភេទដី ប្រភេទនៃការប្រើប្រាស់ដី និងកំណត់សម្គាល់ផ្សេងៗ។

មាត្រា១៤៦._ ដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ដីដែលត្រូវចុះបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចមាន៖

១- ដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ដូចជា៖

- ដីលំនៅឋានឬដីដែលសហគមន៍បានរៀបចំនិវេសនដ្ឋាន
- ដីដែលសហគមន៍ប្រកបរបរកសិកម្មប្រពៃណីមានដីដាំដុះជាក់ស្តែងនិងដីស្រែចម្ការ។

២- ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋដែលបានចុះបញ្ជីរួចហើយ ដូចជា៖

- ដីបម្រុងចាំបាច់ក្នុងការដូរវេនដំណាំ ដែលបានទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរដែនដី និងមានការព្រមព្រៀងពីអ្នកជិតខាងច្រើនកន្លែងសម្រាប់សហគមន៍នីមួយៗ
- ដីព្រៃអារក្សដែលអាចមានមួយកន្លែងឬច្រើនកន្លែងសម្រាប់សហគមន៍នីមួយៗ
- ដីបញ្ចុះសពដែលអាចមានមួយកន្លែងឬច្រើនកន្លែងសម្រាប់សហគមន៍នីមួយៗ។

ទំហំសរុបអតិបរិមានៃដីព្រៃអារក្សនិងដីបញ្ចុះសពដែលអាចចុះបញ្ជីជាកម្មសិទ្ធិសមូហភាពរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១៤៧._ បទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងស្តីពីការគ្រប់គ្រងនិងប្រើប្រាស់ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលដាក់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ ត្រូវមានបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងដែលចែងអំពីការគ្រប់គ្រងនិងការប្រើប្រាស់ដីជាសមូហភាព ព្រមទាំងការកំណត់នូវលក្ខខណ្ឌអប្បបរមាមួយចំនួន មានជាអាទិ៍ ការចាត់ចែងដីជាសមូហភាព ការប្រើប្រាស់ដីទៅតាមប្រភេទដី និងការសម្រុះសម្រួលកម្រិតសហគមន៍ក្នុងករណីវិវាទលើការប្រើប្រាស់ដីតាមបែបប្រពៃណី។

គំរូបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងស្តីពីការគ្រប់គ្រងនិងប្រើប្រាស់ដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១៤៨._ លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវធ្វើឡើងនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី តាមសំណើរបស់ប្រធានគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។

ការវាស់វែងនិងការកំណត់ព្រំប្រទល់នៃអចលនវត្ថុរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងដូចដែលបានអះអាងដោយសហគមន៍ ដោយមានការព្រមព្រៀងពីអ្នកជិតខាង។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

ផ្នែកទី៦
អានុភាពនៃការចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ

មាត្រា១៤៩._ អំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាចំពោះការចុះបញ្ជី

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាចំពោះការចុះបញ្ជីមានអំឡុងពេល ១០ (ដប់)ឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃចុះបញ្ជី។

បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌខាងលើ មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ ក្នុងករណីដែលការចុះបញ្ជីរំលោភបំពានលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត។

មាត្រា១៥០._ ~~ការកាន់កាប់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ~~

~~មានតែម្ចាស់អចលនវត្ថុប៉ុណ្ណោះទើបមានសិទ្ធិកាប់កាប់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុរបស់ខ្លួន។~~

~~រដ្ឋបាលសុរិយោដីទទួលបន្ទុករក្សាទុកវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ តាមការកំណត់របស់ច្បាប់នេះ និងបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលពាក់ព័ន្ធ។~~

~~តាមសំណើរបស់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់មានសិទ្ធិបង្គាប់ឱ្យអ្នកកាន់កាប់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនឱ្យប្រគល់បករដ្ឋបាលសុរិយោដី។ ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់មិនប្រគល់ក្នុងរយៈពេល១៥(ដប់ប្រាំ)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលលិខិតបង្គាប់របស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងត្រូវប្រកាសថាវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុបានបាត់និងបញ្ជាឱ្យរដ្ឋបាលសុរិយោដីអនុវត្តនីតិវិធីចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុថ្មីជូនម្ចាស់អចលនវត្ថុ។~~

មាត្រា១៥១._ ការកែតម្រូវការចុះបញ្ជី

បន្ទាប់ពីទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ម្ចាស់អចលនវត្ថុអាចស្នើសុំមករដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីធ្វើការកែតម្រូវចំណុចដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងពេលអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីដីធ្លីដំបូង។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើការកែតម្រូវការចុះបញ្ជីតាមសំណើរបស់ម្ចាស់អចលនវត្ថុក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ១៥(ដប់ប្រាំ)ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យស្នើសុំ។

លក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីនៃការកែតម្រូវការចុះបញ្ជីដីធ្លីដំបូង ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១៥២._ ~~ការដកហូតវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ~~

~~ក្នុងរយៈពេល៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលម្ចាស់អចលនវត្ថុបានទទួលវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុពីរដ្ឋបាលសុរិយោដី ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់អាចសម្រេចដកហូតវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុត្រឡប់បកវិញក្នុងករណីដែលនីតិវិធីនៃចុះបញ្ជីនិង~~

~~ចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុ ត្រូវបានរំលោភធ្ងន់ធ្ងរ។ ក្នុងករណីនេះ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវបង្គាប់ឱ្យអ្នកកាន់កាប់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុដែលត្រូវបានប្រកាសដកហូត ប្រគល់មករដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីបោះត្រាទុកជាមោឃៈ។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវចាត់ចែងរដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្តដែលពាក់ព័ន្ធ ឱ្យចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុថ្មីតាមការសម្រេចរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។~~

~~ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់វិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុមិនប្រគល់ត្រឡប់មករដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្តដែលពាក់ព័ន្ធ ក្នុងរយៈពេល៣០(សាមសិប)ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងអំពីការប្រកាសដកហូតដោយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ រដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្តដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុថ្មីតាមការសម្រេចរបស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។ ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយនៅទូទាំងប្រទេសអំពីការចុះបញ្ជីនិងចេញវិញ្ញាបនបត្រសម្គាល់ម្ចាស់អចលនវត្ថុថ្មីនោះ។~~

ផ្នែកទី៦
ការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា

មាត្រា១៥២._ ការបង្កើតនិងសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដី **(មាត្រា១០៦)**

ត្រូវបានបង្កើតគណៈកម្មការសុរិយោដីដើម្បីដោះស្រាយវិវាទទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជី ទាំងវិវាទដែលកើតនៅក្នុងតំបន់វិនិច្ឆ័យ ទាំងវិវាទដែលកើតនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ និងដែលមិនអាចសម្រុះសម្រួលបានដោយមន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យ។

មាត្រា១៥២-១._ រចនាសម្ព័ន្ធនៃគណៈកម្មការសុរិយោដី **(មាត្រា១០៧)**

គណៈកម្មការសុរិយោដីមានរចនាសម្ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖

១- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ

២- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត

៣- គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ។

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។

មាត្រា១៥២-២._ ការទាមទារសិទ្ធិលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត **(១០៩)**

ក្នុងករណីមានបណ្ដឹងទាមទារសិទ្ធិលើដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត គណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវបដិសេធសិទ្ធិកាន់កាប់ដីនោះ។

ក្នុងករណីភាគីម្ខាងជារដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត គណៈកម្មការសុរិយោដីត្រូវសម្រេចទទួលស្គាល់ជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត ហើយអាជ្ញាធរសាធារណៈត្រូវគ្រប់គ្រងថែរក្សាដីនោះ។

មាត្រា១៥២-៣._ វិវាទរវាងភោគីចំពោះអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់ត្រូវបានចុះបញ្ជី (ម១១០)

វិវាទរវាងភោគីចំពោះអចលនវត្ថុដែលមិនទាន់ត្រូវបានចុះបញ្ជី ត្រូវដាក់ឱ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតនិងដោះស្រាយដោយគណៈកម្មការសុរិយោដី។

មាត្រា១៥២-៤._ ការដោះស្រាយវិវាទនៅក្នុងតំបន់វិនិច្ឆ័យ

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិមានរយៈពេលយ៉ាងយូរ៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលសំណុំឯកសារវិវាទដែលមិនអាចដោះស្រាយពីគណៈកម្មការរដ្ឋបាល ក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចទទួលស្គាល់ភោគីឬកម្មសិទ្ធិករស្របច្បាប់។

បុគ្គលដែលមិនយល់ព្រមតាមសេចក្ដីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ ភាគីវិវាទមានសិទ្ធិប្ដឹងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍រាជធានីភ្នំពេញ/តុលាការកំពូលក្នុងរយៈពេល៣០(សាមសិបថ្ងៃ)គិតចាប់ថ្ងៃទទួលបានសេចក្ដីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ។

មាត្រា១៥២-៥._ ការដោះស្រាយវិវាទនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យ

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ មានរយៈពេលយ៉ាងយូរ៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលពាក្យសុំតវ៉ាពីបុគ្គលដែលមានប្រយោជន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងក្បាលដីនៅក្រៅតំបន់វិនិច្ឆ័យដើម្បីធ្វើការសម្របសម្រួលរវាងរាល់ភាគីដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងករណីអាចសម្រុះសម្រួលគ្នាបាន គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ចប់វិវាទនិងបញ្ជូនទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីចុះបញ្ជីដីដែលលែងជាកម្មវត្ថុនៃវិវាទ។ ក្នុងករណីមិនអាចសម្រុះសម្រួលគ្នាបាន និងផុតរយៈពេលនេះ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌត្រូវបញ្ជូនសំណុំឯកសារនៃការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្តមានរយៈពេលយ៉ាងយូរ៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលសំណុំឯកសារនៃការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីធ្វើការសម្របសម្រួលរវាងរាល់ភាគីដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងករណីអាចសម្រុះសម្រួលគ្នាបាន គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ចប់វិវាទនិងបញ្ជូនទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីដើម្បីចុះបញ្ជីដីដែលលែងជាកម្មវត្ថុនៃវិវាទ។ ក្នុងករណីមិនអាចសម្រុះសម្រួលគ្នាបាននិងផុតរយៈពេលនេះ គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្តត្រូវបញ្ជូនសំណុំឯកសារនៃការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាទៅគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ។

គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិមានរយៈពេលយ៉ាងយូរ៦០(ហុកសិប)ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលសំណុំឯកសារនៃការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាពីគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត ដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចទទួលស្គាល់ភោគីឬកម្មសិទ្ធិករស្របច្បាប់។

បុគ្គលដែលមិនយល់ព្រមតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ ភាគីវិវាទមានសិទ្ធិប្តឹងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍រាជធានីភ្នំពេញ/តុលាការកំពូលក្នុងរយៈពេល ៣០(សាមសិបថ្ងៃ)គិតចាប់ថ្ងៃទទួលបានសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ។

ជំពូកទី៣
ការចុះបញ្ជីបន្ត
ផ្នែកទី១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា១៥៣._ គោលបំណង

ជំពូកនេះបញ្ញត្តអំពីនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីរួចហើយ។

មាត្រា១៥៤._ វិសាលភាព

ជំពូកនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះការចុះបញ្ជីដូចខាងក្រោមៈ

- ការផ្ទេរ ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង និងការរលត់កម្មសិទ្ធិ
- ការបង្កើត ការផ្ទេរ ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង និងការរលត់សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ផលុបភោគ សិទ្ធិលើការបញ្ចាំ និងហ៊ីប៉ូតែក
- ការបង្កើត ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង និងការរលត់សេវភាព
- ការរក្សាទុក ការផ្ទេរ ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង និងការរលត់ឯកសិទ្ធិ
- ការបង្កើត ការផ្ទេរ ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង និងការរលត់សិទ្ធិសម្បទានដី។

មាត្រា១៥៥._ ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច

រដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានី ខេត្តដែលអចលនវត្ថុតាំងនៅ ជាស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីរួចហើយ។

មាត្រា១៥៦._ លំដាប់នៃការធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជី

នៅពេលរដ្ឋបាលសុរិយោដីទទួលការស្នើសុំចុះបញ្ជី ការផ្តុកផ្តាក់ឱ្យចុះបញ្ជី ឬការជូនដំណឹងឱ្យចុះបញ្ជី រដ្ឋបាលសុរិយោដីនោះត្រូវចុះលេខរៀងនៃការទទួលការស្នើសុំ។

លេខរៀងនៃការទទួលការស្នើសុំដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើនេះ ត្រូវកំណត់ដោយអនុលោមតាមលំដាប់នៃការទទួលការស្នើសុំចុះបញ្ជី ការផ្តុកផ្តាក់ឱ្យចុះបញ្ជី និងការជូនដំណឹងឱ្យចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

ក្នុងករណីដែលមានការស្នើសុំចុះបញ្ជីច្រើនទៅលើអចលនវត្ថុតែមួយ ការផ្ទុកផ្ដាក់ច្រើនឱ្យចុះបញ្ជីទៅលើអចលនវត្ថុតែមួយ ឬការជូនដំណឹងច្រើនឱ្យចុះបញ្ជីទៅលើអចលនវត្ថុតែមួយ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីទៅតាមលំដាប់លេខរៀងនៃការទទួលការស្នើសុំចុះបញ្ជី ការផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជី និងការជូនដំណឹងឱ្យចុះបញ្ជីនោះ។

មាត្រា១៥៧._ លំដាប់អាទិភាពនៃសិទ្ធិ

លំដាប់អាទិភាពនៃសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុតែមួយត្រូវអនុលោមតាមលំដាប់នៃការចុះបញ្ជី លើកលែងតែមានបញ្ញត្តិផ្សេងនៅក្នុងច្បាប់ផ្សេងទៀត។

លំដាប់អាទិភាពនៃការចុះបញ្ជីបន្ថែម ត្រូវអនុលោមតាមលំដាប់នៃការចុះបញ្ជីចម្បង។

លំដាប់អាទិភាពនៃការចុះបញ្ជីបន្ថែមនីមួយៗ ហើយដែលស្ថិតនៅក្នុងការចុះបញ្ជីចម្បងតែមួយ ត្រូវអនុលោមតាមលំដាប់នៃការចុះបញ្ជីបន្ថែមនោះ។

មាត្រា១៥៨._ ការផ្ដល់អាណត្តិឱ្យទៅលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ក្រៅពីចំណុចដែលមានកំណត់ក្នុងផ្នែកនេះ ចំណុចដែលចាំបាច់ផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការចុះបញ្ជីបន្ត ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១៥៩._ សិទ្ធិក្នុងការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៃក្បាលដី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៃក្បាលដីក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

១- មានសំណើសុំចុះបញ្ជីរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ អ្នកមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី និងអ្នកមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ដោយមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់បញ្ជាក់អំពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការកែតម្រូវព័ត៌មាន និងទិន្នន័យក្បាលដី។

២- មានការសម្រេចនិងសំណើសុំចុះបញ្ជីរបស់អាជ្ញាធរឬស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច។

៣- ករណីមានបញ្ញត្តក្នុងច្បាប់នេះតម្រូវឱ្យរដ្ឋបាលសុរិយោដីចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវ។

មាត្រា១៦០._ ការហាមឃាត់ការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៃក្បាលដី

ការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៃក្បាលដីត្រូវបានហាមឃាត់ក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

១- មានកិច្ចសន្យាពិសេសដែលហាមឃាត់ការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យនៃក្បាលដី។

២- មានការហាមឃាត់របស់អាជ្ញាធរឬស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច។

៣- ពុំមានភស្តុតាងដែលបង្ហាញថារាល់ពន្ធដារលើទ្រព្យនោះត្រូវបានបង់រួច។

៤- ពុំមានភស្តុតាងច្បាស់លាស់បញ្ជាក់អំពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការកែតម្រូវព័ត៌មាននិងទិន្នន័យក្បាលដីក្នុងពាក្យស្នើសុំ និងការសម្រេចរបស់អាជ្ញាធរឬស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច។

មាត្រា១៦១._ ការចុះបញ្ជីដោយផ្អែកលើការស្នើសុំចុះបញ្ជីឬការផ្តុកផ្តាក់ឱ្យចុះបញ្ជី ឬការជូនដំណឹង

រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចចុះបញ្ជីបានតាមការស្នើសុំចុះបញ្ជី ការផ្តុកផ្តាក់ឱ្យចុះបញ្ជីពីតុលាការ ឬការជូនដំណឹងរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀតស្របតាមច្បាប់នេះ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត។

ការចុះបញ្ជីដោយគ្មានការស្នើសុំចុះបញ្ជី ការផ្តុកផ្តាក់ឱ្យចុះបញ្ជីពីតុលាការ និងការជូនដំណឹងរបស់ស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀតត្រូវហាមឃាត់លើកលែងតែមានបញ្ញត្តិផ្សេង។

ផ្នែកទី២

ការចុះបញ្ជីតាមរយៈការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីបន្ត

មាត្រា១៦២._ ការធ្វើនិងដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នា

ចំពោះការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីនិងបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីត្រូវធ្វើនិងដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នា លើកលែងតែមានបញ្ញត្តិផ្សេង។

មាត្រា១៦៣._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីកិច្ចសន្យាហាមឃាត់មិនឱ្យបែងចែកអចលនវត្ថុអវិភាគ

ចំពោះការចុះបញ្ជីអំពីកិច្ចសន្យាហាមឃាត់មិនឱ្យបែងចែកអចលនវត្ថុអវិភាគ បុគ្គលដែលបានទទួលការចុះបញ្ជីជាម្ចាស់សិទ្ធិអវិភាគទាំងអស់ ត្រូវស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នា។

បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះឧបកម្មសិទ្ធិអវិភាគ។

មាត្រា១៦៤._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរលំដាប់ហ៊ីប៉ូតែកនិងសិទ្ធិដទៃទៀត

ចំពោះការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរលំដាប់ហ៊ីប៉ូតែក បុគ្គលដែលទទួលបានការចុះបញ្ជីជាម្ចាស់សិទ្ធិហ៊ីប៉ូតែកដែលត្រូវផ្លាស់ប្តូរលំដាប់ ត្រូវស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នា។

បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី១ខាងលើនេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះ៖

១- ការស្នើសុំចុះបញ្ជីផ្លាស់ប្តូរលំដាប់ឯកសិទ្ធិ និងសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ។

២- ការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីហេតុដែលម្ចាស់សិទ្ធិរួមលើហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុលអណ្តែតទទួលការសងតាមសមាមាត្រដែលខុសពីសមាមាត្រនៃចំនួនទឹកប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុល ឬការស្នើសុំចុះបញ្ជីក្នុងករណីមានការចែងថាម្ចាស់សិទ្ធិរួមមួយផ្នែកទទួលការសងដោយមានអាទិភាពជាងម្ចាស់សិទ្ធិរួមផ្សេងទៀត ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី។

មាត្រា១៦៥._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយឯកតោភាគី

ទោះបីជាមានបញ្ញត្តិស្តីពីការស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នា បញ្ញត្តិស្តីពីការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីកិច្ចសន្យាហាមឃាត់មិនឱ្យបែងចែកអចលនវត្ថុអវិភាគ និងបញ្ញត្តិស្តីពីការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរលំដាប់ហ៊ីប៉ូតែក

និងសិទ្ធិដទៃទៀតដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះក៏ដោយ ក៏បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីអាចដាក់ពាក្យសុំតែម្នាក់ឯងបានចំពោះករណីដូចខាងក្រោមៈ

- ការផ្ទេរសិទ្ធិដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃនីតិបុគ្គល
- ការលុបការចុះបញ្ជីផលុបភោគដោយសារមរណភាពរបស់ផលុបភោគីដើម
- ការផ្ទេរសិទ្ធិដោយសារសន្តតិកម្ម លើកលែងតែអច្ច័យទាន
- ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរសិទ្ធិពីទ្រព្យសម្បត្តិរួមប្ដីប្រពន្ធទៅជាកម្មសិទ្ធិអវិភាគដោយមូលហេតុមរណភាពរបស់សហព័ទ្ធណាម្ខាង ដោយអនុលោមតាមសន្តតិកម្មតាមច្បាប់
- សាលក្រម សាលដីកា ឬដីកាសម្រេច ដែលបានចូលជាស្ថាពរ ឬលិខិតអនុវត្តដោយផ្អែកលើការផ្សះផ្សារ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារ ដែលលិខិតអនុវត្តទាំងអស់នោះបង្គាប់ឱ្យមាននីតិវិធីចុះបញ្ជី
- បញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត។

មាត្រា១៦៦._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្ដូរឬកែតម្រូវឈ្មោះរបស់បុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី

បុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអាចស្នើសុំចុះបញ្ជីផ្លាស់ប្ដូរឬកែតម្រូវឈ្មោះឬនាមករណ៍ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំកំណើត ទីកន្លែងកំណើតរបស់ខ្លួនឬឈ្មោះឪពុកម្ដាយដោយឯកតោភាគីបាន។

មាត្រា១៦៧._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយប្រតិសិទ្ធិសាកល

ចំពោះបុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី បុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ឬបុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីដែលអាចស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិបាន ហើយប្រសិនបើមានការទទួលបន្តនៃសិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចទាំងស្រុងពីបុគ្គលនោះដោយសន្តតិកម្មឬមូលហេតុផ្សេងទៀត សន្តតិជនឬប្រតិសិទ្ធិសាកលផ្សេងទៀតរបស់បុគ្គលនោះ អាចស្នើសុំចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិនោះបាន។

មាត្រា១៦៨._ ការស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយអ្នកតំណាង

ការស្នើសុំចុះបញ្ជីដែលកំណត់នៅក្នុងផ្នែកនេះអាចធ្វើដោយអ្នកតំណាងបាន។

ក្នុងកំលុងពេលដំណើរការចុះបញ្ជី សិទ្ធិតំណាងដោយអាណត្តិរបស់អ្នកស្នើសុំចុះបញ្ជីមិនត្រូវរលត់ដោយមូលហេតុដូចខាងក្រោមៈ

- មរណភាពរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ
- ការរលត់ដោយការរួមបញ្ចូលរបស់នីតិបុគ្គលដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិ
- ការបញ្ចប់ភារកិច្ចទាក់ទងនឹងបរធនបាលកិច្ចរបស់បរធនបាលដែលជាម្ចាស់សិទ្ធិ
- មរណភាពរបស់អ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ឬការរលត់ឬការផ្លាស់ប្ដូរសិទ្ធិតំណាងរបស់អ្នកនោះ។

មាត្រា១៦៩._ ការផ្តល់អាណត្តិឱ្យទៅលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ក្រៅពីចំណុចដែលមានកំណត់ក្នុងផ្នែកនេះ ចំណុចដែលចាំបាច់ផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការចុះបញ្ជីបន្តដែលកំណត់ក្នុងផ្នែកនេះ ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

ផ្នែកទី៣

ការពិនិត្យការស្នើសុំចុះបញ្ជី

មាត្រា១៧០._ ការបង្គាប់ឱ្យកែតម្រូវការស្នើសុំចុះបញ្ជី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវបង្គាប់បុគ្គលដែលស្នើសុំចុះបញ្ជីឱ្យធ្វើការកែតម្រូវដោយកំណត់កំលុងពេលឱ្យបានសមរម្យ ក្នុងករណីដែលការស្នើសុំចុះបញ្ជីមានចំណុចខ្វះខាតដូចក្រោម៖

១- ករណីដែលពាក្យសុំស្នើចុះបញ្ជីមិនត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត។

២- ករណីដែលអត្តសញ្ញាណនៃអចលនវត្ថុឬសិទ្ធិដែលជាគោលបំណងនៃការចុះបញ្ជីដែលបានសរសេរនៅក្នុងពាក្យសុំចុះបញ្ជីមិនស្របគ្នានឹងសៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ។

៣- ករណីពុំបានផ្តល់ឯកសារដែលចាំបាច់។

៤- ករណីខ្លឹមសារនៃពាក្យសុំចុះបញ្ជីនិងឯកសារភ្ជាប់មិនស្របគ្នា។

៥- ករណីដែលបុគ្គលគ្មានសិទ្ធិស្នើសុំចុះបញ្ជីបានស្នើសុំចុះបញ្ជី។

៦- ករណីព័ត៌មានអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីឬបុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី មិនដូចគ្នានឹងសៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ។

៧- ករណីពុំបានបង់សោហ៊ុយសេវាសម្រាប់ចុះបញ្ជីនិងពន្ធប្រថាប់ត្រាលើការផ្ទេរអចលនវត្ថុ។

៨- ករណីដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតថាជាករណីដែលមិនត្រូវចុះបញ្ជី។

មាត្រា១៧១._ ការបដិសេធការស្នើសុំចុះបញ្ជី

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវបដិសេធការស្នើសុំចុះបញ្ជីបន្ត ក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

១- បុគ្គលដែលស្នើសុំចុះបញ្ជីមិនធ្វើកែតម្រូវការស្នើសុំចុះបញ្ជី តាមការបង្គាប់របស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី។

២- អចលនវត្ថុដែលបានសរសេរក្នុងពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជី មិនស្ថិតនៅក្នុងសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលបានទទួលពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះ។

៣- គោលបំណងនៃការស្នើសុំចុះបញ្ជីគឺជាចំណុចក្រៅពីចំណុចចុះបញ្ជីដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត។

៤- គោលបំណងនៃការស្នើសុំចុះបញ្ជីគឺជាចំណុចដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីរួចហើយ។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវធ្វើលិខិតបដិសេធជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដោយមានបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុ ហើយត្រូវជូនដំណឹងអំពីការបដិសេធនោះទៅបុគ្គលដែលបានស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះទាំងអស់ ដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ និងត្រូវប្រគល់ឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ឱ្យទៅបុគ្គលដែលបានស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះ។ ប៉ុន្តែរដ្ឋបាលសុរិយោដីមិនត្រូវប្រគល់ឯកសារដែលខ្លួនសង្ស័យថាជាឯកសារដែលបានក្លែងបន្លំ ឬជាឯកសារមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀតឡើយ ហើយត្រូវស្នើសុំការបញ្ជាក់ពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធនឹងករណីនេះ។

មាត្រា១៧២._ ការស្រាវជ្រាវដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដីពាក់ព័ន្ធនឹងបុគ្គលដែលស្នើសុំចុះបញ្ជី

ក្នុងករណីដែលមានការស្នើសុំចុះបញ្ជី ហើយបើមានមូលហេតុសមរម្យក្នុងការសង្ស័យថា បុគ្គលដែលកំពុងតែស្នើសុំចុះបញ្ជីមិនមែនជាបុគ្គលដែលអាចក្លាយជាបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិស្នើសុំ, បុគ្គលដែលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី, បុគ្គលដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី ព្រមទាំងឧបាទេសិកនោះទេ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវស្រាវជ្រាវអំពីអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះ ដោយត្រូវទាមទារឱ្យបុគ្គលទាំងនេះ , អ្នកតំណាងនីតិបុគ្គល ឬបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ឱ្យបង្ហាញខ្លួននិងសាកសួរ ឬទាមទារឱ្យដាក់ឯកសារ ឬព័ត៌មានចាំបាច់ផ្សេងទៀត លើកលែងតែករណីត្រូវលើកចោលការស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយផ្អែកបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះប៉ុណ្ណោះ។

ក្នុងករណីបុគ្គលដែលស្នើសុំអ្នក ,តំណាងរបស់នីតិបុគ្គល ឬបុគ្គលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដែលកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើនេះ កំពុងអាស្រ័យនៅកន្លែងឆ្ងាយ ឬបើមានមូលហេតុសមរម្យផ្សេងទៀត រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលទទួលការស្នើសុំចុះបញ្ជី អាចផ្ទុកផ្តាក់ឱ្យរដ្ឋបាលសុរិយោដីផ្សេងទៀតធ្វើការពិនិត្យស្រាវជ្រាវតាមកថាខណ្ឌខាងលើនេះជំនួសខ្លួនបាន។

ផ្នែកទី៤
ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជី

មាត្រា១៧៣._ ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជីបន្ត

ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជីអាចធ្វើឡើងនៅពេលណាក៏បាន ឱ្យតែរដ្ឋបាលសុរិយោដីថ្នាក់រាជធានីខេត្តដែលមានសមត្ថកិច្ចចុះបញ្ជី មិនទាន់បញ្ចប់នីតិវិធីចុះបញ្ជីនោះ។ ប្រសិនបើការស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយបុគ្គលច្រើននាក់ ក្នុងករណីនេះ ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះត្រូវធ្វើដោយបុគ្គលទាំងអស់នោះ។

ការដកការស្នើសុំចុះបញ្ជីត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយដាក់នៅរដ្ឋបាលសុរិយោដី ដែលបានទទួលការស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះ។

ក្នុងករណីដកការស្នើសុំចុះបញ្ជី រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវប្រគល់ពាក្យសុំចុះបញ្ជីនិងឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ ទៅឱ្យបុគ្គលដែលស្នើសុំ។ ប៉ុន្តែចំពោះឯកសារដែលត្រូវបានសង្ស័យថាជាឯកសារដែលបានក្លែងបន្លំឬជាឯកសារមិនត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត រដ្ឋបាលសុរិយោដីមិនត្រូវប្រគល់ឱ្យឡើយ ហើយត្រូវស្នើសុំការបញ្ជាក់ពីសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធលើករណីនេះ។

ផ្នែកទី៥

ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរឬការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវសិទ្ធិ

មាត្រា១៧៤._ ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរឬការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវសិទ្ធិដោយការចុះបញ្ជីបន្ថែម

ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរឬការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវសិទ្ធិ អាចធ្វើទៅបានដោយការចុះបញ្ជីបន្ថែម លុះត្រាតែមានករណីដូចខាងក្រោមប៉ុណ្ណោះ៖

១- ករណីដែលគ្មានតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរឬការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវនោះ។

២- ករណីដែលមានតតិយជនដូចមានកំណត់ក្នុងចំណុចទី១ខាងលើនេះ ប៉ុន្តែមានការយល់ព្រមពីតតិយជននោះ។

មាត្រា១៧៥._ ការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវ

ប្រសិនបើរកឃើញថាមានការភាន់ច្រឡំឬការខកខានក្នុងការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវជូនដំណឹងអំពីហេតុនោះទៅកាន់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីនិងបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ។ ការចុះបញ្ជីដើម្បីកែតម្រូវការភាន់ច្រឡំឬការខកខានក្នុងការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិ ត្រូវធ្វើឡើងដោយភាគីស្នើសុំចុះបញ្ជី។

ប្រសិនបើការភាន់ច្រឡំឬការខកខានក្នុងការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិ បង្កឡើងដោយសារកំហុសរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំនិងដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវដោយការអនុវត្តនីតិវិធីចុះបញ្ជីបន្ថែម ក្នុងករណីដូចខាងក្រោមនេះ៖

១- តតិយជនដែលបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវនោះ ពុំអាចមាន។

២- តតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវនោះ មានការយល់ព្រមចំពោះការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវ។

បន្ទាប់ពីបានចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវដោយសារកំហុសរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវជូនដំណឹងអំពីបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវនោះ ទៅកាន់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីនិងបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ។ ប្រសិនបើបុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី បុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ឬបុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីនីមួយៗមានចំនួនលើសពីម្នាក់ រដ្ឋបាលសុរិយោដីអាចជូនដំណឹងទៅបុគ្គលណាម្នាក់នៅក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងនោះបានហើយ។

មាត្រា១៧៦._ ការលុបការចុះបញ្ជី

ការលុបការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិអាចធ្វើឡើងដោយការស្នើសុំចុះបញ្ជីបាន លុះត្រាតែមានករណីខាងក្រោមនេះប៉ុណ្ណោះ៖

១- ករណីដែលគ្មានតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការចុះបញ្ជីអំពីការលុបការចុះបញ្ជីបន្តនោះ។

២- ករណីដែលមានការយល់ព្រមពីតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការចុះបញ្ជីអំពីការលុបការចុះបញ្ជីបន្តនោះ។

មាត្រា១៧៧._ ការលុបការចុះបញ្ជីដោយផ្អែកលើការសន្យាពិសេស

ចំពោះការសន្យាពិសេសអំពីការរលត់សិទ្ធិដោយមរណភាពរបស់រូបវន្តបុគ្គលឬការរំលាយនីតិបុគ្គល បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីអាចស្នើសុំចុះបញ្ជីលុបការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលទាក់ទងនឹងសិទ្ធិនោះតែម្នាក់ឯងបាន ប្រសិនបើសិទ្ធិនោះបានរលត់ដោយមរណភាពឬការរំលាយនោះ។

ទោះបីជាមានបញ្ញត្តិស្ដីពីការស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នាក៏ដោយ ក៏បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីអាចដាក់ពាក្យសុំលុបការចុះបញ្ជីអំពីការសន្យាពិសេសនៃការលោះតែម្នាក់ឯងបាន ប្រសិនបើអំឡុងពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំគិតចាប់ពីថ្ងៃចុះបញ្ជីអំពីការសន្យាពិសេសនៃការលោះនោះបានកន្លងផុត។

មាត្រា១៧៨._ ការលុបការចុះបញ្ជីដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំ

នៅក្រោយពេលការចុះបញ្ជីបន្តបានបញ្ចប់ ប្រសិនបើរដ្ឋបាលសុរិយោដីរកឃើញថាការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិ ជាករណីដែលច្បាប់ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតកំណត់ថាមិនត្រូវចុះបញ្ជី ឬជាករណីដែលរដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវបដិសេធការស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយអនុលោមតាមច្បាប់នេះ រដ្ឋបាលសុរិយោដីនោះត្រូវជូនដំណឹងទៅកាន់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី និងបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ព្រមទាំងឧបាទេសិករបស់បុគ្គលនោះ ថាការចុះបញ្ជីដែលបានបញ្ចប់នោះនឹងត្រូវលុប ប្រសិនបើគ្មានការតវ៉ាពីបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិតវ៉ាអំពីការលុបការចុះបញ្ជីនោះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរក្នុងកំលុងពេលមិនលើសពី ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលការជូនដំណឹងពីរដ្ឋបាលសុរិយោដី។

ប្រសិនបើមានតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការលុបការចុះបញ្ជីដែលបានបញ្ចប់នោះ រដ្ឋបាលសុរិយោដីក៏ត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងទៅតតិយជននោះផងដែរ។

ប្រសិនបើមិនបានដឹងអំពីលំនៅឋានឬទីសំណាក់របស់បុគ្គលដែលត្រូវទទួលការជូនដំណឹងអំពីការលុបចោលការចុះបញ្ជីនោះទេ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវជូនដំណឹងជាសាធារណៈអំពីខ្លឹមសារដែលត្រូវជូនដំណឹងជំនួសឱ្យការជូនដំណឹងទៅបុគ្គលដោយផ្ទាល់។

ក្នុងករណីដែលមានបុគ្គលបានតវ៉ាមករដ្ឋបាលសុរិយោដីចំពោះការលុបចោលការចុះបញ្ជី ប្រសិនបើយល់ឃើញថាការតវ៉ានោះគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវបដិសេធការតវ៉ានោះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

ប្រសិនបើយល់ឃើញថាការតវ៉ានោះមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវទទួលស្គាល់ការតវ៉ានោះជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងត្រូវជូនដំណឹងអំពីការទទួលស្គាល់នោះទៅបុគ្គលដែលបានតវ៉ា។

ប្រសិនបើគ្មានការតវ៉ាឬការតវ៉ាត្រូវបានបដិសេធ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវលុបការចុះបញ្ជីចោលវិញដោយពុំចាំបាច់មានការពាក្យស្នើសុំ។

បែបបទនិងបរិបទនៃការលុបចោលការចុះបញ្ជី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាត្រា១៧៩._ ការធ្វើបដិទានការចុះបញ្ជីដែលត្រូវបានលុប

ការធ្វើបដិទានការចុះបញ្ជីដែលត្រូវបានលុប អាចធ្វើទៅបានដោយការស្នើសុំរួមគ្នាស្របតាមបញ្ញត្តិស្តីពីការស្នើសុំចុះបញ្ជីរួមគ្នានៃច្បាប់នេះ។

ការធ្វើបដិទានការចុះបញ្ជីដែលត្រូវបានលុប អាចធ្វើឡើងដោយការស្នើសុំចុះបញ្ជីបាន លុះត្រាតែមានករណីខាងក្រោមនេះប៉ុណ្ណោះ៖

១- គ្មានតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការបដិទានការចុះបញ្ជីនោះ។

២- មានការយល់ព្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីតតិយជនដែលអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីការបដិទានការចុះបញ្ជីនោះ។

ផ្នែកទី៦
ការចុះបញ្ជីអំពីទ្រព្យសម្បត្តិរួមប្តីប្រពន្ធ

មាត្រា១៨០._ ការចុះនៅក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីដីនូវសិទ្ធិដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធ

សិទ្ធិដែលកើតឡើងដោយផ្អែកលើកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធមិនអាចតតាំងនឹងតតិយជនបានឡើយ បើសិទ្ធិនោះពុំបានធ្វើការចុះបញ្ជីនៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីទេ។

ក្នុងករណីបានចុះបញ្ជីដីតាមកថាខណ្ឌខាងលើនេះ លក្ខខណ្ឌតតាំងនឹងតតិយជនចំពោះសិទ្ធិដែលជាកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធនោះត្រូវបានបំពេញ ទោះបីមានឬពុំមានការចុះបញ្ជីកិច្ចសន្យាទ្រព្យសម្បត្តិប្តីប្រពន្ធដូចមានបញ្ញត្តិក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ។

ផ្នែកទី៧
ការចុះបញ្ជីតាមការផ្ទុកផ្ដាក់

មាត្រា១៨១._ ការយកមកអនុវត្តដូចគ្នានូវបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីការចុះបញ្ជីតាមរយៈការស្នើសុំចុះបញ្ជី

បទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីការចុះបញ្ជីតាមរយៈការស្នើសុំចុះបញ្ជីដូចមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះការចុះបញ្ជីតាមការផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជីពីតុលាការ ឬពីស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀត។

នីតិវិធីលម្អិតនៃការផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជីពីតុលាការ ឬពីស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀត ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

ផ្នែកទី៨
ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីទៅតាមប្រភេទនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស

មាត្រា១៨២._ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្ដីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី

ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ មានដូចខាងក្រោម÷

១- លេខរៀងនៃការទទួលពាក្យសុំចុះបញ្ជីឬលិខិតផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជី។

២- ឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី។

៣- ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំកំណើត ទីកន្លែងកំណើត និងឈ្មោះឪពុកម្ដាយរបស់បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី ឬកាលបរិច្ឆេទនៃការបង្កើតនីតិបុគ្គល ករណីបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីជានីតិបុគ្គល។

៤- ប្រភេទទ្រព្យសម្បត្តិក្នុងករណីទ្រព្យសម្បត្តិរួមប្ដីប្រពន្ធ ទ្រព្យកម្មសិទ្ធិអវិភាគ ឧបកម្មសិទ្ធិអវិភាគ។

៥- មូលហេតុនៃការចុះបញ្ជីនិងកាលបរិច្ឆេទនៃមូលហេតុនៃការចុះបញ្ជីនោះ។

៦- ឈ្មោះ ឬនាមករណ៍របស់ឧបាទេសិក មូលហេតុនៃឧបាទេសកម្ម និងកាលបរិច្ឆេទនៃឧបាទេសកម្មនោះក្នុងករណីមានឧបាទេសិក។

៧- ចំណែកនីមួយៗក្នុងករណីដែលបុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីមានលើសពីម្នាក់។

៨- កិច្ចសន្យាហាមឃាត់មិនឱ្យបែងចែកអចលនវត្ថុអវិភាគ ប្រសិនបើមាន។

៩- ការសន្យាពិសេសអំពីការរលត់សិទ្ធិ ប្រសិនបើមាន។

១០- លេខរៀងនៃការចុះបញ្ជី។

១១- កាលបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ការចុះបញ្ជី។

មាត្រា១៨៣._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ត្រូវបន្ថែមចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- អំឡុងពេលដែលសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍មានអត្ថិភាព។

២- ថ្លៃឈ្នួល ~~ប្រសិនបើមាន~~។

៣- ពេលវេលានៃការបង់ថ្លៃឈ្នួល ប្រសិនបើមាន។

៤- ការសន្យាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ចប់ការជួលអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

មាត្រា១៨៤._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីផលុបភោគ

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីផលុបភោគត្រូវបន្ថែមចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- កម្មវត្ថុ។

២- អំឡុងពេលដែលមានអត្ថិភាពឬហេតុណាមួយ ប្រសិនបើមាន។

៣- តម្លៃថ្នូរ ប្រសិនបើមាន។

៤- ពេលវេលានៃការបង់តម្លៃថ្នូរ ប្រសិនបើមាន។

៥- ការសន្យាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងការរំលត់ផលុបភោគ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

មាត្រា១៨៥._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសេវភាព

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីសេវភាពលើដីបម្រើត្រូវបន្ថែមចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- អត្តសញ្ញាណដីប្រើ។

២- គោលបំណងនៃការបង្កើតសេវភាព។

៣- អំឡុងពេលដែលសេវភាពមានអត្ថិភាព ប្រសិនបើមាន។

៤- ទំហំសេវភាព។

៥- តម្លៃថ្នូរនៃសេវភាព ប្រសិនបើមាន។

៦- ពេលវេលានៃការបង់តម្លៃថ្នូរ ប្រសិនបើមាន។

៧- អត្តសញ្ញាណនៃសិទ្ធិ ក្នុងករណីម្ចាស់សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ឬម្ចាស់ផលុបភោគបង្កើតសេវភាព។

៨- ការកំណត់ផ្សេងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាបង្កើតសេវភាព ពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃជនដែលអាចទទួលបាននូវសេវភាព និងភាពទៅជាមួយគ្នានៃសេវភាព។

៩- ការសន្យាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងបន្ទុកនៃសោហ៊ុយសម្រាប់ការសាងសង់ការ្យ ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

ទោះបីជាមានបទប្បញ្ញត្តិទូទៅអំពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីក៏ដោយ ក៏ការចុះបញ្ជីអំពីសេវភាពលើដីបម្រើ ពុំចាំបាច់បញ្ជាក់ពីឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់បុគ្គលដែលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជីដែរ។

ក្នុងករណីដែលបានចុះបញ្ជីអំពីសេវភាពក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីលើដីបម្រើ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវចុះក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីដីប្រើ ដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំនូវចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- អត្តសញ្ញាណដីបម្រើ។

២- គោលបំណងនៃការបង្កើតសេវភាព។

៣- កាលបរិច្ឆេទនៃការចុះបញ្ជីបង្កើតសេវភាពលើដីបម្រើ។

មាត្រា១៨៦._ ករណីដែលដីប្រើស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចផ្សេង

នៅក្នុងករណីបានចុះបញ្ជីអំពីសេវភាព ហើយប្រសិនបើទីតាំងដីប្រើស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីផ្សេង រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលបានចុះបញ្ជីនោះត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីចំណុចដែលបានចុះក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីដីប្រើ ទៅរដ្ឋបាលសុរិយោដីផ្សេងនោះ ដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ។

រដ្ឋបាលសុរិយោដីដែលបានទទួលការជូនដំណឹងដូចមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើនេះ ត្រូវចុះបញ្ជីអំពីខ្លឹមសារនៃការជូនដំណឹងដែលបានទទួលនៅក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីនៃដីប្រើ ដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំ និងដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវ។

មាត្រា១៨៧._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី អំពីការសន្យាពិសេសនៃការលោះ

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីការសន្យាពិសេសនៃការលោះត្រូវបន្ថែមចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- ថ្លៃលក់ទិញដែលអ្នកទិញបានបង់។

២- សោហ៊ុយក្នុងការធ្វើកិច្ចសន្យា។

៣- អំឡុងពេលនៃការលោះ ប្រសិនបើមាន។

ក្នុងករណីដែលបានចុះបញ្ជីលទ្ធកម្មសិទ្ធិដោយផ្អែកលើការអនុវត្តសិទ្ធិលោះ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវលុបការចុះបញ្ជីអំពីការសន្យាពិសេសនៃការលោះដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំ។

មាត្រា១៨៨._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី អំពីឯកសិទ្ធិ

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីឯកសិទ្ធិត្រូវមានចំណុចដូចខាងក្រោមៈ

១- ឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់កូនបំណុល។

២- ចំនួនទឹកប្រាក់នៃសិទ្ធិលើបំណុល។

៣- ការប្រាក់ ចំពោះការលក់អចលនវត្ថុ ប្រសិនបើមាន។

មាត្រា១៨៩._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី អំពីសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិលើការបញ្ចាំត្រូវមានចំណុចដូចខាងក្រោមៈ

១- ឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់កូនបំណុល។

២- អំឡុងពេលមានអត្ថិភាព។

៣- ចំនួនប្រាក់ដើម។

៤- ប្រាក់ធានាសំណងឬចំនួននៃសំណងដែលបានកំណត់ជាមុននៅក្នុងកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើមាន។

៥- ~~កំណត់ផ្សេង ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាក្នុងសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ~~ ឬការសន្យាពិសេសនៅក្នុងសកម្មភាពបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំ ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

៦- លក្ខខណ្ឌភ្ជាប់នឹងសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ប្រសិនបើមាន។

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរចំពោះកូនបំណុល នៅក្នុងករណីដែលអ្នកបង្កើតសិទ្ធិលើការបញ្ចាំគឺជាអ្នកធានាដោយវត្ថុដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី។

មាត្រា១៩០._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែក

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្តីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកត្រូវមានចំណុចដូចខាងក្រោមៈ

១- ឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់កូនបំណុល។

២- ចំនួនប្រាក់ដើម។

៣- ការប្រាក់ ប្រសិនបើមាន។

៤- សំណងការខូចខាត ប្រសិនបើមាន។

៥- លក្ខខណ្ឌភ្ជាប់នឹងសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ប្រសិនបើមាន។

នៅក្នុងករណីដែលអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកគឺជាអ្នកធានាដោយវត្ថុដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកត្រូវមានចំណុចអំពីឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី ចំពោះកូនបំណុលផងដែរ។

មាត្រា១៩១._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកធានាបំណុលអណ្ដែត

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្ដីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុលអណ្ដែត ត្រូវមានចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- ឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់កូនបំណុល។

២- ចំនួនទឹកប្រាក់អតិបរមា។

៣- ទំហំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ~~(ប្រភេទ នៃប្រតិបត្តិការដែលបង្កើតសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា)~~។

៤- កាលបរិច្ឆេទដែលប្រាក់ដើមត្រូវបានកំណត់ស្ថាពរ ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

៥- ការសន្យាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិរួមលើហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុល ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើមាន។

នៅក្នុងករណីដែលអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកធានាបំណុលអណ្ដែតគឺជាអ្នកធានាដោយវត្ថុ ដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុលអណ្ដែតក៏ត្រូវមានចំណុចអំពីឈ្មោះឬនាមករណ៍របស់បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី ចំពោះកូនបំណុលផងដែរ។

មាត្រា១៩២._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងហ៊ីប៉ូតែក

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្ដីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកបន្ត ឬការធ្វើអនុប្បទាន ឬការបោះបង់ហ៊ីប៉ូតែក ត្រូវមានចំណុចដូចការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែក ឬការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុលអណ្ដែតដែរ។

ការចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងហ៊ីប៉ូតែកត្រូវធ្វើតាមនីតិវិធីចុះបញ្ជីបន្ថែម។

មាត្រា១៩៣._ ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីឧបាទេសកម្មហ៊ីប៉ូតែករួម

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្ដីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីឧបាទេសកម្មហ៊ីប៉ូតែករួមដូចមានចែងក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវមានចំណុចដូចខាងក្រោម៖

១- សិទ្ធិពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុដែលម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកលំដាប់អាទិភាពបានទទួលពីការសង។

២- ថ្លៃលក់អចលនវត្ថុ។

៣- ចំនួនប្រាក់សងដែលម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកលំដាប់អាទិភាពបានទទួល។

ការចុះបញ្ជីអំពីឧបាទេសកម្មហ៊ីប៉ូតែករួមត្រូវធ្វើតាមវិធីចុះបញ្ជីបន្ថែម។

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុ ដូចមានកំណត់ក្នុងបទប្បញ្ញត្តិទូទៅស្ដីពីចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះ ការចុះបញ្ជីអំពីឧបាទេសកម្មហ៊ីប៉ូតែករួមត្រូវមានចំណុចដូចការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែក ឬការចុះបញ្ជីអំពីហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាបំណុលអណ្ដែតដែរ។

មាត្រា១៩៤._ ការផ្ដល់អាណត្តិឱ្យទៅបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ក្រៅពីចំណុចដែលត្រូវចុះក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីកំណត់ក្នុងផ្នែកនេះ ចំណុចបន្ថែមចាំបាច់ពាក់ព័ន្ធនឹងការចុះបញ្ជីដោយផ្អែកលើប្រភេទនៃសិទ្ធិប្រត្យក្ស ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។

ផ្នែកទី៩

ការចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ន

មាត្រា១៩៥._ ការលុបការចុះបញ្ជីដែលធ្វើឡើងក្រោយការចុះបញ្ជីចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ន

នៅក្រោយពេលមានការចុះបញ្ជីហាមឃាត់ការចាត់ចែងលើកម្មសិទ្ធិ ផ្អែកតាមបញ្ញត្តិស្ដីពីការអនុវត្តចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្នដូចមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ហើយនៅក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលនៃការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្នដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការចុះបញ្ជីហាមឃាត់ការចាត់ចែងនោះ ស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយយកកូនបំណុលនៃការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ននោះ ធ្វើជាបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី ម្ចាស់បំណុលនោះអាចស្នើសុំលុបការចុះបញ្ជីដែលធ្វើឡើងក្រោយការចុះបញ្ជីហាមឃាត់ការចាត់ចែងបណ្ដោះអាសន្ននោះដោយឯកតោភាគីបាន លុះត្រាតែការស្នើសុំធ្វើឡើងពេលជាមួយគ្នានឹងការស្នើសុំចុះបញ្ជីនោះ។

បញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌខាងលើនេះត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះករណីដែលម្ចាស់បំណុលនៃការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្នដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការចុះបញ្ជីហាមឃាត់ការចាត់ចែងលើសិទ្ធិក្រៅពីកម្មសិទ្ធិ ផ្អែកតាមបញ្ញត្តិស្ដីពីការអនុវត្តចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្នដូចមានចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ស្នើសុំចុះបញ្ជីដោយយកកូនបំណុលនៃការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ននោះ ធ្វើជាបុគ្គលមានកាតព្វកិច្ច

ចុះបញ្ជី នៅក្រោយពេលមានការចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងបណ្តោះអាសន្នដែលហាមឃាត់ការចាត់ចែងនោះ។

ប្រសិនបើលុបការចុះបញ្ជីដែលធ្វើឡើងក្រោយការចុះបញ្ជីចាត់ចែងបណ្តោះអាសន្នដែលហាមឃាត់ការចាត់ចែង ដោយផ្អែកលើការស្នើសុំក្នុងកថាខណ្ឌទី១ និងកថាខណ្ឌទី២ខាងលើ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវលុបចោលការចាត់ចែងជាបណ្តោះអាសន្នដែលហាមឃាត់ការចាត់ចែងនោះដោយពុំចាំបាច់មានការស្នើសុំ។

នៅក្នុងករណីម្ចាស់បំណុលនៃការចាត់ចែងបណ្តោះអាសន្ន បានស្នើសុំលុបការចុះបញ្ជីដោយឯកតោភាគី ដោយផ្អែកលើកថាខណ្ឌទី១ ឬកថាខណ្ឌទី២ខាងលើ រដ្ឋបាលសុរិយោដីត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីការលុបការចុះបញ្ជីនោះ ទៅម្ចាស់សិទ្ធិនៃការចុះបញ្ជីនោះជាមុន។

មាត្រា១៩៦._ ការផ្តល់អាណត្តិឱ្យទៅបទដ្ឋានគតិយុត្ត

ក្រៅពីចំណុចដែលមានកំណត់ក្នុងជំពូកនេះ ចំណុចដែលចាំបាច់ផ្សេងទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការចុះបញ្ជីអំពីការចាត់ចែងបណ្តោះអាសន្ន ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសអន្តរក្រសួងរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

ផ្នែកទី១០

ការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា

មាត្រា១៩៧._ ការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា

បុគ្គលដែលមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេច ឬការមិនអើពើរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្ត អាចដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកាន់រដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្តនោះបាន។

ក្នុងករណីដែលយល់ឃើញថាពាក្យសុំតវ៉ាមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ រដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្តនៃកថាខណ្ឌខាងលើនេះ ត្រូវធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីឬសកម្មភាពផ្សេងទៀតស្របតាមគោលបំណងនៃពាក្យសុំតវ៉ានោះ ហើយត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ អំពីហេតុនោះទៅបុគ្គលដែលដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេលមិនលើសពី៣(បី) សប្តាហ៍ គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលបានទទួលពាក្យសុំតវ៉ានៃកថាខណ្ឌខាងលើនេះ។

នៅក្នុងករណីកថាខណ្ឌទី២ខាងលើនេះ ប្រសិនបើមានតតិយជនដែលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី និងអាចបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ពីនីតិវិធីចុះបញ្ជី ឬសកម្មភាពផ្សេងទៀតនៃកថាខណ្ឌទី២ ខាងលើនេះ រដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតតិយជននោះផងដែរ។

ក្នុងករណីដែលយល់ឃើញថាពាក្យសុំតវ៉ាគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវទេ រដ្ឋបាលសុរិយោដីរាជធានី ខេត្ត ត្រូវលើកចោលពាក្យសុំតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ហើយជូនដំណឹងទៅបុគ្គលដែលដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា ក្នុងអំឡុងពេលមិនលើសពី៣(បី)សប្តាហ៍ គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលបានទទួលពាក្យសុំតវ៉ា។

អ្នកដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាដែលមិនសុខចិត្តនឹងការសម្រេចបដិសេធការតវ៉ាខាងលើនេះ អាចដាក់ពាក្យសុំតវ៉ាបន្តជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកាន់ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី៣០(សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលទទួលបានការជូនដំណឹងអំពីការបដិសេធរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ត្រូវចេញសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ាដោយបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូរ៣០ (សាមសិប) ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការគិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានបណ្តឹងតវ៉ា។

បុគ្គលដែលមិនសុខចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ មានសិទ្ធិប្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការតាមនីតិវិធីក្នុងរយៈពេល ៣០(សាមសិប)ថ្ងៃយ៉ាងយូរ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលលិខិតជូនដំណឹងអំពីសេចក្តីសម្រេចនោះ។

ក្នុងករណីដែលរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់មិនសម្រេចលើបណ្តឹងតវ៉ាក្នុងរយៈពេលដូចមានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើ ម្ចាស់បណ្តឹងអាចប្តឹងទៅតុលាការក្នុងរយៈពេល ៣០ (សាមសិប)ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃផុតរយៈពេលកំណត់។

បែបបទនិងបរិបទនៃការដាក់ពាក្យសុំតវ៉ា ការទទួលពាក្យសុំតវ៉ា ការបដិសេធការសុំតវ៉ា និងការដោះស្រាយការសុំតវ៉ាចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់។

មាតិកាទី៥

ទោសប្បញ្ញត្តិ

មាតិកាទី៦

អន្តរប្បញ្ញត្តិ

មាតិកាទី៧

អវសានប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា១៩៨._

បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់នេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

មាត្រា១៩៩._

ច្បាប់នេះត្រូវបានប្រកាសជាការប្រញាប់។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់ភូមិបាល
សន្ទានុក្រម

ក

១. **ការចុះបញ្ជីលើកដំបូង** សំដៅដល់

២. **ក្បាលដីឬឯកតាសុរិយោដី** សំដៅដល់ផ្ទៃដីមួយជាក់លាក់ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិ តែមួយ មិនពុះបំបែកដោយព្រំជាប់មិនដាច់ ជារបស់បុគ្គលម្នាក់ឬច្រើននាក់ក្នុងករណីអវិភាគកម្ម ហើយប្រើប្រាស់ក្នុងរូបភាពតែមួយ។

៣. **កម្មសិទ្ធិ** សំដៅដល់សិទ្ធិដែលកម្មសិទ្ធិករនោះអាចប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផល និងចាត់ចែងវត្ថុដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដោយសេរីបាននៅក្នុងទំហំដែលច្បាប់និងបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតបានកម្រិត។

៤. **កម្មសិទ្ធិករ** សំដៅដល់ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។

៥. **កាតព្វកិច្ច** សំដៅដល់ចំណងនៃសិទ្ធិដែលបង្ខំជនណាម្នាក់ឱ្យផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិណាមួយឱ្យបំពេញនូវកិច្ចការណាមួយ ឬឱ្យឈប់បំពេញនូវកិច្ចការណាមួយដល់ជនម្នាក់ទៀត។

៦. **ការចុះបញ្ជីចម្បង** សំដៅដល់ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលត្រូវបានធ្វើឡើងរួចហើយ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការចុះបញ្ជីបន្ថែម។

៧. **ការចុះបញ្ជីបន្ថែម** សំដៅដល់ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលត្រូវបានធ្វើឡើងរួចហើយ ហើយដែលមានភាពចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញជាសាធារណៈរួមជាមួយនឹងការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលបានធ្វើឡើងរួចហើយនោះ (ក)ការចុះបញ្ជីផ្លាស់ប្តូរ ឬកែតម្រូវនូវការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលត្រូវបានធ្វើឡើងរួចហើយ (ខ)ការចុះបញ្ជីផ្ទេរសិទ្ធិក្រៅពី កម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ និងផលុបភោគ និង (គ)ការចុះបញ្ជីអំពីការបង្កើត ការរក្សាទុក ការផ្ទេរ ការផ្លាស់ប្តូរ ការកម្រិតការចាត់ចែង ឬការរលត់នូវសិទ្ធិដែលមានកម្មវត្ថុជាសិទ្ធិក្រៅពី កម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ និងផលុបភោគ។

៨. **ការចុះបញ្ជីអំពីការផ្លាស់ប្តូរ** សំដៅដល់ការចុះបញ្ជីផ្លាស់ប្តូរចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី ក្នុងករណីដែលចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជីនោះមានការផ្លាស់ប្តូរ។

៩. **ការចុះបញ្ជីអំពីការកែតម្រូវ** សំដៅដល់ការចុះបញ្ជីដែលកែតម្រូវចំណុចចុះបញ្ជីណាមួយ ក្នុងករណីចំណុចចុះបញ្ជីមានកំហុស ឬការខកខានមិនបានចុះបញ្ជី។

១០. **ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិ** សំដៅដល់ការចុះបញ្ជីអំពីសិទ្ធិដែលកំណត់ក្នុងចំណុចនីមួយៗនៃមាត្រា២អំពីអចលនវត្ថុ។

១១. **ការស្នើសុំចុះបញ្ជី** សំដៅដល់ការធ្វើ និងការដាក់ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជី ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគិតយុត្ត។

១២. **ការផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជី** សំដៅដល់ការធ្វើ និងការដាក់លិខិតផ្ទុកផ្ដាក់ឱ្យចុះបញ្ជីដោយតុលាការ ឬស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងទៀត ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ ឬលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត។

១៣. **ការតំណាង** សំដៅដល់ការតំណាងដោយអាណត្តិនិងការតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់។

គ

១៤. **គណៈកម្មការរដ្ឋបាល** សំដៅដល់

១៥. **គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់រាជធានី ខេត្ត** សំដៅដល់

ច ឆ

១៦. **ចារី** សំដៅដល់អ្នកប្រព្រឹត្ត អ្នកដៃដល់។

១៧. **ចំណុចដែលត្រូវចុះបញ្ជី** សំដៅដល់ចំណុចដែលត្រូវកត់ត្រានៅក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីដោយអនុលោមតាមបញ្ញត្តិនៃច្បាប់នេះ។

១៨. **ឆន្ទានុសិទ្ធិ** សំដៅដល់អំណាចរបស់រដ្ឋបាលសុរិយោដី ក្នុងការធ្វើសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងនីតិវិធីចុះបញ្ជី ដោយមិនចាំបាច់មានពាក្យសុំរបស់ភាគី។

ទ ន

១៩. **ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ** សំដៅដល់ទ្រព្យដែលត្រូវរក្សាឱ្យគង់រូបតាមធម្មជាតិរបស់វា ដើម្បីទុកឱ្យអ្នករួមសង្គមប្រើប្រាស់ជាអង្វែងទៅដូចជា ស្ពាន ថ្នល់ ...។ល។ ទ្រព្យទាំងអស់នេះ ស្ថិតនៅជាប្រយោជន៍សាធារណៈ មិនអាចលក់ ដូរ និងគ្មានអាជ្ញាយុកាលទេ។

២០. **ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត** សំដៅដល់ដីទាំងឡាយដែលដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ដល់សាធារណជន ឬជាតម្រូវការផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ឬជាតម្រូវការនៃការផ្ដល់សេវាសាធារណៈ និងមានរបបគតិយុត្តការពារពិសេស ពោលគឺដីនោះ មិនអាចលក់ ដូរ ឬប្រទានកម្ម និងមិនអាចកំណត់អាជ្ញាយុកាលបានឡើយ។

២១. **ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ** សំដៅដល់ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋនិងរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត។

២២. **ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ** សំដៅដល់ទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។

២៣. **ទ្រព្យសម្បត្តិឯកជន** សំដៅដល់ទ្រព្យរបស់សង្គមដែលមិនសម្រាប់ឱ្យជនក្នុងសង្គមនោះប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈទូទៅទេ ជាសម្បត្តិដែលសង្គម អាចលក់ដូរ ជួលធ្វើអំណោយបាន។

២៤. **ដីឯកជនរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត** សំដៅដល់ដីទាំងឡាយណាដែលមិនចិតនៅក្នុងប្រភេទដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬនីតិបុគ្គលសាធារណៈ ហើយដីទាំងនោះជាកម្មវត្ថុនៃការលក់ ការដូរ ការធ្វើប្រទានកម្ម ដែលត្រូវគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិនិងនីតិវិធីជាធរមាន។

២៥. **ដីឯកជនសាធារណៈរបស់រដ្ឋឬរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត** សំដៅដល់ដី

២៦. **និទាយាទភាព** សំដៅដល់ភាពឥតអ្នកត្រូវទទួលមរតក។

២៧. **និរាករណ៍** សំដៅដល់ការលុបចោលលែងឱ្យប្រើច្បាប់នោះតទៅទៀត។

២៨. **នីតិបុគ្គល** សំដៅដល់ក្រុមមនុស្សដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ថាជាបុគ្គលដែរ តែដទៃពីសមាជិកនៃខ្លួន ឬក្រុមមនុស្ស ឬមូលនិធិដែលមានបុគ្គលភាពគតិយុត្ត ហើយជាម្ចាស់នៃសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច។ ឧទា: ពុទ្ធិកសមាគម ជានីតិបុគ្គល, ក្រុមហ៊ុនធ្វើស្ករ ក៏ជានីតិបុគ្គលដែរ។

២៩. ~~**នីតិបុគ្គល** ក្រុមមនុស្ស ឬមូលនិធិដែលមានបុគ្គលភាពគតិយុត្ត ហើយជាម្ចាស់នៃសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច។~~

៣០. **នីតិបុគ្គលសាធារណៈ** សំដៅដល់ក្រុមរាជការសាធារណៈ។

៣១. **នីតិបុគ្គលឯកជន** សំដៅដល់សមាគម ក្រុមហ៊ុន ក្រុមមូលនិធិ។

ប ផ ព ភ ម

៣២. **បទបញ្ញា** សំដៅដល់ច្បាប់មួយបែបដែលផ្សាយចេញពីអាជ្ញាធរដទៃផ្សេងទៀត។

៣៣. **បដិប្បញ្ញត្តិ** សំដៅដល់ការតាំងបញ្ញត្តិផ្ទុយឬមិនស្រប។

៣៤. **ប្លង់សុរិយោដី** សំដៅដល់ប្លង់រូមនៃដីក្នុងតំបន់ណាមួយ ដែលមន្ត្រីជំនាញសុរិយោដីបានវាស់វែង គូរ បំពេញយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់គ្រាន់តាមបទដ្ឋានបច្ចេកទេស ហើយដាក់លេខក្បាលដីឬដីឡូត៍យ៉ាងច្បាស់លាស់។

៣៥. **បន្ទុក** មុខការ មុខងារ អាណត្តិ ប្រតិកម្មដែលជនណាម្នាក់ធ្វើឬបំពេញ។

៣៦. **ប្រព័ន្ធទិន្នន័យសុរិយោដីឌីជីថល** សំដៅដល់ប្រព័ន្ធទិន្នន័យជាឌីជីថលដែលមានផ្ទុកព័ត៌មាននិងទិន្នន័យសុរិយោដីនៅទូទាំងប្រទេស។

ប្រព័ន្ធឯកភាព សំដៅដល់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដីធ្លីដែលត្រូវរៀបចំនិងគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ដោយអនុលោមតាមលក្ខខណ្ឌនិងនីតិវិធីដែលមានការឯកភាពនិងមានសង្គតិភាព ហើយត្រូវអនុវត្តតាមយន្តការដែលមានក្របខ័ណ្ឌតែមួយច្បាស់លាស់។

៣៧. **បុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី** សំដៅដល់បុគ្គលដែលបានទទួលការចុះបញ្ជីជាម្ចាស់សិទ្ធិនៃសិទ្ធិដែលកំណត់ក្នុងចំណុចនីមួយៗនៃមាត្រា---។

៣៨. **បុគ្គលមានសិទ្ធិចុះបញ្ជី** សំដៅដល់បុគ្គលដែលទទួលផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីការចុះបញ្ជីតាមរយៈការចុះបញ្ជីថ្មីអំពីសិទ្ធិនោះ។

៣៩. **បុគ្គលមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជី** សំដៅដល់បុគ្គលមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីដែលទទួលនូវការប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់ពីការចុះបញ្ជីតាមរយៈការចុះបញ្ជីថ្មីអំពីសិទ្ធិនោះ ។

៤០. **បេតិកភណ្ឌ** សំដៅដល់ទ្រព្យដែលជនម្នាក់ៗមាន និងបំណុលដែលជនម្នាក់ៗជំពាក់គេ។

៤១. **ប្រទានកម្ម** សំដៅដល់ការឱ្យអំណោយ។

៤២. **ប្រទានកម្ម** សំដៅដល់កិច្ចសន្យាដែលភាគីម្ខាងបង្ហាញឆន្ទៈផ្តល់ឱ្យភាគីម្ខាងទៀតនូវទ្រព្យសម្បត្តិដោយមិនយកថ្លៃ ហើយភាគីម្ខាងទៀតយល់ព្រមទទួល។

៤៣. **បណ្ណកម្មសិទ្ធិ** សំដៅដល់

៤៤. **បណ្ណសម្គាល់សិទ្ធិ** សំដៅដល់

៤៥. **ផលទុន** សំដៅដល់ផល ឬចំណេញ ដែលកើតមកពីប្រាក់ទុន ឬពីមូលនិធិដែលគេយកទៅប្រកបមុខរបរណាមួយ។

៤៦. **ផលុបភោគ** សំដៅដល់សិទ្ធិបរិភោគនិងប្រើប្រាស់ផល និងផលទុនដែលកើតមកពីទ្រព្យជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកដទៃក្នុងអំឡុងពេលកំណត់ណាមួយ។

ដីចំណីផ្លូវថ្នល់ សំដៅដល់

៤៧. **ព្រំជាប់មិនដាច់** សំដៅដល់ផ្ទៃដីដែលគ្មានការខណ្ឌចែកជាច្រើនក្បាលដីដោយរបង ផ្លូវសាធារណៈ ប្រឡាយ និងផ្លូវទឹកដែលមានទទឹងមិនលើសពី២(ពីរ)ម៉ែត្រ។

៤៨. **ព្យសនកម្ម** សំដៅដល់ការខូចខាតឬសេចក្តីវិនាសអន្តរាយដល់រូបកាយក្តី ដល់សម្ភារៈក្តី ដល់ទឹកចិត្តក្តីដែលបណ្តាលមកពីអំពើរបស់អ្នកដទៃ។

៤៩. **ភោគៈ** សំដៅដល់សិទ្ធិដែលជនម្នាក់ៗមានលើទ្រព្យណាមួយជាបណ្តោះអាសន្ន មិនទាន់ស៊ប់ជារបស់ខ្លួនមែនទែនទេ។ ភោគៈជាពាក្យផ្ទុយនឹងកម្មសិទ្ធិដែលជាសិទ្ធិពេញបរិបូណ៌របស់ជនម្នាក់ៗលើទ្រព្យណាមួយ។ ឧទាហរណ៍ ដីមានប្លង់សុរិយោដី ជាដីកម្មសិទ្ធិ ឯដីមិនទាន់មានប្លង់សុរិយោដី គឺជាដីភោគៈ។

៥០. **ភោគី** សំដៅដល់អ្នកទទួលបានភោគៈ។

៥១. **មន្ត្រីគ្រប់គ្រងតំបន់វិនិច្ឆ័យ** សំដៅដល់

រ ល ស

៥២. **រូបវន្តបុគ្គល** សំដៅដល់បុគ្គលដែលមានរូបមែនៗ គឺមនុស្សមែនៗ ផ្ទុយនឹងនីតិបុគ្គលដែលជាមនុស្សដោយសន្មតតាមរបៀបច្បាប់។

៥៣. **រូបវន្តបុគ្គល** សំដៅដល់មនុស្សពិតតាមធម្មជាតិ ដែលផ្ទុយនឹងនីតិបុគ្គល។

៥៤. **លេខាចារឹក** សំដៅដល់ការកត់ត្រារឿងហេតុអ្វីមួយចូលក្នុងសៀវភៅឬបញ្ជីតាមរូបមន្តដែលបានកំណត់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងអចលនវត្ថុឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

៥៥. **លទ្ធកម្ម** សំដៅដល់ការបានឡើងជាភោគី ឬជាកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុណាមួយ ដោយការងាររបស់ខ្លួនក្តី ដោយទិញក្តី ដោយដូរក្តី ដោយសន្តតិកម្មក្តី។

៥៦. **លទ្ធកម្មពិសេស** សំដៅដល់

៥៧. **សម្បទានដីសង្គមកិច្ច** សំដៅដល់យន្តការផ្ទេរដីឯកជនរបស់រដ្ឋតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់គោលបំណងសង្គមកិច្ច ដល់ជនក្រីក្រដែលខ្វះខាតដីសម្រាប់សង់លំនៅឋាន និង/ឬធ្វើកសិកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារ។

៥៨. **សន្តតិកម្ម** ការផ្ទេរតាមច្បាប់នូវទ្រព្យរបស់អ្នកស្លាប់ឱ្យទៅអ្នករស់។ មតិកឬទ្រព្យរបស់ខ្មោចដែលត្រូវបានទៅទាយាទ(អ្នកបន្តមតិក)។

៥៩. **សៀវភៅគោលបញ្ជី** សំដៅដល់បញ្ជីគោលសម្រាប់កត់ត្រានូវខ្លឹមសារទិន្នន័យដែលបង្កើតជាស្ថានភាពនៃសិទ្ធិទាក់ទងនៅនឹងទ្រព្យណាមួយ។ ទាក់ទងនឹងស្ថានភាពនេះ ជាទូទៅត្រូវបានកាន់កាប់ និងធ្វើចរន្តការតាមលំដាប់ពេលវេលា។

៦០. **សៀវភៅចុះបញ្ជី** សំដៅដល់សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ និងសៀវភៅចុះបញ្ជីផលុបភោគ។

៦១. **សៀវភៅចុះបញ្ជី** សំដៅដល់សៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី សៀវភៅចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ សៀវភៅចុះសិទ្ធិអចិន្ត្រៃយ៍ ផលុបភោគ សម្បទាន ចំណែកឯកជននៃអគារសហកម្មសិទ្ធិ និងប្រព័ន្ធមូលដ្ឋានទិន្នន័យសុរិយោដី ដែលនឹងមានបង្ហាញនៅក្នុងសន្ទានុក្រម។

៦២. **សម្រង់សុរិយោដី** សំដៅដល់សេចក្ដីដកស្រង់នូវទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងបច្ចេកទេស និងគតិយុត្តក្នុងវិស័យសុរិយោដីពីស្ថានភាពជាក់ស្ដែងលើដីយកមកកសាងជាឯកសារសុរិយោដី ដើម្បីធានាសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់កម្មសិទ្ធិករ។

៦៣. **សម្បទាន** សំដៅដល់អចលនវត្ថុ(ដីធ្លី) ដែលរដ្ឋផ្ដល់ឱ្យរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គល សម្រាប់សង់លំនៅឋាន និង/ឬបង្កបង្កើនផល ដោះស្រាយជីវភាពរស់នៅក្នុងទំហំដីតូច ពិសេសសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ(សម្បទានឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សង្គម) ឬសម្រាប់ធ្វើការដាំដុះធ្វើអាជីវកម្មកសិកម្មនិងកសិឧស្សាហកម្មក្នុងទំហំដីមួយ ពិសេសសម្រាប់អ្នកវិនិយោគទុន(សម្បទានឆ្លើយតបទៅនឹងប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច) តាមរយៈកិច្ចសន្យាផ្ដល់សម្បទានដោយត្រូវបង់ប្រាក់ជូនរដ្ឋ។

៦៤. **សម្បទានិក** សំដៅដល់អ្នកទទួលបានសម្បទាន។

៦៥. **សមូហភាព** សំដៅដល់ជនទាំងឡាយដែលមករួមគ្នាជាក្រុមឬជាសម្ព័ន្ធមួយ។ មនុស្សទាំងអស់ក្នុងឃុំ ឬស្រុក ឬក្រុងណាមួយ ហៅថា សមូហភាព។

៦៦. **សហកម្មសិទ្ធិ** សំដៅដល់កម្មសិទ្ធិលើវត្ថុតែមួយរបស់ជនច្រើននាក់។

៦៧. **សហកម្មសិទ្ធិករ** សំដៅដល់អ្នកដែលមានសហកម្មសិទ្ធិ។

សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច គឺជាក្រុមមនុស្សដែលរស់នៅលើដែនដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលសមាជិកទាំងអស់បង្ហាញនូវការឯកភាពនៃជាតិពន្ធុ សង្គមវប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច ប្រតិបត្តិ

របៀបរស់នៅតាមប្រពៃណី និងដាំដុះលើដីដែលខ្លួនកាន់កាប់ទៅតាមក្បួនខ្នាតទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាសម្ងហភាព។

៦៨. **សិទ្ធិបុព្វក្រៃ** សំដៅដល់សិទ្ធិដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ឬកិច្ចសន្យាដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការផ្តល់ឱ្យទៅរដ្ឋ នីតិបុគ្គលសាធារណៈដទៃទៀត និងបុគ្គលឯកជនទទួលបាននូវសិទ្ធិដំបូងគេក្នុងការទិញអចលនវត្ថុបម្រើឱ្យផលប្រយោជន៍សាធារណៈក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលម្ចាស់កម្មសិទ្ធិយល់ព្រម។

៦៩. **សិទ្ធិវន្ត** សំដៅដល់អ្នកមានសិទ្ធិលើវត្ថុណាមួយ។

៧០. **សេវភាពសាធារណៈ** សំដៅដល់បន្ទុកដែលផ្ទុកលើអចលនវត្ថុឯកជនណាមួយដើម្បីជាប្រយោជន៍សាធារណៈ។

អ ង

៧១. **អច្ច័យទាន** សំដៅដល់សំបុត្របណ្តាំ ដែលផ្តាំឱ្យចែកទ្រព្យមរតកណាមួយឱ្យទៅជនណាម្នាក់ឬច្រើននាក់។

៧២. **អច្ច័យទាន** សំដៅដល់ប្រទានកម្មដែលម្ចាស់បណ្តាំធ្វើទៅឱ្យមនុស្សម្នាក់ឬច្រើននាក់នូវទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនតាមរយៈមតកសាសន៍។

៧៣. **អឡូសិទ្ធិ** សំដៅដល់ភាពដែលមានសិទ្ធិពាក់កណ្តាលម្នាក់ ដែលជារបស់ជនពីរនាក់ និងជាព្រំនៃកម្មសិទ្ធិនៃជនទាំងពីរនោះផង។ ឧទាហរណ៍ ជញ្ជាំងអឡូសិទ្ធិ គឺជាជញ្ជាំងរបស់ជនពីរនាក់ដែលមានផ្ទះជាប់គ្នា។

៧៤. **អឡូសិទ្ធិ** សំដៅដល់ស្ថានភាពនៃជនដែលមានកម្មសិទ្ធិលើដីជាប់គ្នា មានកម្មសិទ្ធិរួមគ្នា ដោយមានភាពអវិភាគលើជញ្ជាំង ឬកំពែងដូចជាស្នាមភ្លោះ ភ្លឺ របងជាអាទិ៍ ដែលនៅត្រង់ព្រំខណ្ឌដីឬអគារលើដីនោះ។

៧៥. **អឡូសិទ្ធិភាព** សំដៅដល់ភាពដែលជាអឡូសិទ្ធិ។

៧៦. ~~**អវិភាគកម្ម** សំដៅដល់ភាពដែលចែកគ្នាមិនបាន~~ **អវិភាគីយ៍** ដែលមិនអាចបំបែកបាន។ ឧទាហរណ៍ ផ្ទះមួយ ជាមរតករបស់កូនប្រាំនាក់ ពុះផ្ទះនោះចែកគ្នា ផ្ទះនោះនឹងអន្តរាយជាមិនខាន។ ដូច្នេះ ផ្ទះនោះជាមរតកអវិភាគ។

៧៧. **អស្សាមិករណ៍** សំដៅដល់ការដកហូតកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុឬសិទ្ធិប្រត្យក្សលើអចលនវត្ថុរបស់រូបវន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គលឯកជន និងនីតិបុគ្គលសាធារណៈ រួមមាន ដី សំណង់ និងដំណាំសម្រាប់បម្រើការស្ថាបនា ស្តារ និងពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តសាធារណៈដែលបម្រើប្រយោជន៍សាធារណៈនិងផលប្រយោជន៍ជាតិដោយផ្តល់នូវសំណងជាមុនដោយសមរម្យនិងយុត្តិធម៌។

៧៨. **អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច** សំដៅដល់

អាជ្ញាធរប្រព៉ៃណីឬគណៈកម្មាធិការសហគមន៍ សំដៅដល់ ថ្នាក់ដឹកនាំសហគមន៍ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយសមាជិកសហគមន៍ទាំងមូលដើម្បីដ្ឋានដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងសហគមន៍។ អាជ្ញាធរប្រព៉ៃណី ជាយន្តការមួយសម្រាប់សម្រុះសម្រួលទំនាស់ក្នុងសហគមន៍នៅក្រៅរង្វង់តុលាការ។

៧៩. **អាជ្ញាយុកាល** សំដៅដល់មធ្យោបាយម្យ៉ាងសម្រាប់ដោះខ្លួនឱ្យរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចណាមួយ កាលណាបើម្ចាស់កាតព្វកិច្ចនោះបណ្តែតបណ្តោយឱ្យជំពាក់យូរពេកមិនទារ។

៨០. **អាជ្ញាយុកាល** សំដៅដល់អំឡុងពេលមួយដែលកំណត់ដោយច្បាប់។ ការកន្លងហួសនៃអំឡុងពេលនេះ បង្កើតឱ្យមានអានុភាពនៃលទ្ធកម្ម ឬការរលត់សិទ្ធិណាមួយ។

ឧបាទេសកម្ម សំដៅដល់ឋានៈមួយដែលបុគ្គលម្នាក់ទទួលជំនួសបុគ្គលណាមួយតាមផ្លូវច្បាប់។

៨១. **ឯកសារសុរិយោដី** សំដៅដល់ប្លង់សុរិយោដី សៀវភៅគោលបញ្ជីដី សៀវភៅចុះបញ្ជីសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ បញ្ជីឈ្មោះម្ចាស់ដី ទម្រង់បែបបទនៃការប្រមូលទិន្នន័យក្បាលដី កំណត់ហេតុអង្កេតដី សលាកបត្របង្រួមក្បាលដី សលាកបត្របំបែកក្បាលដី លិខិតអំណោយ លិខិតលក់-ផ្តាច់សន្តតិកម្ម និងរាល់ឯកសារគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធនឹងក្បាលដី។